

עֲזָרֵי מַעַם הַשֵּׁם עֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

ספר

זוהר ט"ו בשבט

ובו ארבעה ספרים נפתחים

ספר א: ליקוטי הלכות לט"ו בשבט.

ספר ב: ילקוט מאמרי הרשב"י מספר הזוהר הקדוש וכתבי האריז"ל על ט"ו בשבט

ספר ג: ליקוט קצר מהבעש"ט הקדוש ותלמידיו. והוא ליקוט: מקדושי עליון ארזי הלבנון, שרפי מעלה, מספרים הקדושים, ומקיפים כללים יסודיים ועיקריים יסודיים וגודל קדושתה ומעלתה.

ספר ד: תפילות לט"ו בשבט

הלומד זוהר ט"ו בשבט עם פרוש הזהר הקדוש שומעים בשמים את השמע ישראל והתפלות שהוא מתפלל (תיקו"ז תי"מ"ג), דאפילו ישראל מתפללין ואומרים שמע ישראל, דאיהו קודשא בריך הוא אין עונה אותם וכו', שמי שלומד זוהר שומעים התפלות, והשמע ישראל, (הגר"א בתיקו"ז תקון מ"ג). ובשואה האיקמה רקמנא ליצלו שרדו לחיים אלו שהיו רגילים לומר כל יום פתח אליהו ז"ל בעל פה קדם התפלה, וראו בעליל שפחו גדול מאד (עדות ביצקב). ובכמה דקות שלומד זוהר שיר השירים יכול להפך הפל לטובה ולהיות מבני עליה, לזכות ל"עין לא ראתה אלקים זולתה נעשה למחפה לו", ויטהר נשמות ונזקה למעלות עליונות פדוע מדברי האריז"ל. ובזה מקנזים רצון התנא האלקי, כדאמר רבי שמעון (גיטין ס"ז:): "בני שגנו מדותי" - למדו תורתך, וכחו גדול, כמו שאמר: יכולני לפטור את כל העולם מן הדין. (ספ"ה מה:). אמר רבי שמעון: אנו קיימי העולמות. (ח"ג, קכ"ח.), אחי ורעי בואו נתאחד בדבר גדול וקדוש זה!

ועל ידי למוד הזהר הקדוש ננצל מכל גזרות קשות ורעות שלא תוכלנה לשלוט על עם ישראל. ונזכה במהרה לביאת משיח צדקנו ברחמים, אמן.

יצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי" בעיה"ק בת ים תובב"א
י"ד שבט ה'תשע"ז

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי זוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה

מגדולי ישראל כבר באו בדפוס בשאר הספרים
שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן.

לקבלת ספרי זוהר ותיקונים בחינם: 0527651911
ואצל ד"ר איתמר ברים, כירופרקט מומחה י-ם-ב"ב-בי"ש: 0548441423

בשער

ברוך המקום ברוך הוא, אשר שמר הבטחתו לישראל הקדושים חבלים נפלו לנו בנעימים, אף נחלת שפרה עלינו, לנו התלמידים, חברים מקשיבים, אשר אנו חוסים בצל כנפי השכינה הקדושה ומסתופפים בתיבת נוח הרשב"י ע"ה יחד שבטי ישראל, בלימוד זוהר הקדוש, באהבה ובשמחה, בהתאחדות גמורה, למען הקים השכינה הקדושה מעפרא, ולקחנו על שכמנו להוציא לאור זוהר טו בשבט והמסתעף לתועלת הרבים, כבקשת טובים וידידים, לחזק הברכים, באמרים היקרים, מאירות כספירים, אשר זכינו לגומרה בשעה טובה ומוצלחת, לא- ל גומר עלי, ויראו עינינו, וישמח לבנו, ותגל נפשינו, באור חדש אשר לנו האיר, בתורה ועבודה אור המאיר, בקדושת סודות התורה, למען נזכה לאור הגנוז מדי שבת בשבתו ומועד כהלכתו.

בואו ונקיים דברי הרע"א מהימנא [הוא משה רבנו ע"ה] שְׁמַצְנָה אוֹתָנוּ לְלִמּוּד זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ דְּוִיקָא, שְׁתוּרַת הָרֶשֶׁב"י מֵאִיר עַד סוּף הַדּוֹרוֹת, וְצָרִיךְ לְלִמּוּד וְלֹא לֵתֵת מְנוּחָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שִׁיגְאֵלְנוּ (זוהר פנחס ר"ט).

ובזה ננצל מכל המלחמות ואסונות כמו שכתוב (תהילים פרק ב יב) "נִשְׁקוּ בַר - פֶּן יֵאָנֶפּ וְתֵאבְדוּ דְרֹךְ כִּי יִבְעַר כְּמַעַט אֶפּוֹ - אֲשֶׁרִי כָּל חוֹסֵי בּוֹ", ובזוהר (חלק ג דף שז א), כתב: וְאַנְתָּ הוּא רַעֲיָא מְהִימְנָא עֲלֶיךָ אֲתִמַּר (תהלים ב) נִשְׁקוּ בַר וְאַנְתָּ רַב לְתַתָּא רַבֵּן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל רַבֵּן דְּמִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת בַּר לְעִילָא בַר לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּיה וְעַל יְדֵי שְׂדִבְקִים בַּתוּרַת הָרֶשֶׁב"י בַּר יוֹחָאִי וּבְדִבְרֵי

הרעיא מהימנא הנקרא בר שהוא רבן של כל ישראל נזכה
לְאֶשְׁרֵי כָּל חוּסֵי בוּ, מאושרים ומוגנים ושמחים כל החוסים
בתורת הרשב"י.

אֵיתָא בְּזוּהַר פְּרָשֶׁת חַיִּי שָׁרָה (ק"ל ע"ב) שְׂאִין מְקוּם פְּנִימִי בְּכָל
הַמְּקוֹמוֹת בְּגֵן עֵדֶן כְּמוֹ הַמְּקוֹם הַגָּנוֹז לְאֵלוֹ שְׂיֻדְעִים אֶת הַסּוּד
וְיֻדְעִים לְהַדְבִּק בִּשְׁם יִתְבָּרֵךְ... וְאֵלוֹ שְׁעִמְלִים לְהַבִּין אֶת תּוֹרַת
הַסּוּד... הֵם אֵלוֹ שֶׁהִשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִשְׁתַּבַּח בָּהֶם בְּכָל יוֹם, הֵם אֵלוֹ
שְׁעוֹלִים בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים הַקְּדוּשִׁים וְהֵם נִכְנָסִים בְּכָל הַשְּׁעָרִים שֶׁל
גֵּן עֵדֶן הָעֲלִיּוֹן וְאֵין מִי שְׂיִמְחָה בִּידֵם, כִּמָּה גְּדוֹל חִלְקִיהֶם וְזִכְוָתָם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא

נְצִיטט בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ מָה שְׁכָתוֹב בְּזוּהַר פְּרָשֶׁת וַיֵּרָא (דף צט
ע"ב) רַבִּי אָבָא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְּהָר ה' וּמִי
יָקוּם בַּמְּקוֹם קֹדֶשׁוֹ. בֹּא רֵאָה, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לֹא רוֹאִים עַל
מָה עוֹמְדִים בְּעוֹלָם, וְהַיָּמִים הוֹלְכִים וְעוֹלִים וְעוֹמְדִים לִפְנֵי
הַקִּבְ"ה כָּל אוֹתָם יָמִים שְׁבִנִי אָדָם עוֹמְדִים בָּהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה,
שְׁהָרִי כָּלֶם נִבְרָאוּ וְכָלֶם עוֹמְדִים לְמַעְלָה. וּמִנֵּין לָנוּ
שְׁנִבְרָאוּ? שְׁכָתוֹב (תהלים קלט) יָמִים יֵצְרוּ.

וּכְשֶׁמִּגִּיעִים הַיָּמִים לַעֲלוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל הַיָּמִים
קָרְבִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (מלכים-א ב) וַיִּקְרְבוּ
יָמָיו דָּוִד לָמוֹת. וַיִּקְרְבוּ יָמָיו יִשְׂרָאֵל לָמוֹת. מִשּׁוּם
שְׁכָאֲשֶׁר בֶּן אָדָם הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵינּוּ מִשְׁגִּיחַ וְלֹא מִתְבּוֹנֵן עַל
מָה הוּא עוֹמֵד, אֲלֹא כָּל יוֹם וְיוֹם חוֹשֵׁב כָּאֵלוֹ הוּא הוֹלֵךְ
בְּרִיקָנוֹת, שְׁהָרִי כְּשֶׁהִנְשָׂמָה יוֹצֵאת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא יוֹדַעַת
לְאִיזוֹ דֶּרֶךְ מַעֲלִים אוֹתָהּ. שְׁהָרִי הַדֶּרֶךְ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה לְמָקוֹם
שְׁאוֹר הַנְּשָׁמוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת מְאִירוֹת, לֹא נִתֵּן לְכָל הַנְּשָׁמוֹת,

שְׁהָרִי כְּמוֹ שֶׁהוּא מְמַשִּׁיךְ עָלָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּךְ נִמְשָׁךְ
לְאַחַר שְׂיוּצָא מִמֶּנּוּ.

בֹּא רֵאֵה, אִם בֶּן אָדָם נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי הַקֶּבֶ"ה וְתִשׁוּקְתּוֹ אַחֲרָיו
בְּעוֹלָם הַזֶּה, אַחֲרֵי זֶה כְּשִׁיוּצָא מִהָעוֹלָם, הוּא נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו,
וְנוֹתְנִים לוֹ דֶּרֶךְ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה אַחֲרֵי אוֹתָהּ מְשִׁיכָה שְׁנִמְשָׁךְ
בְּרָצוֹן כָּל יוֹם בְּעוֹלָם הַזֶּה.

מִבּוֹאֵר בְּדִבְרֵי הַזוהר כֹּאן:

א: שְׁצָרִיךְ שְׂיָמִי בְּזֶה הָעוֹלָם יִהְיוּ מְלָאִים, וְלִכֵּן יִשׁ
לְמִלְאוֹת אוֹתָם עִם הַדָּבָר הַיָּקָר בְּיוֹתֵר דִּהְיִינוּ לְמוֹד הַזוהר
כְּאִשֶּׁר בְּאַרְנוֹ

ב: שְׁאַחֲרֵי כָּל מָה שְׁנִמְשָׁךְ הָאָדָם בְּחַיּוֹ כִּךְ נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי
פְּטִירָתוֹ, וְכִאֲשֶׁר יִתְקַשֵּׁר וְיִתְדַבֵּק בְּחַיּוֹ לְנִשְׁמַת הָרֶשֶׁב"י
עַל יְדֵי לִימוּד הַזוהר הַקָּדוֹשׁ יִזְכֶּה בְּעוֹלָם הַבֹּא לְלִמּוּד
בִּישִׁיבַת הָרֶשֶׁב"י זי"ע. וּבְפֶרֶט מִי שְׁזוֹכָה וּמִדְּפִיס אֶת סִפְרֵי
הַזוהר זוֹכָה לְהַדְבִּיק בְּרֶשֶׁב"י וְיִזְכֶּה לְהִיּוֹת עִמּוֹ בְּמַחְצָתוֹ.

מוֹרֵי וְרַבּוֹתֵי יְהוּדִים יָקָרִים! הַזְמֵן הוֹלֵךְ וְאוֹזֵל, שֵׁשֶׁת אֲלָפִים
שָׁנוֹת בְּרִיאַת הָעוֹלָם הוֹלְכִים וּמִסְתַּיִימִים עוֹבְרִים, חוֹלְפִים
בִּיעָף חַיִּבִּים אֲנִי לַעֲצֹר וּלְהִתְבּוֹנֵן: נַחֲפָשָׁה דִּרְכֵינוּ
וְנַחֲקוֹרָה, עַל מָה וְלָמָּה כָּל יוֹם שְׁעוֹבֵר גְּרוּעַ מִחֲבֵרוֹ?
מִדּוּעַ הַתּוֹרָה הַנִּלְמָדֶת, כְּבִיכּוֹל אֵינָהּ מְגִינָה וּמַצִּילָה מִכָּל
הַפְּגָעִים הָרָעִים. לָמָּה הַשְׂכִּינָה בּוֹכָה וּמִיִּלְלָת וְצוֹעֶקֶת
וְאַנְחָנוּ לֹא נוֹשָׁעֵנוּ?

אֵיִתָּא בְּתַקּוּנֵי זוהר, (תִּיקוּן מִג'): וְעוֹד מִי שְׁגוֹרֵם שְׁתַּסְתַּלַּק
הַקֶּבֶלָה וְהַחֲכָמָה (זוהר, פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה). מִתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה
וּמִתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, וְגוֹרֵם שְׁלֹא יִשְׁתַּדְּלוּ בָּהּ, וְאוֹמֵר שְׂאִין

אֵלָא פֿשֶׁט בְּתוֹרָה וּבִגְמָרָא (לומדים רק פֿשֶׁט התורה והגמרא כל היום, והמבין גבין), בּוֹדַאי הוּא יִסְלַק אֶת הַמִּים מֵהָהוּא נָהָר וּמֵהָהוּא גֵן, אוֹי וְאַבּוֹי לוֹ, טוֹב שְׁלֹא גִבְרָא בְּעוֹלָם, וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וְשֶׁבְּעַל פֶּה, וְנִחְשֵׁב לוֹ כְּאִילוֹ הַחֲזִיר אֶת הָעוֹלָם לְתַהוּ וּבַהוּ, וְגוֹרֵם עֲנִיּוֹת בְּעוֹלָם וְאֹרֶךְ הַגְּלוּת!! וּבִתְקוֹן ל' אֵיתָא: "אוֹי לְאַלֶּה שְׁעוֹבְדִים אֶת הַשְּׂכִינָה בְּיוֹבֶשׁ, וְלֹא מִשְׁתַּדְּלִים בְּלִימוד חֻכְמַת הַקְּבָלָה, אֲבּוֹי לָהֶם שְׁגוֹרְמִים עֲנִיּוֹת, וְחָרֵב וּבִנָּה (מִלְחָמוֹת) וְהָרֵג וְאַבְדֵּן בְּעוֹלָם, וּמִסְלָקִים אֶת רוּחַ הַמְּשִׁיחַ".

בְּיָמִים הַקָּשִׁים הָאֵלּוּ הָעוֹבְדִים עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל ה' יִצְיִלְנוּ, וְאִין אִישׁ יוֹדֵעַ מָה יֵלֵד יוֹם, וְרַבִּים שׁוֹאֲלִים וּמִבְקָשִׁים עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה בְּמָה לְעוֹרֵר רַחֲמֵי שָׁמַיִם וּלְבַטֵּל כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת ה"י. בּוֹדַאי צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וּלְלַמּוֹד בְּדִבְרֵי קֹדֶשׁ שֶׁל הַתְּנַא הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זי"ע"א, הַמְּבַטֵּחַ שְׁבֻזָּכוֹת הַקְּרִיאָה בְּסֵפֶר הַזֹּהָר (אף לֹא הִבְנִה כָּלֵל כִּידּוּעַ מִדִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ) נִצָּא מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים, וּכְדַאי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסֻמוֹךְ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחָק. וְרוֹאִים מִזֶּה בְּעֵלִיל שֶׁרַק בְּזָכוֹת הַקְּרִיאָה וְהַלְמוּד בְּסֵפֶר הַזֹּהָר נִזְכָּה וְנִגָּאֵל בְּרַחֲמִים בְּלֹא צָרוֹת וְיִסּוּרִים רַח"ל.

מוֹרֵי וְרַבּוֹתֵינוּ!!! אֵלּוּ שְׁלּוּמֵי דִּים זֹהָר יִנָּצְלוּ מִהַמְּבּוּל כְּמוֹ נֶחַ בְּתִבָּה וְיִנָּצְלוּ מִמְּלַחְמַת גּוֹג וּמָגּוּג (תיקו"ח ע"ב ע"ד, זֹהָר נִשְׁא). נִצּוֹלִים מְכָל פְּגָעִים רָעִים. (תק"י, פֶּגַן הִירָק). זוֹכִים לְהַשְׁבִּתָּה הַקְּטָרוּגִים, מְבַטְלִים אֶת הַקְּלָפוֹת וּמְבִיאִים אֶת הַמְּשִׁיחַ (הגר"א-אֲבֵן שְׁלֵמָה, חֶסֶד לְאַבְרָהָם, דגמ"א שְׁמִינִי) מִטְּהָר וּמְקַדֵּשׁ הַנֶּפֶשׁ. (פֶּלֶא יוֹעִץ). מְקַרְבִּים אֶת הַנֶּאֱלָה וְעוֹשִׂים נַחַת רוּחַ גָּדוֹל לְיוֹצְרָם (מק"מ לתיקו"ז). הֵם בְּלִבָּד זוֹכִים שֶׁתְּפִלוֹתֵיהֶם נִשְׁמָעוֹת וּמִתְקַבְּלוֹת (ר"י אַבּוּחֶצִירָא, "בְּגֵדֵי הַשָּׂדֶה"). רַק הֵם נִקְרָאִים עוֹבְדֵי

ה' לַשֵּׁם שָׁמַיִם, שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרָס. וְזוֹכִים לְקַבֵּל פְּנֵי שְׂכִינָה, וּמְרֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ (רבי אברהם אבולאי, פרקי אבות). כְּשִׁיבּוֹא הַמָּשִׁיחַ יֹאמַר עֲלֵיהֶם: "בְּזִכְרוֹתַי הִגַּעְתִּי, לָךְ יֵשׁ חֵלֶק בְּגֵאֻלַּת הָעָם!".

עֲרֹךְ לַמּוֹד שְׁעָה אַחַת זֶהֱר הַקָּדוֹשׁ:

בַּחוּל: כָּמוֹ שָׁנָה שְׁלֵמָה לַמּוֹד נִגְלָה, בְּשִׁמְחָה: כָּמוֹ אֶלֶף שָׁנָה, בְּצַעַר: כָּמוֹ מֵאָה אֶלֶף שָׁנָה, בְּשִׁבְת: כָּמוֹ אֶלֶף שָׁנָה תוֹרָה, בְּשִׁמְחָה: כָּמוֹ מִלִּיּוֹן שָׁנָה. בְּצַעַר: כָּמוֹ מֵאָה מִלִּיּוֹן שָׁנָה תוֹרָה. (הרי"ח הטוב, אורחות צדיקים, אבדר"ג).

מִמֶּשׁ תַּעֲנוּג לְרֹאוֹת שְׁמַת־אֶסְפִּים יְהוּדִים בְּכָל בִּתֵּי הַכְּנִסִּיּוֹת וּבִתֵּי הַמִּדְרָשׁוֹת, לְלַמֵּד כָּל שַׁבַּת קוֹדֶשׁ זֶהֱר הַקָּדוֹשׁ.

וּבַלְמוֹד בְּמִנִּין מְקַבְּלִים שְׂכָר כָּפוּל אֶלֶף, כִּי כָּל בִּי עֲשָׂרָה שְׂכִינָתָא שְׂרִיא, וְכָל מָה דִּיהִבִּי מִשְׁמִיא נֹתָנִים בְּאֶלֶף (זוה"ק פֶּרֶשׁת וַיֵּצֵא דָף קס"א עמוד א').

וְהַמְזֻכָּה אֶת הָרַבִּים שִׁילְמָדוֹ בְּצַבּוֹר זֶהֱר הַקָּדוֹשׁ בְּשַׁבַּת קוֹדֶשׁ שְׁעָה עוֹלָה לוֹ כָּמוֹ לַמּוֹד תוֹרַת הַנִּגְלָה 100,000,000,000 שָׁנָה וּבִמְלִים מֵאָה טְרִילִיּוֹן שָׁנוֹת תוֹרָה. [וַיִּכַּל אִתָּה לְזִכּוֹת לְזֶה בְּקִלּוֹת אִם בְּעַל גֶּפֶשׁ אִתָּה]

הַגִּרָּא בְּמִשְׁלֵי (יב, יד), מְבַאֵר גּוֹדֵל הַזִּכּוֹת שִׁישׁ לְמִזְכֵּי הָרַבִּים וּמוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ, אִם שָׁמַע, מְקַבֵּל שְׂכָר עַל כָּל מָה שִׁיעֲשֶׂה לְדוֹרוֹת, וְגַם אִם לֹא שָׁמַע, אִזּוֹ מְקַבֵּל כָּל חֵלְקוֹ הַטּוֹב, וְזֶה שְׁלֹא שָׁמַע לֹוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ אֶת חֵלְקֵי הַגִּיְהִנוּם שֶׁלוֹ.

וְאִם בְּזִכְרוֹתַי יִלְמַד אֶפִּילוֹ יְהוּדִי אֶחָד תוֹרַת הַזֶּהֱר הַרִי תִזְכָּה לְמִילִיּוֹנֵי שָׁנוֹת תוֹרָה, וּמִי יוֹכֵל לַחֲשֹׁב אֶת גְּדֻלַּת הַשְּׂכָר הַנִּצְחִי שִׁיִּזְקָפוּ לְזִכְרוֹתַי בְּוֹדָאוֹת!!!

וכל מי שמזכה את הרבים בלימוד תורת הרשב"י יזכו לכל הברכות האמורות בתורה ברוחניות ובגשמיות עד עולם ויזכו להיות מן הראשונים לקבל פני משיח צדקנו, כידוע שאלו שלמדו זוהר הקדוש, הם יהיו הראשונים לקבל פני משיח וכשיבוא יאמר להם יישר פחכם שזרזתם הגאולה, ובזכותכם העולם קים, ובא על תקונו השלם. שבזכות לימוד הזוהר הקדוש, העולם בא על תיקונו השלם.

ובזכות לימוד הזוהר הקדוש, נזכה שיתקים דברי הרשב"י עליו השלום בדא יפקון מן גלותא במהרה בימינו אמן. – ויתקבצו כל ישראל באחדות ובשמחה ואחזו באילן החיים ללמוד הזוהר הקדוש "בספרא דא יפקון מן גלותא ברחמי", וכאשר ילמדו ויעסקו כלם בתורת הסוד תכף תבוא הגאולה בכח התורה הקדושה¹. ובזהר רעיא מהימנא פרשת נשא (דף קכד, ב) אמרו: דבגיניה "וקראתם דרור בארץ", ובזכותיה יתקים "ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר".

1 בספר אור תורה – ליקוטים: עוד מבואר בכמה מקומות בדבריהם, שעיקר ביאת משיח הוא בזכות התורה, כמו שאמרו בפרק קמא דבבא בתרא (ח, א) מאי דכתיב, "גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו מעט ממשא מלך שרים" (הושע ח, י). ותניא כל פסוק הזה בלשון ארמי נאמר, אי תנו, "עתה כלהו אקבצם", ואם מעט מהם, "יחלו ממשא מלך ושרים". ואמרו שם מאי דכתיב, "אף חובב עמים כל קדושו בידך" (דברים לג, ג), אפלו בשעה שאתה מחבב עמים, כל קדושים שלהם בידך הם כו', וכמו שאמרו כל הנותן עליו על תורה, מעבירים ממנו על מלכות כו' (אבות פרק יג משנה ה), כי בזמן שקולו של יעקב כו', אין הידים ידי עשו כו' (בראשית רבא פרשה טה, טז), ובפרק חלק (צח ב) שאלו תלמידיו את רבי אלעזר, מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח, יעסוק בתורה ובגמילות חסדים כו', עכ"ל. וכל המזכה את הרבים בלימוד הזוהר הקדוש נקרא עוסק בתורה ובגמילות חסדים באופן הכי נעלה ומקיים ומציל את כל העולם כולו, ומתקשר לנשמת הרשב"י זי"ע, וכמו שכתב הגאון הקדוש צדיק ויסוד עולם אור טמיר ונעלם, קדש הקדשים המלובן, מרא דרוין, מרן רבינו יעקב אבוחצירא וצוק"ל זיע"א, בספרו דורש טוב (עמוד ע"ב) וזה לשונו: גדולה זכות רבי שמעון בר יוחאי בעולם העליון יותר מכל הצדיקים, עכ"ל. וכמו שאמרו חז"ל, (סוכה דף מ"ה ע"ב). ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה ואילמלי אליעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואילמלי יותם בן עוויהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי ראיתי בני עלייה וזן מועטין אם אלף הן אני ובני מהן אם מאה הם אני ובני מהן אם שנים הן אני ובני הן.

הָלוֹאִי שְׁנִזְכָּה לְהִיּוֹת מִן הַזֹּכִים הַמְּאֻשְׂרִים, שֶׁהַמָּשִׁיחַ בְּכַבּוּדוֹ וּבַעֲצָמוֹ יַעֲיֵד עָלֵינוּ – "בְּזִכּוֹתֶךָ הִגַּעְתִּי". עַל כֵּן, יְהוּדִים יִקְרִים, תָּנוּ לַמּוֹד לְשֵׁם שְׁמַיִם, הִקְרִיבוּ מִדְּקוֹתֵיכֶם לְמַעַן הַשְׂכִּינָה הַקְּדוּשָׁה, לַעֲשׂוֹת נֶחֱם רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ, לְגֵרֵם לְפָדוֹת נַפְשֵׁנוּ, וְלַמּוֹד בְּכָל יוֹם זוּהַר הַקְּדוּשָׁה וְכָךְ נִלְךְ כָּלֵנוּ כְּאַחַד יָחִיד לְקַבֵּל אֶת אֹר פְּנֵי מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ. וְכָלֵנוּ כְּאַחַד נִזְכָּה שְׂיֻקִּים בָּנוּ נְבוֹאֵת הַרְשֵׁב"י "וְכַאֲהוּ דָרָא דְהָאִי אֲתַגְלִיא בֵּיהּ וּבְסִגּוּלָתוֹ" וְקִרְאַתָּם דְּרוּר" וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ, בֶּן דָּוִד מְשִׁיחֵנוּ מֶלֶךְ בִּיפְיוֹ יָבוֹא וַיִּגְאַלֵּנוּ, בְּ"עִז" וְהִדָּר אֱלֹקֵינוּ, וּבְשֹׁכֵר זֹאת א–ל חַי חֲלָקֵנוּ, וְנַחֲהָ עָלֵינוּ רוּחַ ה' צוּרֵנוּ מְגִנֵּנוּ, יִגְלֶה כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ, וְאִזּוּ יִשְׁמַח לְבָנוּ, וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ, בִּישׁוּעַת מַלְכֵנוּ.

נִתְפַּלֵּל יָחִיד לְהַקְב"ה שְׂיַעֲזֹר לָנוּ גַם הַשָּׁנָה לַלְמוּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עַל כָּל חֲלָקֶיהָ עִם תּוֹרַת הַסּוּד מִחֲדָשׁ מִתּוֹךְ טְהָרַת הַלֵּב, מִתּוֹךְ אֲחֻדוּת, מִתּוֹךְ הַכְּנָעָה וְעֲנָוָה, וְעַל יְדֵי קְדוּשַׁת הַשֵּׁם הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַיּוֹצֵא מִהַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ הַזֶּה, נִזְכָּה לְבִרְכָּתוֹ: "וְקִבְּצֵנוּ יָחִיד מִהֶרָה מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ", בְּבִיאת מְשִׁיחַ צְדִיקֵנוּ בְּמִהֶרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

יֵצֵא לְאוּר

עַל יְדֵי מַפְעַל הַזּוּהַר הָעוֹלָמִי

בְּנִשְׂיָאוֹת כ"ק מֶרֶן אֲדָמוֹ"ר מֵהַאֲלָמִין רַבִּי שְׁלוֹם יְהוּדָה גְּרָאס שְׁלִיט"א
חֹדֶשׁ שְׁבַט ה'תשע"ז

הקדמה

יְשַׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם (זעיר אנפין) וְתִגַּל הָאָרֶץ (מלכות) בהגלות נגלות
מאמרי זוהר הקדוש על טו בשבט וסודותיה, ועוד, מתורגם
ללשון הקודש, בס"ד.

ויהי רצון שבזכות לימוד זוהר הקדוש וסודות התורה,
נזכה עוד בשנה הזאת, פִּימִי צֵאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ
נִפְלְאוֹת בגאולה השלימה, כי כל קירוב הגאולה תלוי אך
ורק בלימוד זוהר הקדוש וסודותיה, ובפרט בזמנים אלו
שזכינו לפרסם את זוהר הקדוש למאות אלפי ישראל
שהוגים ולומדים מידי יום ביומו, ומצוה על כל אחד
ואחד להפיץ ולגלות הסודות, כי זה לעומת זה עשה
האלוקים, ובפרט כעת שזכינו לסדר כל זוהר הקדוש
לשבעים חלקים, וכך זכינו להגיע לקרוב לשבעים אלף
איש להכניע ולבטל את כל השבעים ראשי האומות כמו
שכתב בזוה"ק (בשלח נח:), ועל ידי לימוד זוהר הקדוש
נזכה לבטל 70 אומות העולם שבמלחמת גוג ומגוג (זוהר)
להכריתם ולבערם מן העולם, ונזכה שְׁעַל יְצִיאַת הַסְּפָרִים
הַקְּדוּשִׁים הָאֵלֹהִים בְּעֶזְרַת ה' וּבִסְיִיעָתוֹ, אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה
יִהְיֶה תְּקוּנָה יְחִיד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ, ביום ההוא
יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

ובזכות לימודם, נזכה לקירוב הגאולה השלמה בב"א

וְאַתָּה בֶּן אָדָם חֲגוּר חֲרָפָךְ עַל יֵרֶךְ גִּבּוֹר וְתֹאזֹר חֵיל
לְלַמֵּד אֶת הַסְּפָרִים הָאֵלֹהִים וְסוּדוֹתֶיהָ, וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיוּ תְּקוּנֵי
הַמַּלְכוּת בְּשִׁלְמוֹת. וְעַל יְדֵי זֶה יִשְׁפַּע שְׁפַע רַב בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת וְלִתְקֵן אֶת נַפְשוֹתֵינוּ וְרוּחוֹתֵינוּ וְנַשְׁמוֹתֵינוּ מִכָּל

סִיג וּפְגָם וּלְטֹהָרָנוּ וּלְקִדְשָׁנוּ בְּקִדְשָׁתְךָ הָעֲלִיּוֹנָה וְתַטִּיב לָנוּ
הַחֲתִימָה וְנִזְכֶּה בְּהֵאֵי שְׁתָּא לְבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ וּלְבִנְיָן מְקִדְשֵׁינוּ
וְתַפְאֲרֵתֵנוּ.

כה דברי המצפה להרמת קרן תורה לשמה שהוא רק על
ידי לימוד תורת הסוד, ולביאת גואל צדק בב"א.

יצא לאור על ידי

מפעל הזהר העולמי בת ים

ספר זוהר ט"ו בשבט חלק א' ליקוט הלכות לט"ו בשבט

(א) לְהַרְבוֹת בְּפִירוֹת וּלְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם

כְּתַב הַמוֹג"א², נִחְגְּנוּ הָאֲשֻׁכְנָזִים³ בַּט"ו בַּשָּׁבֵט
לְהַרְבוֹת בְּמִינֵי פִירוֹת שֶׁל אֵילָנוֹת, לְכַבֹּד שְׁמוֹ שֶׁל
יּוֹם⁴.

וּבִסְפֵר שֶׁבֶט מוֹסֵר⁵ פָּרָק ט"ז: בְּצוֹאת ר"א הַגָּדוֹל
כְּתַב בְּנֵי חַיִּיה זָחִיר לְבָרֵךְ עַל הַפִּירוֹת בַּט"ו בַּשָּׁבֵט,
שֶׁמִּנְהֵג וּוְתִיקוֹן הוּא.

-
2. סי' קל"א סעי' ט"ז ומובא במ"ב קל"א סק' ל"א.
 3. ובכף החיים סי' קל"א ס"ק צ"ז כתב וכן יש נוהגים בספרד.
 4. פרי חדש קל"א בשם תיקון יששכר.
 5. מובא בטעמי המנהגים עמ' ש"ע בקונטרס אחרון סי' תתס"ו.

וּבְסִידוּר הַיַּעֲבֹ"ץ⁶ כְּתַב, וְנִהְגוּ לְהַרְבוֹת בְּפִירוֹת,
וְלֹאמַר עֲלֵיהֶם שִׁירֹת וְתִשְׁבְּחוֹת, וְהוּא תִקְוָן גָּדוֹל
בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים.

(ב) תְּפִלָּה עַל אֶתְרוֹג מִחֶדֶר

כְּתַב בְּסֵפֶר בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר, מֶה שֶׁקִּבְּלֵנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ
לְהִתְפִּיל בְּט"ו בְּשֶׁבֶט עַל אֶתְרוֹג כָּשֵׁר וְיָפֵה וּמִחֶדֶר,
שִׁיזְמִין ה' יִתְבָּרַךְ בְּעֵת הַמִּצְטָרֵךְ לְמִצּוֹת, כִּי הֵנָּה זֶה
הַיּוֹם אֲשֶׁר עוֹלָה הַשָּׁרֵף בְּאֵילָנוֹת, וְהוּא כְּפִי הַזְכוּת
שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. הֵנָּה מֶה טוֹב וּמֶה נָּעִים
שִׁיתְּפִיל הָאָדָם בַּיּוֹם הַזֶּה, רֵאשִׁית יְסוֹד הַצְּמִיחָה,
שִׁיזְמִין לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ לְעֵת הַמִּצְטָרֵךְ אֶת הַפְּרִי עֵץ
הַדֶּר, וְהֵנָּה תְּפִלָּתוֹ תַעֲשֶׂה פִירוֹת.

6. סידור בית יעקב עמ' שע"א.

7. חודש שבט מאמר ב' סק"ב.

(ג) יום של שמחה

וּבְסֵפֶר שֵׁם מְשֻׁמוֹאֵל, כְּתַב, בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל יוֹם⁸: לְפִי
 שֵׁשׁ בְּרָאשׁ הַשָּׁנָה זֶה מַעֲנִין שֶׁבַח אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי
 בְּיוֹם זֶה מִתְחַדֵּשׁ כַּח הָאֲדָמָה שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַנִּיב
 תְּנוּבָתָהּ, וּלְהוֹצִיא פְּרוֹתֶיהָ, וּלְהַרְאוֹת שִׁבְחָהּ, וְרוֹב
 שִׁבְחָהּ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל פְּרוֹת הָאֵילָן נֶאֱמַר,
 כְּכַתוּב (דְּבָרִים ח' פסוק ח') "אֶרֶץ חֹטָה וְשֹׁעֲרָה וְגִפֹּן וּתְאֵנָה
 וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שָׁמֶן וְדִבְשׁ, חֲרֵי שִׁבְחָהּ שֶׁל אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנֵי מִינֵי דָגָן, וַחֲמִשָּׁה מִינֵי פְּרוֹת הָאֵילָן,
 שֶׁדִּבְשׁ הָאֱמֹר כָּאֵן, בְּדִבְשׁ תְּמָרִים חֲכָתוּב מִדְּבַר,
 שֶׁאֲדָמַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִתְחַדֶּשֶׁת בּוֹ כַּחוֹתֶיהָ, לְהוֹצִיא
 שִׁימָנָה וְדִיבְשָׁה. יוֹם שֶׁל שְׂמִיחָה הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 וּבְשִׁישִׁי־יִשְׂרָאֵל אוֹכְלִים מִפְּרוֹת הָאֶרֶץ, וְנִהְנִים מִטוֹבָם,
 חֲרֵי הֵם מְבָרְכִים עָלֶיהָ תְּחִלָּה וְסוּף, לְמִי שֶׁהִנְחִילָם
 אֶרֶץ חֲמֻדָּה זוֹ, וּמִתְּפִלָּלִים אֵלָיו, שֶׁיִּחַדֵּשׁ נְעוּרֶיהָ

8. עיין בספר שם משמואל פר' בשלח עמ' קצ"ד.

בְּמִקְנֵדָם, וּבְכָל אֲשֶׁר הִבְטִיחַ לְאַבוֹתֵיהֶם אֲבָרָהִם יִצְחָק
וְיַעֲקֹב, כַּפֶּתוֹב בְּאוֹתָהּ פֶּרֶשָׁה שְׁמֹדֶפֶת בְּשִׁבְחָהּ שֶׁל
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (דְּבָרִים ח' פ' י') "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת
ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ"⁹.

9. ספר התודעה עמ' רי"ג.

ספר

זוהר ט"ו בשבט

חלק ב'

ילקוט מאמרי הרשב"י מספר
זוהר הקדוש וכתבי האריז"ל
על ט"ו בשבט

זוהר פרשת שמות (ט"ו):

כְּשֶׁהָיָה רוּאָה רַבִּי אָבָא עֵץ אֶחָד שְׁפָרְיוֹ נַעֲשֶׂה עוֹף שְׁפוֹרָח

אמר רבי יהודה, מאי דכתיב, (קהלת ז') גם את זה לעמת זה עשה האֱלֹהִים. כְּגוֹנָא דְרַקִּיעָא, עֲבֵד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְכִלְהוּ רְמִיזָא לְמָה דְלַעֲיָלָא. דְּכֵד הָוָה חָמִי ר' אָבָא, חַד אֵילָנָא, דְּאֲבִיָּה אֶתְעֵבִיד עוֹפָא דְפָרַח מְנִיָּה, הָוָה בְּכִי וְאָמַר, אֵי הוּא בְּנִי נִשָּׂא יַדְעִי לְמֵאִי רְמִיזָאן, הוּא מְבֻזֶּעַן מְלִבוֹשֵׁיהוֹן עַד טְבוּרֵיהוֹן, לְמֵאִי דְאֶתְנַשֵּׁי חֲכָמָה מְנַהוֹן. כָּל שְׁכֵן בְּשָׂאָר מַה דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵה זֶה שְׂכָתוֹב (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה
 לַעֲמֹת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים? כְּמוֹ שְׂבָרְקִיעַ – עָשָׂה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ, וְהַכֹּל רוֹמֵז לְמָה
 שִׁלְמִיעֵלָה. שְׂכָתָהּ רוֹאֶה רַבִּי אַבָּא עֵץ אֶחָד
 שִׁפְרִיו נִעְשָׂה עוֹף שְׁפוּרָח מִמֶּנּוּ, הִיא בּוֹכָה
 וְאוֹמֵר: אִם הָיוּ בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים לְמָה רוֹמְזִים,
 הָיוּ קוֹרְעִים מִלְּבוּשֵׁיהֶם עַד טְבוּרָם לְמָה
 שֶׁנִּשְׂכָּחָה מֵהֶם הַחֲכָמָה. כָּל שָׁכֵן בִּשְׂאֵר מֵה
 שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ.

אוֹתָם שֶׁנִּרְאָתָה מֵהֶם חֲכָמָה, כְּמוֹ חֲרוֹב, דָּקָל, פְּסִתוּק, וְכַדוּמָה
 לָהֶם

כְּדָאָמַר ר' יוֹסִי, אֵלָנִין, אֵינּוֹן דְּאֵתְחַזִּי מִנְהוֹן חֲכָמָתָא, כְּגוֹן
 חֲרוֹבָא, דָּקָל, פְּסִתוּקָא, וְכַדוּמָה לוֹן, כְּלָהוּ בְּחַד רְכִיבָא (רתיבא)
 אֶתְרַכְּבוּ. כָּל אֵינּוֹן דְּעֵבְדִּין פִּירִין, בַּר מִתְּפוּחִין, רָזָא חֲדָא אֵינּוֹן,
 בַּר שְׁבִילִין דְּאֵתְפָּרְשֵׁן.

כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵילָנוֹת, אוֹתָם שֶׁנִּרְאָתָה
 מֵהֶם חֲכָמָה, כְּמוֹ חֲרוֹב, דָּקָל, פְּסִתוּק, וְכַדוּמָה
 לָהֶם, כָּלָם בְּהִרְכָּבָה [מרכבה] אֶחָת הִרְכָּבוּ. כָּל
 אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים פְּרוֹת, פָּרֵט לְתַפּוּחִים, סוּד אֶחָד
 הֵם, פָּרֵט לְשְׁבִילִים שֶׁנִּפְרָדִים.

כָּל אֵינֹן דִּלָּא עֲבָדִין פִּירִין, וְאֵינֹן רַבְרַבִּין, בַּר מַעֲרַבִּין דְּנַחֲלָא,
דְּאִית לָהּ רָזָא בִלְחֻדוּי כְּגֻוּנָא דְלַעֲיָלָא, מַחַד יְנִיקָא יְנִיקוּ, וְכָל
חַד מֵאֵינֹן דְּאֵינֵהּ זֹוֹטְרִי, בַּר מַאֲזֹבָא, מֵאִמָּא חָדָא אֲתִילִידוּ.

**כָּל אוֹתָם שָׁלָא עוֹשִׂים פִּרוֹת, וְהֵם גְּדוֹלִים, פָּרַט
לְעַרְבֵי נַחַל שֵׁישׁ לָהֶם סוּד לְבָדָם כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה,
מִיְנִיקָה אַחַת יוֹנְקִים, וְכָל אֶחָד מֵאוֹתָם הִקְטִנִּים,
פָּרַט לְאֲזוֹב, מֵאִם אַחַת נוֹלְדוּ.**

לְכָל אֶחָד וְאֶחָד סוּד לְבָדוּ

(דף ט"ז): כָּל עֲשָׁבִין דְּאַרְעָא, דְּאֲתַמְנִי עֲלֵיהוֹן רַבְרַבִּין תְּקִיפִין
בְּשִׁמְיָא. כָּל חַד וְחַד רָזָא בִלְחֻדוּי, כְּגֻוּנָא דְלַעֲיָלָא, וּבְגִין כֶּךָ
כְּתִיב, (ויקרא י"ט) שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים. דְּכָל חַד וְחַד עָאֵל
בִלְחֻדוּי, וְנִפִּיק בִלְחֻדוּי, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב ל"ח) הִידְעָתָ חֲקוֹת
שָׁמַיִם אִם תִּשִּׁים מִשְׁטָרוֹ בְּאַרְצָא. וְכְּתִיב (דף ט"ז ע"א) (ישעיה מ') לְכֻלָּם
בְּשֵׁם יִקְרָא. וּמָה בְּכָל מָה דְּבַעֲלָמָא רָזָא בִלְחֻדוּי וְלֹא בְּעָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלְאָה לֹוֹן, וְלַעֲרַבְבָּא לֹוֹן, וּקְרָאן בְּשִׁמְהֵן. בְּנִי
יַעֲקֹב דְּאֵינֹן שְׁבָטִין קְדִישִׁין, דְּאֵינֹן קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא, עַל אַחַת
כְּמָה וְכְּמָה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

**כָּל עֹשֵׁב הָאָרֶץ שְׁמִמְנִים עֲלֵיהֶם, גְּדוֹלִים תְּקִיפִים
בְּשִׁמִּים. לְכָל אֶחָד וְאֶחָד סוּד לְבָדוּ, כְּמוֹ
שְׁלִמְעֵלָה, וְלִכְּוֹן כְּתוּב (ויקרא יט) שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע
כְּלָאִים. שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד נִכְנָס לְבָדוּ וְיִוְעָא לְבָדוּ.
זֶהוּ שְׁכָתוּב (איוב לח) הִידְעָתָ חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשִּׁים**

מִשְׁטְרוֹ בְּאַרְצָא. וְכָתוּב (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא.
וַיֵּמָה [ט] בְּכָל מַה שֶּׁבְּעוֹלָם סוּד בְּלִבְדּוֹ, וְלֹא רָצָה
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַלּוֹת אוֹתָם וּלְעַרְבֵב אוֹתָם,
וְקָרָאם בְּשִׁמוֹת – בְּנֵי יַעֲקֹב, שֶׁהֵם שְׁבַטִים
קְדוּשִׁים, שֶׁהֵם קִיּוֹם הָעוֹלָם, עַל אַחַת כַּמָּה
וְכַמָּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

ר' יוסי בר' יהודה אָמַר, אֵילּוּ נֹאמַר אֵלֶּה שְׁמוֹת, מִשְׁמַע דְּהָכִי
הוּא. הַשְׁתָּא דְּכָתִיב וְאַלֶּה שְׁמוֹת, מִשְׁמַע דְּעַל הָרָאשׁוֹנִים מוֹסִיף,
מַה הָרָאשׁוֹנִים בְּנֵי יַעֲקֹב, אֵף כָּאן בְּנֵי יַעֲקֹב.

רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵלּוּ נֹאמַר אֵלֶּה
שְׁמוֹת, מִשְׁמַע שְׁכָךְ הוּא. עֲכָשׁוּ שְׁכָתוּב וְאַלֶּה
שְׁמוֹת, מִשְׁמַע שְׁעַל הָרָאשׁוֹנִים מוֹסִיף, מַה
הָרָאשׁוֹנִים בְּנֵי יַעֲקֹב – אֵף כָּאן בְּנֵי יַעֲקֹב.

זוהר פרשת משפטים (ק"כ):

יִתְכַנְּסוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּרַ, לִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא בְּנוּיָה עַל הַר ה'

וּמִסְטֵרָא דְתַבּוּאוֹת, ה' מִיְּגִי נְהֵמָא, תְּבִירִין מְכֻלָּהוּ. וְאַיְנוּן, חֲטָה,
וּשְׁעוּרָה, וְכִסְמֵת, וְשִׁבְלַת שׁוּעַל, וְשִׁיפּוֹן. אֲמַתִּיל לֹון לְיִשְׂרָאֵל,
הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ירמיה ב) קִדַּשׁ יִשְׂרָאֵל לִי רַאשִׁית תְּבּוּאָתָהּ,
בְּה'. כִּד יִפְקוֹן מַגְלוּתָא, הָכִי יְהוֹן תְּבִירִין, עַד דִּיתְבָּרִיר אוּכָל
מִתּוֹךְ פְּסוּלָת, דְּהֵינּוּ קֶשׁ, עֲרַב רַב, עַד דִּיתְבָּרִיר וַיִּשְׁתַּמּוּדְעוּ

ישראל בינייהו, כִּכְר, דְּאִתְבְּרִיר מִגּוּ מוֹץ וְתִבְנָן. וְעַד דְּיִתְבְּרִירוּ מִבְּיָהוּ, י' דְּאִיהוּ מַעֲשֵׁר, לֹא שְׂרִיא עַל ה', דְּאִיהוּ נְהֻמָּא, דְּה' מִינִין, לְקַיִמָּא אוּמָאָה, (שמות יז) כִּי יָד עַל כָּס י"ה. וּבִגִּין דָּא, מוֹץ וְתִבְנָן, אִינוּ מְחֻיִּיב בְּמַעֲשֵׁר, עַד דְּיִתְבְּרִיר. לְבַתֵּר דְּיִתְבְּרִיר, מִתְכַּנְשִׁין לְהֵהוּא אֲתֵר דְּאִקְרִי יְרוּשָׁלַם. כְּמָה דְחָטָה, דְּבַתֵּר דְּאִתְבְּרִיר קֶשׁ וְתִבְנָן, מְכַנְסִין לָהּ לְאוּצָר. הָכִי יִתְכַנְשִׁין יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן בֵּר, לְיְרוּשָׁלַם, דְּאִיהִי בְנוּיָה עַל הַר יי', דְּאִתְמַר בָּהּ, (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְהַר יי' וּמִי יָקוּם בְּמָקוֹם קִדְשׁוֹ נָקִי כַפַּיִם וְבֵר לִבִּי. נָקִי כִכְר, דְּאִיהִי עֲבוּרָא כַד בְּרִיר מִגּוּ פְסוּלָת. בְּהֵהוּא זְמָנָא, נִשְׁקוּ בֵּר כְּדִבְקֻדְמִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. בֵּר תִּרְגּוּם בֵּן, בְּהֵהוּא זְמָנָא דִּיהוּן נְקִיִּים כִּכְר, מִגּוּ קֶשׁ וְתִבְנָן. שְׂרִיא שְׁמִיָּה עֲלֵיהוּ, וְקִרָא לֹון, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל.

וּמִצַּד שֶׁל תְּבוּאוֹת חֲמִשָּׁה מִיָּנִי לָחֶם, שְׁבוּרִים מִכֶּלֶם, וְהֵם: חָטָה, וּשְׁעוּרָה, וְכִסְמָת, וְשִׁבְלָת שׁוּעַל, וְשִׁיפּוֹן. הַמְּשִׁיל אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (ירמיה) קִדְּשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית תְּבוּאוֹתָהּ, בָּהּ. כְּשִׁינְאוּ מִהַגְלוֹת, כֶּךָ יִהְיוּ שְׁבוּרִים, עַד שְׁיִתְבְּרִיר אֲכָל מִתּוֹךְ פְּסוּלָת, שְׁהִינוּ קֶשׁ, עֶרֶב רַב, עַד שְׁיִתְבְּרִירוּ וַיִּזְדְּעוּ יִשְׂרָאֵל בִּינִיָּהֶם, כְּמוֹ בֵּר שְׁנִבְרִיר מִתּוֹךְ מוֹץ וְתִבְנָן. וְעַד שְׁיִתְבְּרִירוּ מֵהֶם, י' שְׁהִיא מַעֲשֵׁר, לֹא שׁוּרָה עַל ה', שְׁהִיא לָחֶם שֶׁל חֲמִשָּׁה מִיָּנִים, לְקַיִם אֶת הַשְּׁבוּעָה (שמות יז) כִּי יָד עַל כָּס י"ה. וּמִשּׁוּם כֶּךָ מוֹץ וְתִבְנָן אִינוּ מְחֻיִּב

בְּמַעֲשֵׂר עַד שִׁית־בָּרַר. אַחֲרֵי שִׁית־בָּרַר, מִתְכַּנְּסִים
 לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁאֵת הַחֲטָה,
 אַחֲרֵי שֶׁנִּבְרַר קֵשׁ וְתָבֹן, מִכְּנִיסִים אוֹתָהּ לְאוֹצֵר.
 כִּי יִתְכַּנְּסוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בָּר, לִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא
 בְּנוּיָה עַל הַר ה', שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה
 בַּהַר ה' וּמִי יָקוּם בְּמָקוֹם קֹדֶשׁוֹ נָקִי כַפַּיִם וּבֵר
 לֵבָב. נָקִי כְּמוֹ בָר, שֶׁהִיא תְּבוּאָה כְּשֶׁנִּבְרַרְתָּ
 מִתּוֹךְ פְּסֻלָּת. בְּאוֹתוֹ זְמַן – נִשְׁקוּ בָר, כְּבִתְחֻלָּה,
 שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שיר א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. בָּר
 תִּרְגְּוִם בֶּן. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁיְהִי נָקִיִּים כְּמוֹ בָר
 מִתּוֹךְ קֵשׁ וְתָבֹן, שׁוֹרָה שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם, וְקוֹרָא לָהֶם
 בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל.

אֲשֶׁתָּךְ כְּגֶפֶן פְּרִיָּה בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ בְּנִיךָ כְּשֶׁתִּלִּי זֵיתִים

וְהָכִי מְכַל אֵילָנִין, לֵית תְּבִיר כְּגֶפֶן. בְּנִטְעוּ דִּילִיָּה תְּבִיר, בְּעֵנְבִים
 דִּילִיָּה תְּבִיר, דְּאֵינוֹן כְּתִישִׁין בֵּין רַגְלִין. וְהָכִי זֵית זֵיתִים דִּילָה
 כְּתִישִׁין. בְּגָלוּתָא אֲמַתִּילוּ יִשְׂרָאֵל בְּהוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פ)
 גֶּפֶן מִמְּצָרִים תִּסִּיעַ. וְכֵן בְּגָלוּת רַבִּיעָא, (ישעיה ה) כִּי כָרַם יִי
 צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְכִגְוֹנָא דָּא לִזֵּית מְשׁוּלִים יִשְׂרָאֵל, (ירמיה יא)
 זֵית רַעֲנָן יִפָּה פְּרִי תֹאֵר. וּבְגִין דָּא, (תהלים קכח) אֲשֶׁתְּךָ כְּגֶפֶן פְּרִיָּה
 בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ בְּנִיךָ כְּשֶׁתִּלִּי זֵיתִים. סְמִיךְ דָּא לְדָא, בְּגִין דְּאֵינוֹן
 תְּבִירִין בְּגָלוּתָא.

וְכָךְ מְכַל הָאֵילָנוֹת אֵין שְׁבוּר כַּגֶּפֶן. בְּנִטְעָתוֹ
 שְׁבוּר, בְּעֲנָבָיו שְׁבוּר, שֶׁהֵם כְּתוּשִׁים בֵּין הָרְגֵלִים.
 וְכָךְ זֵית, הַזֵּיתִים שְׁלָה כְּתוּשִׁים. בַּגָּלוֹת נִמְשָׁלוּ
 יִשְׂרָאֵל לָהֶם, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים פ) גֶּפֶן מִמּוֹצְרִים
 תִּסְיֶעַ. וְכֵן בַּגָּלוֹת הִרְבִּיעִית, (ישעיה ה) כִּי כָרֵם הָיָה
 עֲבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְכִמוֹ זֶה יִשְׂרָאֵל מְשׁוּלִים
 לַזֵּית, (ירמיה יא) זֵית רַעֲנָן יִפֹּה כְּרִי תֹאֵר. וּמִשׁוּם כֶּךָ
 (תהלים קכח) אֲשַׁתֶּךָ כַּגֶּפֶן פִּרְיָהּ בִּירְכָתִי בֵיתְךָ בְּנִיךָ
 כְּשֶׁתִּלִּי זֵיתִים. סָמוּךְ זֶה לָזֶה, מִשׁוּם שֶׁהֵם
 שְׁבוּרִים בַּגָּלוֹת.

יֵין לְנִסְךָ עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, וְזֵיתִים לְהִדְלִיק מְאוּר גִּירוֹת לַמִּנְחָה

וּלְכַתֵּר דִּיהוֹן נְקִיִּים מִגּוֹ פְּסוּלָת, יִתְקַדְּשׁוֹן לְבִי מִקְדָּשָׁא, בֵּינָן
 לְנִסְכָּא עַל גְּבִי מִדְּבַחָא, וְזֵיתִים לְאֲדַלְקָא בּוֹצִינָא שְׂרָגִין לַמִּנְחָתָא.
 וּמֵאֵן זָכָה לְהָאֵי. יֵין דִּלָּא יִתְנַסֵּךְ לְכּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת. דְּעַרְב רַב
 אֵינוֹן יֵין דִּנְתַּנְסֵךְ לְכּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת, וּמִנְהוֹן מְשׁוּמְדִים, מִינִים,
 אֲפִיקוֹרְסִים מְשׁוּמְדִים לְעִבְרֹת שְׁבָכַל הַתּוֹרָה כְּלָה.

וְאַחֵר שִׁיְהִיו נְקִיִּים מִתּוֹךְ פְּסוּלָת, יִתְקַדְּשׁוּ לְבֵית
 הַמִּקְדָּשׁ בֵּינָן לְנִסְךָ עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, וְזֵיתִים
 לְהִדְלִיק מְאוּר גִּירוֹת לַמִּנְחָה. וּמִי זֹכָה לָזֶה? יֵין
 שֶׁלֹּא הִתְנַסֵּךְ לְכּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת. שְׂעַרְב רַב הֵם יֵין
 שֶׁהִתְנַסֵּךְ לְכּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת, וּמֵהֶם מְשׁוּמְדִים,

מִיָּנִים, אֲפִיקוֹרְסִים, מְשֻׁמְדִים לְעִבְרוֹת שְׁבָכָל הַתּוֹרָה כָּלָה.

תַּחַת הַתּוֹפֹת עוֹרְרֵתִיךְ

וַיִּשְׂרָאֵל דָּאֲתָמַר בְּהוֹן (תהלים קכו) וַיִּתְּעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם.
עַד דִּיהוֹן דְּרוֹכִין בֵּין רַגְלֵיהוּ, בְּגִלוּתָא לָא אַתְּבְּרִירוּ מִנֵּיהוּ.
וּבְגִינֵיהוּ אָמַר דָּוָד עָלָיו הַשְּׁלוֹם, (תהלים מט) לָמָּה אֵירָא בִימֵי רַע
עוֹן עֲקָבִי יִסְבְּנִי וְעָלִיָּהוּ אָמַר שְׁלֹמֹה, (שיר השירים א) צָאִי לָךְ
בְּעֵקֶב־יִי הַצֵּאן. בִּיעֵק־ב. דְּעָלִיָּה אַתְּמַר, לְגַבִּי נָחַשׁ הַקְּדָמוֹנִי דִּפְתִּי
לְחֹה, (בראשית ג) הוּא יִשׁוּפֶךְ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפְנִי עֲקֵב. בְּתַר
דִּיפְקוֹן מִן גְּלוּתָא, נִמְשָׁלִים לְתַפּוּחִים, וְלִכְּל רִיחִין טָבִין. כְּגוֹנוֹנָא
דְּמִפְקָנוּ דְּמַצְרִים, דְּכָתִיב בֵּיהּ (שיר השירים ח) תַּחַת הַתּוֹפֹת עוֹרְרֵתִיךְ.

וַיִּשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם, וַיִּתְּעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ
מַעֲשֵׂיהֶם. עַד שֶׁיְהִיוּ דְּרוֹכִים בֵּין רַגְלֵיהֶם, בְּגִלוּת
הֶם לָא נִבְרְרוּ מֵהֶם. וּבְשִׁבְלָם אָמַר דָּוָד, עָלָיו
הַשְּׁלוֹם, (שם מט) לָמָּה אֵירָא בִימֵי רַע עוֹן עֲקָבִי
יִסְבְּנִי. וְעָלִיָּהֶם אָמַר שְׁלֹמֹה (שיר השירים א) צָאִי לָךְ
בְּעֵקֶב־יִי הַצֵּאן. בִּיעֵק־ב. שְׁעָלָיו נֶאֱמַר אֶל הַנָּחַשׁ
הַקְּדָמוֹנִי שֶׁפֶתָּה אֶת חֹה, (בראשית ג) הוּא יִשׁוּפֶךְ
רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפְנִי עֲקֵב. אַחֲרֵי שֶׁיֵּצְאוּ מִן הַגְּלוּת
נִמְשָׁלִים לְתַפּוּחִים וְלִכְּל הָרִיחֹת הַטּוֹבִים, כְּמוֹ

שְׂבִיעִיַּאת מִצְרִים, שְׁכָתוֹב בָּהּ (שיר השירים ח) תַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרְרֵתִיךְ.

אַתְרוֹג מְקַצְתוֹ דּוּמָה לְאִילָן וּמְקַצְתוֹ לְתַבּוּאָה, שֶׁהֵם זְרָעִים

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְהַבִּיא בְּכוּרִים, וְאַבְתְּרִיה לְהַתּוּדוֹת עַל
הַבְּכוּרִים, וְאַבְתְּרִיה לְהַתּוּדוֹת עַל הַמַּעֲשֵׂה. וּמֵאֲרִי מַתְּנִיתִין,
מִקְשִׁים עַל הַמַּעֲשֵׂה, דָּאִי יְהֵא קֳדָם לְקִיטָתוֹ, אוֹ אַחֵר לְקִיטָתוֹ
עֲשׂוּרוֹ. כְּגוֹן אַתְרוֹג, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ בְּאִילָן, הֵלֵךְ אַחֵר חֲנֻטָּה. אִית
מֵאן דְּאָמַר, אַחֵר בְּשׁוּל הַפִּירוֹת. וְאַתְרוֹג מְקַצְתוֹ דּוּמָה לְאִילָן,
וּמְקַצְתוֹ לְתַבּוּאָה, דְּאֵינּוֹן זְרָעִים, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, דְּלֹאֲחֵר לְקִיטָתוֹ
עֲשׂוּרוֹ. דְּאִילָן לָאוּ אִיהוּ, אֶלָּא עַד אַחֵר גָּמַר בְּשׁוּלוֹ.

הַמִּצְוָה שְׂאֵחֵר זֶה – לְהַבִּיא בְּכוּרִים, וְאַחֲרֶיהָ –
לְהַתּוּדוֹת עַל הַבְּכוּרִים, וְאַחֲרֶיהָ – לְהַתּוּדוֹת עַל
הַמַּעֲשֵׂה. וּבַעֲלֵי הַמִּשְׁנָה מִקְשִׁים עַל הַמַּעֲשֵׂה,
שֶׁאִם יְהִיָּה קֳדָם לְקִיטָתוֹ, אוֹ אַחֵר לְקִיטָתוֹ
עֲשׂוּרוֹ, כְּמוֹ אַתְרוֹג, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בְּאִילָן, הֵלֵךְ
אַחֵר חֲנֻטָּה. יֵשׁ מִי שֶׁאֹמֵר אַחֵר בְּשׁוּל הַפִּירוֹת.
וְאַתְרוֹג מְקַצְתוֹ דּוּמָה לְאִילָן וּמְקַצְתוֹ לְתַבּוּאָה,
שֶׁהֵם זְרָעִים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם שְׁלֹאֲחֵר לְקִיטָתוֹ
עֲשׂוּרוֹ. שְׁאִילָן אֵינוֹ אֶלָּא עַד אַחֵר גָּמַר בְּשׁוּלוֹ.

ישראל משולים לאילן ולתבואה

ובגין דא, תקינו המוציא (דף קכ"א ע"א) מאתר דבשולו יפה. לאפקא פת שרוף, אלא ממקום שהוא מוטעם. והכי תבואה, בתר לקיטתו, איהו כבישול פירות. וישראל, אינון משולים לאילן ולתבואה, דאתמר בהון (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלהיך. והכי (דברים יח) ראשית גז צאנך תתן לו. דאינון ישראל. דאתמר בהון, (יחזקאל לה) ואתן צאני. והכי ישראל, (ירמיה ב) קדש (נ"א קדש ישראל) ליי' ראשית תבואתה, לאחר לקיטתו מן הגלות, עשור. ואתקריאו קדש ליי'.

ומשום כך תקנו המוציא ממקום שבשולו יפה, להוציא פת שרוף, אלא ממקום שהוא מטעם. וכך תבואה, אחר לקיטתו הוא כבישול פירות. וישראל משולים לאילן ולתבואה, שנאמר בהם (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך. וכך (דברים יח) ראשית גז צאנך תתן לו, שהם ישראל, שנאמר בהם (יחזקאל לה) ואתן צאני. וכך ישראל, קדש (קדש ישראל) ישראל לה' ראשית תבואתה, לאחר לקיטתו מן הגלות – עשור. ונקראו קדש לה'.

ישראל נקראו אילן גדול ותקיה ובו מזון לכל

וְיִשְׂרָאֵל אֶתְקַרְיָאוּ אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף, וּמְזוּן לְכָלֵּא בֵּיהּ. בֵּיהּ
 אֹרֵייתָא, דְּאִיהִי מְזוּנָא לְעִילָא. בֵּיהּ צְלוּתָא, דְּאִיהִי מְזוּנָא
 לְתַתָּא. (ב"א לעילא) וְאֶפִּילוּ מְלָאכִין לִית לֹון מְזוּנָא, אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל.
 דְּאִי לָאו דְּיִשְׂרָאֵל יִתְעַסְקוֹן בְּאֹרֵייתָא, לָא הָוָה נְחִית לֹון מְזוּנָא,
 מִסְטֵר דְּאֹרֵייתָא, דְּאִמְתִּילָא לְעֵץ, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי ג) עֵץ
 חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ. וְלֹאִיבָא, דְּאִיהִי מַצּוּה.

וְיִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ אֵילָן גָּדוֹל וְתַקִּיף וּבֹו מְזוּן לְכָל.
 בֹּו תוֹרָה, שְׁהִיא מְזוּן לְמַעְלָה. בֹּו תַפְלָה, שְׁהִיא
 מְזוּן לְמַטָּה. וְאֶפִּילוּ לְמַלְאכִים אֵין מְזוּן אֶלָּא
 בְּיִשְׂרָאֵל. שְׁאֵם יִשְׂרָאֵל לָא יִתְעַסְקוּ בַתוֹרָה, לָא
 הָיָה יוֹרֵד לָהֶם מְזוּן מִצַּד שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁנִמְשָׁלָה
 לְעֵץ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים
 בָּהּ. וְלִפְרִי, שְׁהוּא מַצּוּה.

וְהָכִי אֹרֵייתָא אִמְתִּילָא לְמִיָּא. וְהָנִי לְאַשָּׁא. וְלָא הָוָה נְחִית מִיָּא
 מְלַעִילָא, וְחָמָה דְּאִיהִי אֶשָּׁא, לָא הָוָה נְחִית (ס"א מלעילא) לְבִשְׁלָא
 פִּירוֹת הָאֵילָן. אֶלָּא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אֶתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל, (שיר
 השירים ב) הִתְאַנָּה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה, אֵלִין מְאֲרִי מַצּוֹת. וְהַגְפָּנִים סְמָדֵר
 נִתְּנוּ רִיחַ, כִּד פִּתְחִין בְּתִיּוֹבְתָא, וּמִיד אֶתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל, קוּמִי לָךְ
 רַעֲיָתִי יִפְתִּי וְלָכִי לָךְ, מִן גְּלוּתָא.

וְכַךְ הַתּוֹרָה נִמְשָׁלָה לְמִים, וְאֶלָּה לְאֵשׁ, וְלָא הָיוּ
 יוֹרְדִים מִים מְלַמְעָלָה, וְחָמָה שְׁהִיא אֵשׁ, לָא
 הִיָּתָה יוֹרְדָת (מלמעלה) לְבִשְׁלָא אֶת פִּירוֹת הָאֵילָן,

אֵלֶּא בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל, וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר בְּיִשְׂרָאֵל,
 (שיר ב) הִתְאַנָּה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה. אֵלֶּוּ בְּעָלֵי מִצְוֹת.
 וְהַגִּפְנִים סִמְדָּר נִתְּנוּ רֵיחַ, כְּשִׁפּוֹת־חַיִּים בְּתִשּׁוּבָה,
 וּמִיָּד נֶאֱמַר בְּיִשְׂרָאֵל, קוֹמִי לָךְ רַעֲיָתִי יִפְתִּי וּלְכִי
 לָךְ, מִן הַגָּלוּת.

וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר. הָדָר בְּמַעֲשֵׂיהֶם,
 שְׂאֲחוּזִים בְּבַעֲלֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת

וּבְגִין דָּא בְּאִילָן, דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, בְּאוֹרֵייתָא, בְּאִילָן דְּמִשְׁתַּדְּלִין
 בָּהּ, אֲזִילִין בְּתֵר חֲנֻטָּה, וּמַעֲשִׂין לִיה, דְּשָׂרְיָא יו"ד עָלֶיהוּ,
 דְּאִיהִי חֲכָמָ"ה, א' מִי' וּבָהּ מִתְּכַנְּשִׁין ה"ה, דְּאֵינוֹן פִּירוֹת הָאִילָן.
 וּמֵאֵן אִילָן. ו'. אֲבָל שְׂאָר עֲמָא, אַחֲרָ לְקִיטָתוֹ מִן גָּלוּתָא, עֲשׂוּרוֹ.
 אֵינוֹן צְדִיקִים דְּאִתְּמַר בְּהוֹן, (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן
 פְּרִי עֵץ הָדָר. הָדָר בְּעוֹבְדֵיהוֹן, דְּאִחִידָאן בְּמֵאֲרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת,
 וְאַחֲרָ חֲנֻטָּה אֲזִילִין לְגַבִּייהוּ (נ"א וּלְגַבִּי זִרְעִים דְּתַבּוּאָה וְאַחֲרָ חֲנֻטָּה אֲזִילִין לְגַבִּייהוּ)
 כְּאִילָן.

וּמִשּׁוּם זֶה בְּאִילָן, שֶׁהוּא עֵץ הַחַיִּים, בְּתוֹרָה,
 בְּאֵלֶּוּ שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ הוֹלְכִים אַחֲרָ חֲנֻטָּה
 וּמַעֲשִׂיִם אוֹתוֹ, שְׂשׁוּרָה עָלֵיהֶם יו"ד, שֶׁהִיא
 חֲכָמָ"ה, א' מִי', וּבָהּ מִתְּכַנְּסִים ה"ה, שֶׁהֵם פִּירוֹת
 הָאִילָן. וּמַהוּ הָאִילָן? ו'. אֲבָל שְׂאָר הָעָם, אַחֲרָ
 לְקִיטָתוֹ מִן הַגָּלוּת – עֲשׂוּרוֹ, אוֹתָם צְדִיקִים

שְׁנֵאמַר בָּהֶם (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרֵי עֵץ הָדָר. הָדָר בְּמַעֲשֵׂיהֶם, שְׂאֵחוֹזִים בְּבַעֲלֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת, וְאַחֵר לְקִיטָּה הוֹלְכִים לַגְבִּיהֶם (ולגבי זרעים של תבואה. ואחר חנטה הולכים אליהם) בְּאֵילָן.

אֶתְרוֹג הוּא דְיוֹקָן הַלֵּב

ובגין דא אוקמוה במסכת קדושין, וקא משמע לן דאתרוג כירק, מה ירק דרכו ליגדל על כל מים, ובשעת לקיטתו עשורו. אופ אתרוג גמי דרכו ליגדל וכו' ומסטרך דחכמה, אין מים אלא תורה. ובאתר אחרך לעילא, והא דתנן, אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים, הא אתרוג, אחיד ב' סטרין, ואתרוג איהו דיוקנא דלבא, דאחיד לעילא ואחיד לתתא. אחיד לעילא, הלב רואה. אחיד לתתא, בדעת. כמה דאוקמוה, הלב יודע. דעת איהי אילנא, תורה איבא דיליה. עיינין דאינון פקודין, דבהון הלב רואה. (ע"כ רעיא מהימנא, שלח לך דף קע"ד ע"א ראשית עריסותיכם וכו').

ומשום זה פרשוה במסכת קדושין, בא להשמייענו שאתרוג כירק. מה ירק דרכו לגדל על כל מים ובשעת לקיטתו עשורו, אף אתרוג גם דרכו לגדל וכו' ומצד של החכמה, אין מים אלא תורה. ובמקום אחר למעלה, וזה ששנינו, אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים, הרי אתרוג אויחו שני צדדים, ואתרוג הוא דיוקן הלב שאחוז

לְמַעַלָּה וְאַחוּז לְמַטָּה. אַחוּז לְמַעַלָּה – הַלֵּב
 רוֹאֶה. אַחוּז לְמַטָּה – בִּדְעַת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּחַ, הַלֵּב
 יוֹדֵעַ. דַּעַת הִיא אֵילָן, הַתּוֹרָה הַפְּרִי שָׁלוֹ. הָעֵינַיִם
 שֶׁהֵן הַמִּצְוֹת שֶׁבָּהֶן – הַלֵּב רוֹאֶה. (ע"כ רעיא מהימנא) ♦

זוהר פרשת פנחס (רמ"ד.):

עַל לֶחֶם שֶׁל חֲמִשָּׁת הַמִּינִים, שֶׁהֵם חֹטָה, וְשַׁעֲוָרָה, וְשִׁיפּוֹן וְכו',
 לֹא שֵׁם מְמַנֶּה עֲלֵיהֶם, אֲלָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבִדּוֹ

וְעֲשִׁירִית הָאִיפָה, אֲמַאי. אֲלָא עֲשִׁירִית הָאִיפָה, לְקַבֵּל כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל. דְּאִיהִי עֲשִׁירָא דְּדִרְגִין, וְאַצְטְרִיכָא לְאַתִּיחָבָא בֵּין תְּרִין
 דְּרוּעִין, וְאִיהִי סֵלֶת נְהֻמָּא, וְאִיהִי נְהֻמָּא. וּבְגִין דְּאִיהִי נְהֻמָּא, לֹא
 אֶתְפָּקֵד עַל נְהֻמָּא דְּחֲמִשָּׁת מִינִין, דְּאִיהִי חֹטָה, וְשַׁעֲוָרָה, וְשִׁיפּוֹן
 וְכו', מְמַנָּא דְּעֻלְמָא. וְלֹא שׁוֹי מְמַנָּא עֲלֵיהּ, אֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּלַחֲדוּי.

וְעֲשִׁירִית הָאִיפָה (במדבר כח), מַדּוּעַ? אֲלָא עֲשִׁירִית
 הָאִיפָה, כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא הָעֲשִׁירִית
 שֶׁבְּמִדְרָגּוֹת, וְצְרִיכָה לְהִנָּתֵן בֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת,
 וְהִיא סֵלֶת הַלֶּחֶם, וְהִיא לֶחֶם. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא
 לֶחֶם, לֹא הִפָּקֵד עַל לֶחֶם שֶׁל חֲמִשָּׁת הַמִּינִים,
 שֶׁהֵם חֹטָה, וְשַׁעֲוָרָה, וְשִׁיפּוֹן וְכו', מְמַנֶּה שֶׁל

**הַעוֹלָם. וְלֹא שֵׁם מְמַנָּה עֲלֵיהֶם, אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ.**

זוהר פרשת פנחס (רמ"ד:):

מְמַנָּה אֶחָד הַפֶּקֶד עַל זֶה

וּבְגִין דָּא, מֵאֵן דְּמִזְלִיל בְּנֵהֻמָּא, וְזָרִיק לִיהּ בְּאַרְעָא, עֲנִיּוּתָא רְדִיף
אַבְתְּרִיהּ. וְחַד מְמַנָּא אֶתְפֶּקֶד עַל דָּא, וְאִיהוּ רְדִיף אַבְתְּרִיהּ,
לְמִיּהֵב לִיהּ עֲנִיּוּתָא, וְלֹא יִפּוֹק מִן עֲלֻמָּא, עַד דִּיצְטְרִיךְ לְבְרִיין.
וְעַלִּיהּ כְּתִיב, (איוב טו) נֹדֶד הוּא לִלְחָם אִיהּ. נֹדֶד הוּא, וְיִהְיֶה
מִטְּלִטֵל, וְגַלִּי מֵאַתָּר לְאַתָּר, לִלְחָם אִיהּ הוּא. וְלִית (דף רמ"ד ע"ב) מֵאֵן
דִּישְׁגַּח עֲלִיהּ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב אִיהּ. מֵאֵן דִּירְחַם עֲלִיהּ, בְּגִין
דְּלֹא יִשְׁכַּח.

וּמִשּׁוּם זֶה מִי שֶׁמִּזְלִיל בְּלָחֶם וְזָרֵק אוֹתוֹ בְּאַרְצָא,
עֲנִיּוּת רוֹדֶפֶת אַחֲרָיו. וּמְמַנָּה אֶחָד הַפֶּקֶד עַל זֶה,
וְהוּא רוֹדֵף אַחֲרָיו לְתֵת לוֹ עֲנִיּוּת, וְלֹא יוֹצֵא מִן
הַעוֹלָם עַד שִׁיִּצְטְרֶךְ לְבְרִיּוֹת. וְעַלִּיו כְּתוּב, (איוב טו)
נֹדֶד הוּא לִלְחָם אִיהּ. נֹדֶד הוּא, וְיִלָּךְ מִטְּלִטֵל,
וְגוֹלָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, לִלְחָם אִיהּ הוּא. וְאֵין מִי
שִׁישְׁגִּיחַ עָלָיו. זֶהוּ שְׂכָתוֹב אִיהּ מִי שִׁירְחַם עָלָיו,
מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יִמָּצֵא.

זוהר פרשת בלק (קפ"ח:):

מה חטה? כלל עשרים ושתים אותיות

וְהָיָה בְּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ. וְכִי לָכֶם הָאָרֶץ שְׁעוֹרָה אִיהוּ, לֹא הָכִי. וְאֵנָּה שְׁעוֹרָה מְקַרְבֵּינָהּ, בְּגִין דְּשְׁעוֹרָה קִדְמָאָה לְשָׂאָר נְהֻמָּא דְּעֻלְמָא. שְׁעוֹרָה אִיהוּ (ס"א שיעור ה"א, דהא אתר) שְׁעוֹרָה דְּה"א יָדִיעַ הוּא, בְּשִׁיעוֹרָא דְּה"א. (ס"א חטה בה"א נקודה וכו') חטה נְקוּדָה בְּאַמְצָעִיתָא, דְּלִית חוּלְקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא דְּחוּבָא תַּמָּן. (אלא) חטה בְּרֵתָא דְּמִתְחַטָּא לְקַמִּי אַבוּהָ, וְעֵבִיד לָהּ רְעוּתָא, וְמָה חטה. כָּלְלָא דכ"ב אַתּוּן.

וְהָיָה בְּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ. וְכִי לָכֶם הָאָרֶץ הִיא שְׁעוֹרָה? לֹא כֹּה. וְאֵנָּה מְקַרְבֵּים שְׁעוֹרָה מִשּׁוּם שְׁשִׁיעוֹרָה קִדְמָה לְשָׂאָר הַלֶּחֶם שְׁבַעוּלָם. שְׁעוֹרָה הוּא (שיעור ה"א, שהרי מקום) שְׁעוֹרָה שֶׁל ה"א יָדוּעַ הוּא בְּשִׁיעוֹר שֶׁל ה"א. (חטה בה"א נקודה וכו') חטה נְקוּדָה בְּאַמְצָעִי, שְׂאִין חֵלֶק לַעֲד הָאֲחֵר שְׁחֻטָּא שָׁם. (אלא) חטה בֵּת שְׁמִתְחַטָּאת לְפָנֶי אָבִיָּה וְעוֹשָׂה רְצוֹנָה. וְמָה חטה? כָּלְלָא עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת.

זוהר פרשת וירא (קט"ו):

כָּל זְמַן שְׁבַדְבְּרֵי תוֹרָה מְדַבְּרִים, בָּאָה הַשְׂכִּינָה וּמִתְחַבֶּרֶת

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ אֲזָלִי בְּאַרְחָא. אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי פִּתַּח פּוּמְךָ וְלָעִי בְּאוּרִייתָא דְּהָא שְׂכִינְתָּא אֲשַׁתְּכַחַת גַּבְךָ, דְּכָל זְמַן דְּבִמְלִי דְּאוּרִייתָא לָעָן שְׂכִינְתָּא אֲתִיָּא וּמִתְחַבֶּרָא,

וְכָל שָׁכֵן בְּאוֹרְחָא (עט ב דשכינתא קדמא ואתיא ואולא קמיהו דבני נשא דזכאן במהימנותא דקודשא בריך הוא.)

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי, פֶּתַח פִּיךָ וּדְבַר בְּתוֹרָה,
שֶׁהָרִי הַשְּׂכִינָה נִמְצְאָתָא אֵצֶלָךְ, שֶׁבְּכָל זְמַן
שֶׁבִדְבָרֵי תוֹרָה מְדַבְּרִים, בָּאָה הַשְּׂכִינָה
וּמִתְחַבֶּרֶת, וְכָל שָׁכֵן בְּדֶרֶךְ, שֶׁשְּׂכִינָה מְקַדֶּימָה
וּבָאָה וְהוֹלֶכֶת לִפְנֵי בְנֵי אָדָם שִׁזּוּכִים בְּאַמוּנַת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר. (תהלים קכז) אֲשַׁתְּךָ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ
בְּנִיךָ כַּשְׂתִּילִי זֵיתִים סָבִיב לְשַׁלְחָנְךָ. אֲשַׁתְּךָ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה, כָּל זְמַנָּא
דְּאַתְתָּא בִּירְכָתִי בֵּיתָא וְלֹא נִפְקָא לְבַר, הִיא צְנוּעָה וְאַתְחֲזִי
לְאוּלָּדָא בְּנִין דְּכַשְׁרָן. כְּגֹפֶן, מַה גֶּפֶן לֹא אֶתְנַטְעָא אֶלָּא בְּזִינָה וְלֹא
בְּזִינָא אַחֲרָא. כֵּן אֶתְתָּא דְּכַשְׁרָא לֹא תַעֲבֹד גְּטִיעֵן בְּבַר נָשׁ
אַחֲרָא. מַה גֶּפֶן לֹא אֵית בֵּיהּ רְכִיבָה מְאִילָנָא אַחֲרָא, אוּף הָכִי
אַתְתָּא דְּכַשְׁרָא הָכִי גַּמִּי.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שם) אֲשַׁתְּךָ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה
בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ בְּנִיךָ כַּשְׂתִּילִי זֵיתִים סָבִיב
לְשַׁלְחָנְךָ. אֲשַׁתְּךָ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה – כָּל זְמַן שֶׁהָאִשָּׁה
בִּירְכָתִי הַבֵּית וְלֹא יוֹצֵאתָ הַחוּצָה, הִיא צְנוּעָה
וְרֹאוּיָהּ לְהוֹלִיד בָּנִים כְּשִׁרִים. כְּגֹפֶן – מַה גֶּפֶן
לֹא נִנְטָעֶת אֶלָּא בְּמִינָהּ וְלֹא בְּמִין אַחֵר, כֵּן אִשָּׁה

**בְּשֶׁרָה לֹא תַעֲשֶׂה נְטִיעוֹת עִם אִישׁ אַחֵר; מִה גִּפֹן
אֵין בָּהּ הִרְכָּבָה מֵעֵץ אַחֵר, אֶף כֹּךְ אִשָּׁה בְּשֶׁרָה
גַּם כֹּךְ.**

(קט"ז ע"א) חָמִי מָה אַגְרָה, בְּנִיךְ כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים. מִה זֵיתִים לֹא נִפְלִי
טַרְפֵּייהוּ כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא וְכֻלְהוּ קְשׁוּרִין (נ"א בסירי) תְּדִיר, אוּף הָכִי
בְּנִיךְ כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ. מִה כְּתִיב בְּתַרְיָה הִנֵּה כִּי כֵן
יִבְרַךְ גָּבֵר יֵרָא יי. מֵאִי הִנֵּה כִּי כֵן יִבְרַךְ גָּבֵר. הִנֵּה כֵן מִכְּעֵי לִיָּה.
אֶלֶּא לְאַסְגָּא מִלָּה אַחֲרָא דְּאוּלִּיפָנָא דָּא מִינָּה, דְּכָל זְמָנָא
דְּשְׁכִינָתָא הוּא צְנִיעָא בְּאַתְרָה כְּדָקָא חֲזִי לָהּ כְּבִיכּוּל בְּנִיךְ
כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים אֵלִין יִשְׂרָאֵל כֹּד שְׂרָאן בְּאַרְעָא. סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ.
דְּאַכְלִי וְשְׁתָּאן וְקִרְבִּין קִרְבָּנִין וְחֻדָּאן קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וּמִתְבָּרַךְ עֲלָאִין וְתַתָּאִין בְּגִינֵייהוּ.

**רֵאָה מִה שְׂכָרָה: בְּנִיךְ כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים. מִה זֵיתִים
אֵין עֲלֵיהֶם נוֹפְלִים כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה וְכָלֶם
קְשׁוּרִים [בסר] תָּמִיד, אֶף כֹּךְ בְּנִיךְ כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים
סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ. מִה כְּתוּב אַחֲרִיו? הִנֵּה כִּי כֵן
יִבְרַךְ גָּבֵר יֵרָא ה'. מִה זֶה הִנֵּה כִּי כֵן יִבְרַךְ גָּבֵר?
הִנֵּה כֵן הָיָה צָרִיךְ (לכתב) ! אֶלֶּא לְרַבּוֹת דְּבַר אַחֵר
שְׁלַמְדָּנוּ זֶה מִמּוֹנָה, שְׁכָל זְמַן שְׁהַשְׁכִּינָה הָיְתָה
צְנוּעָה בְּמִקּוּמָה כְּרָאוּי לָהּ כְּבִיכּוּל – בְּנִיךְ
כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים, אֵלֹו יִשְׂרָאֵל כְּשִׁשְׁרוּיִים בְּאַרְץ.
סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ – שְׂאוּכָלִים וְשׁוֹתִים וּמִקְרִיבִים**

**קִרְבָּנוֹת וּשְׂמוּחִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וּמִתְבָּרְכִים עֲלִיוָנִים וְתַחֲתוֹנִים בְּגִלְגָּלָם.**

זוהר פרשת בא (ל"ט.):

**וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, מִשְׁמַע שְׂאוֹתָם לְבוֹשִׁים הָיוּ מַעֲלִים רֵיחַ
טוֹב**

פֶּתַח וְאָמַר, (בראשית כז) וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנֵי וְגו', וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, מִשְׁמַע דְּאִינוּן לְבוֹשִׁין הָיוּ סֹלְקִין רֵיחָא טָבָא, (ס"א דלא אתעדו) וּלְבַתָּר אֶתְעַדֵּי מְנַהוּן הֵהוּא רֵיחָא. הַשְׁתָּא אֵית לְאַסְתְּכָלָא, כְּתִיב, רֵיחַ בְּגָדָיו, וְכָתִיב רֵיחַ בְּנֵי, וְלֹא אָמַר רֵיחַ הַבְּגָדִים, אֲלֵא רֵיחַ בְּנֵי. אֲלֵא תֵּאָנָא, כִּיּוֹן שְׂנַכְנַס יַעֲקֹב, נִכְנַס עֲמוּ גַן עֵדֶן. וְתֵּאָנָא, אוֹתָן הַבְּגָדִים הָיוּ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, דְּכָתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יי' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם, וְהוֹצִיאֵם מִגֵּן עֵדֶן.

פֶּתַח וְאָמַר, (בראשית כז) וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנֵי וְגו'. וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, מִשְׁמַע שְׂאוֹתָם לְבוֹשִׁים הָיוּ מַעֲלִים רֵיחַ טוֹב, (שלא זז) וְאַחַר כֵּן זָז מֵהֶם אוֹתוֹ רֵיחַ. עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְהַסְתַּכָּל, כְּתוּב רֵיחַ בְּגָדָיו, וְכָתוּב רֵיחַ בְּנֵי, וְלֹא אָמַר רֵיחַ הַבְּגָדִים, אֲלֵא רֵיחַ בְּנֵי. אֲלֵא שְׂנִינּוּ, כִּיּוֹן שְׂנַכְנַס יַעֲקֹב, נִכְנַס עֲמוּ גַן עֵדֶן. וְשְׂנִינּוּ, אוֹתָם בְּגָדִים הָיוּ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן,

**שְׁכָתוֹב (שם ג) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ
כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבָּשֵׁם, וְהוֹצִיָאם מִגֶּן עֵדֶן.**

וְאִי תִימָא, דְּכְתִיב וַיִּתְּפְרוּ עָלָה תְּאֵנָה דְּאִינוּן הָווּ, אִי הָכִי, אָמַאי
כְּתִיב וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים. וְכְתִיב כְּתָנוֹת עוֹר, הָא לָא הָווּ אֶלָּא עָלָה
תְּאֵנָה אֶלָּא כְּתִרְגוּמוֹ, לְבוּשִׁין דִּיקָר וְהוּוּ סְלָקִין רִיחִין מְבוּסָמָא
דְּעֵדֶן.

**וְאִם תֹּאמַר שְׁכָתוֹב וַיִּתְּפְרוּ עָלָה תְּאֵנָה, שְׂאֵלָה
הָיָה, אִם כֹּךְ לָמָּה כְּתוּב וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים, וְכְתוּב
כְּתָנוֹת עוֹר, הָרִי לָא הָיָה אֶלָּא עָלָה תְּאֵנָה? אֶלָּא
כְּתִרְגוּמוֹ: לְבוּשִׁי כְבוֹד, וְהָיָה מִעֲלִים רִיחוֹת
מִבְּשָׂם שֶׁל גֶּן עֵדֶן.**

זוהר פרשת שלח (קס"ד):

**דָּוִד הַמֶּלֶךְ נִקְרָא זֵית רַעֲנָן לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, עָלָה זֵית –
זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בֶּן דָּוִד**

דָּוִד מִלְכָּא, זֵית רַעֲנָן אֶקְרִי קַמִּיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב,
(תהלים נב) וְאֲנִי כְּזֵית רַעֲנָן בְּבֵית יְגוֹ'. עָלָה זֵית, דָּא מִלְכָּא מְשִׁיחָא
בְּרִיָּה דְּדָוִד. וְדָא אִיהוּ דְּרַמִּיז יוֹנָה דָּא בְּיוֹמוֹי דְּנַח, דְּכְתִיב, (בראשית
ח) וְהָיָה עָלָה זֵית טָרֶף בְּפִיָּה. הַהוּא עָלָה זֵית, טָרֶף וְחִטָּף לִיקְרָא
דִּילִיָּה. בְּמָה. בְּפִיָּה. דְּקִימָא עַל רִישִׁיָּה, וּמִקְבְּלָא יָקָר מֵהָאִי יוֹנָה
וְהָאִי דְּכְתִיב טָרֶף, וְלָא טָרְפָּה, (אלא) כְּדְכוּרָא דָּא, דְּעֵבִיד חִילָא

וּנְצַח. בְּמַתִּיבְתָּא דְרַקִּיעַ, יוֹנָה דְכֹר הוּא, מִגּוֹ דְאֶקְרִי יוֹנָה, כְּתִיב
כְּנוֹקְבָא, וְכְתִיב כְּדִכּוּרָא, בְּזִמְנָא דְמִקְבֵּלָא יְקָר (חסר) דָּא.

דְּיֹד הַמֶּלֶךְ נִקְרָא זֵית רַעֲנָן לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שְׁכֵתוֹב (תהלים נב) וְאֲנִי כְּזֵית רַעֲנָן בְּבֵית וְגו'.
עֲלֵה זֵית – זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וְזֶהוּ
שְׂרָמְזָה יוֹנָה זו בִּימֵי נַח, שְׁכֵתוֹב (בראשית ח) וְהִנֵּה
עֲלֵה זֵית טָרֶף בְּפִיָּה. אוֹתוֹ עֲלֵה זֵית טָרֶף וְנַחֲטָף
לְכַבּוּדוֹ, בַּמָּה? בְּפִיָּה. שְׁעוּמַדָּת עַל רֹאשׁוֹ,
וּמִקְבֵּל כְּבוֹד מִיוֹנָה זו. וּמָה שְׁכֵתוֹב טָרֶף וְלֹא
טָרֶפָה, (אלא) כְּזֹכֵר הִזֵּה שְׁעוּשָׁה חֵיל וּמִנִּצָּח.
בִּישִׁיבַת הָרַקִּיעַ יוֹנָה זָכֹר הוּא. מִתּוֹךְ שְׁנִקְרָא
יוֹנָה כְּתוֹב כְּנוֹקְבָה, וְכְתוֹב כְּזֹכֵר בְּזִמְן שְׁמִקְבֵּל
כְּבוֹד זֶה.

זוהר פרשת לך לך בראשית (פב.):

הָעוֹלָם אֵינוֹ עוֹמֵד אֲלָא עַל צַדִּיק אֶחָד, שְׁכֵתוֹב וְצַדִּיק יְסוֹד
עוֹלָם. וְעָלָיו הָעוֹלָם עוֹמֵד

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח וְאָמַר (תהלים צב) צַדִּיק כְּתָמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן
יִשְׁגָּא. צַדִּיק כְּתָמָר יִפְרָח. מִפְּנֵי מָה אֶקִּישׁ צַדִּיק לְתָמָר. מָה תָּמָר
כִּיּוֹן דְּגִזְרִין לִיה לֹא סָלִיק עַד זִמְן סִגְיָא, אוֹף הָכִי צַדִּיק כִּיּוֹן
דְּאִתְאַבִּיד מִעֲלָמָא לֹא סָלִיק אַחֲרֵי תַּחֲוֹתָיו עַד זִמְן סִגְיָא. כְּאֶרֶז
בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּא אוֹף הָכִי נָמִי.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים צב) צַדִּיק פֶּתַח יִפְרַח
 בְּאֶרֶז בִּלְבָנוֹן יִשְׁגָּה. צַדִּיק פֶּתַח יִפְרַח, מִפְּנֵי מָה
 הַקִּישׁ צַדִּיק לַתְּמָר? מָה תְּמָר פִּיּוֹן שְׂגוּזִים אוֹתוֹ
 לֹא עוֹלָה עַד זְמַן רַב – אִף כֹּף צַדִּיק, פִּיּוֹן שְׂאֵבֶד
 מִן הָעוֹלָם, לֹא עוֹלָה אַחֵר תַּחֲתָיו עַד זְמַן רַב.
 בְּאֶרֶז בִּלְבָנוֹן יִשְׁגָּה – אִף כֹּף גַּם.

פֶּתַח יִפְרַח מָה תְּמָר לֹא סָלִיק אֱלָא דְכָר וְנוֹקְבָא. אוֹף הָכִי צַדִּיק
 לֹא סָלִיק אֱלָא דְכָר וְנוֹקְבָא, דְכָר צַדִּיק וְנוֹקְבָא צַדִּיקָתָא, כְּגוֹנוֹנָא
 דְּאַבְרָהָם וְשָׂרָה. בְּאֶרֶז בִּלְבָנוֹן יִשְׁגָּא מָה אֶרֶז בִּלְבָנוֹן עֲלָאָה עַל
 כָּלָא וְכָלָא יִתְבִּי תַּחֲתוֹי, אוֹף הָכִי צַדִּיק הוּא עֲלָאָה עַל כָּלָא
 וְכָלָא יִתְבִּי תַּחֲתוֹי. וְעֲלָמָא לֹא קִיַּמָּא אֱלָא עַל צַדִּיק חַד דְּכַתִּיב,
 (משלי י) וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם. וְעֲלִיָּה קָאִים עֲלָמָא, וּבְגִינִיָּה אֶסְתַּמִּיךְ,
 וְעֲלִיָּה אֶשְׁתִּיל.

פֶּתַח יִפְרַח – מָה תְּמָר לֹא עוֹלָה אֱלָא זָכָר
 וְנִקְבָּה, אִף כֹּף הַצַּדִּיק לֹא עוֹלָה אֱלָא זָכָר
 וְנִקְבָּה. הַזָּכָר צַדִּיק וְהַנִּקְבָּה צַדִּיקָתָא, כְּמוֹ
 שְׂאֵבֶרָהם וְשָׂרָה. בְּאֶרֶז בִּלְבָנוֹן יִשְׁגָּה – מָה הָאֶרֶז
 בִּלְבָנוֹן עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל וְהַכֹּל יוֹשְׁבִים תַּחֲתָיו –
 אִף כֹּף הַצַּדִּיק הוּא עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל וְהַכֹּל יוֹשְׁבִים
 תַּחֲתָיו. וְהָעוֹלָם אֵינוֹ עוֹמֵד אֱלָא עַל צַדִּיק אֶחָד,

**שְׁכֵתוֹב (משלי י') וְצִדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם. וְעָלִיו הָעוֹלָם
עוֹמֵד, וּבִגְלָלוֹ נִסְמָךְ, וְעָלִיו נִשְׁתָּל.**

תיקוני זוהר תקון ו' (קמד.)

הִנְצוּ הָרְמוֹנִים, אֵלּוֹ אוֹתָם שְׁמַלְאִים מְצוֹת כְּרֵמוֹן

תָּא חֲזִי, דְּדוֹדָהָ כַּד יָתִי לְגַבָּהּ, יִימָא לְגַבֵּי תַרְיִן מְשִׁיחִין (שם ז יג)
נִשְׁכִּימָה לְכַרְמִים דְּאֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דִּי בַהוֹן אַתְמַר (ישעיה ה ז) כִּי כָרֶם
יְהו"ה צָבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, נִרְאָה הַפְּרָחָה הַגֶּפֶן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא
בַּהוֹן, הִנְצוּ הָרְמוֹנִים אֵלֶיךָ אֵינוֹן דְּמַלְיִין מְצוֹת כְּרֵמוֹן.

**בֹּא וִרְאֵה, כְּשִׁיבָא דְּדוֹדָהּ אֵלֶיהָ, יֹאמַר לְשָׁנִי
הַמְּשִׁיחִים נִשְׁכִּימָה לְכַרְמִים, שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל,
שֶׁבָּהֶם נֹאמַר כִּי כָרֶם יְהו"ה צָבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל,
נִרְאָה הַפְּרָחָה הַגֶּפֶן, שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה בָּהֶם, הִנְצוּ
הָרְמוֹנִים, אֵלּוֹ אוֹתָם שְׁמַלְאִים מְצוֹת כְּרֵמוֹן.**

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר סָבָא סָבָא, נִשְׁכִּימָה לְכַרְמִים, הָא אִית
כַּרְמִים דְּלָאוּ אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן (שיר א ו) דְּשְׁמוֹנֵי נוֹטְרָה אֶת
הַכַּרְמִים כַּרְמֵי שְׁלִי לֹא נִטְרַתִּי, וְאֵינוֹן עֲרֻבּוּכִיא דְּעֲרַב רַב, דְּאֵינוֹן
מְעוּרָבִין בַּהוֹן בִּישְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא, וּבְגִין דָּא כַּד יִיְתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, אִיהוּ יִימָא לְגַבָּהּ, נִשְׁכִּימָה לְכַרְמִים, נִרְאָה
אִם פְּרָחָה הַגֶּפֶן בַּהוֹן, דְּאַתְמַר בַּהּ כִּי כָרֶם יְהו"ה צָבָאוֹת בֵּית
יִשְׂרָאֵל, הִנְצוּ הָרְמוֹנִים אֵלֶיךָ וְדָאִי אֵינוֹן דְּמַלְיִין מְצוֹת כְּרֵמוֹנִים,
שֶׁם אֶתְּן אֶת דּוּדֵי לָךְ, אֵלֶיךָ דְּאֵינוֹן רְחִימִין דִּילָךְ, תִּמְן יְהִיבְנָא

לון לך, (שיר ב יא) כי הנה הסתו עבר שולטנו דשאר ממנן דאומין, הגשם חלף הלך לו שלטנותא דערב רב.

קם רבי שמעון ואמר: זקן זקן, נשכימה לכרמים, הרי יש כרמים שאינם ישראל, כמו ששמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי, והם הערבוביה של הערב רב, שהם מערבים עם ישראל בגלות, ומשום זה, כשיבא הקדוש ברוך הוא אל השכינה, הוא יאמר אליה נשכימה לכרמים, נראה אם פרחו הגפן בהם, שנאמר ביה כי כרם יהו"ה עבאות בית ישראל, הניצו הרמונים, אלו ודאי אותם שמלאים מצוות כרמונים, שם אתן את דודי לך, אלו שהם אוהבים שלך, שם נתתי אותם לך, כי הנה הסתו עבר – שלטונם של שאר הממנים של העמים, הגשם חלף הלך לו – שלטון הערב רב.

זוהר פרשת אחרי מות (ע"ד):

רבי חייא פתח. (שיר השירים ב) כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וגו'. האי קרא אוקמוה חברייא, אבל כמה חביבה כנסת ישראל קמי קודשא בריך הוא. דהיא משבחת ליה בהאי. הכא אית לאסתכלא, אמאי משבחת ליה בתפוח, ולא במלה אחרא, או בגוונין או בריחא או בטעמא.

**רַבִּי חֵיִיָּא פִּתַּח, (שיר ב) כְּתוּבָה בְּעֵצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוּדֵי
בֵּין הַבָּנִים וְגו'. אֶת הַפָּסוּק הַזֶּה בִּאֲרוֹ הַחֲבֵרִים,
אֲבָל כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא שֶׁהִיא מְשַׁבַּח אוֹתוֹ בָּזָה. כָּאֵן יֵשׁ
לְהַתְּבוּנָה, לָמָּה הִיא מְשַׁבַּח אוֹתוֹ בְּתַפּוּחַ וְלֹא
בְּדָבָר אֲחֵר, אוֹ בְּגִזְרִים אוֹ בְּרִיחַ אוֹ בְּטַעַם?**

אֲבָל הוּאִיל וּכְתִיב תַּפּוּחַ, בְּכָלֹא הִיא מְשַׁבַּח לֵיהּ, בְּגִזְרֵיהּ,
בְּרִיחָא, וּבְטַעְמָא. מַה תַּפּוּחַ הוּא אֲסוּתָא לְכָלֹא, אוֹף קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲסוּתָא לְכָלֹא. מַה תַּפּוּחַ אֲשַׁתְּכַח בְּגִזְרֵיהּ, כַּמָּה
דְּאוּקִימָנָא, אוֹף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּכַח בְּגִזְרֵיהּ עֲלָאִין. מַה
תַּפּוּחַ אֵית בֵּיהּ רוּחָא דְקִיק מְכַל שְׁאָר אֵילָנִי, אוֹף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא כְּתִיב בֵּיהּ (הושע יד) וְרִיחַ לוֹ כְּלָבָנוֹן. מַה תַּפּוּחַ טַעְמִיהּ מְתִיקָא,
אוֹף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בֵּיהּ (שיר השירים ה) חֲכוּ מִמֶּתְקִים.

**אֲבָל הוּאִיל וְכָתוּב תַּפּוּחַ, בְּכָלֹא הִיא מְשַׁבַּח
אוֹתוֹ – בְּגִזְרֵיהּ, בְּרִיחַ, וּבְטַעַם. מַה תַּפּוּחַ הוּא
רְפוּאָה לְכָל – אֵף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רְפוּאָה
לְכָל. מַה תַּפּוּחַ נִמְצָא בְּגִזְרֵיהּ, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ –
אֵף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בְּגִזְרֵיהּ עֲלִיזֵיהּ. מַה
תַּפּוּחַ יֵשׁ בּוֹ רִיחַ דֵּק מְכַל שְׁאָר הָעֵצִים – אֵף
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּתוּב בּוֹ וְרִיחַ לוֹ כְּלָבָנוֹן. מַה**

תפוח טעמו מתוק – אף הקדוש ברוך הוא כתוב בו חכו ממתקים.

וקודשא בריך הוא משבח לה לנסת ישראל כשושנה, והא
אוקימנא מלי, אמאי כשושנה, והא אתמר. רבי יהודה אמר,
בשעתא דאסגיאן זכאי בעלמא, כנסת ישראל סלקא ריחין טבין,
ומתברכא ממלכא קדישא, ואנפחא נהירין.

והקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל כמו
שושנה, ורחי בארנו את הדברים למה כמו
שושנה, ורחי נתבאר. רבי יהודה אמר, בשעה
שמתרבים עדיקים בעולם, כנסת ישראל מעלה
ריחות טובים, ומתברכת מן המלך הקדוש,
ופניה מאירים.

זוהר פרשת נשא (קל"ג):

כתפוח בעצי היער

פתח רבי שמעון ואמר, (שיר השירים ב) כתפוח בעצי היער וגו'. מה
תפוח זה כליל בתלת גוונים, כך קודשא בריך הוא, תרין תפוחין
כליל שיתא גווני, ותרין תפוחין אלין, דאינון תקונא ז', אינון
כללא דכל שיתא תקונין דאמינא. ובגיניהון אתקיים (משלי טז)
באור פני מלך חיים.

ותאנא, מהני תפוחין נפקין חיין לעלמא, ומחזיין חידו לזעיר אפין. כתיב (במדבר ו) יאר יי פניו אליך. וכתיב (משלי טז) באור פני מלך חיים. באור פני מלך אלן אינון תרין תפוחין דתקרובתא דבוסמא דאמינא. יאר יי פניו אליך, פנים דלבר, דכד נהרין מתברך עלמא.

ותאנא, כל זמן דהני בוציני דלבר נהרין, כל עלמא מתברך, ולא אשתכח רוגזא בעלמא. ומה אי הני דלבר כך. תרין תפוחין דנהרין תדירא, דחדאן תדירא על אחת כמה וכמה.

תניא, כד אתגליין תרין תפוחין אלן, אתחזי זעיר אפין בחדוותא. וכל אינון בוציני דלתתא, בחדוותא. וכל אינון דלתתא, נהרין, וכל עלמין חדאן, ושלמיין מכל שלימותא. וכלא חדאן ונהרין. וכל טיבו לא פסיק. כלהו אתמליין בשעתא חדא, כלהו חדאן בשעתא חדא.

תא חזי, פנים דלבר, אית זמן דנהרין, ואית זמן דלא נהרין. ובגין כך כתיב, יאר יי פניו אליך. (תהלים טז) יאר פניו אתנו סלה. מכלל דלא הוי תדירא. אלא כד אתגליין תפוחין דלעילא.

זוהר פרשת האזינו (רפ"ו):

אשרי חלקם של ישראל

רבי יצחק פתח, (שיר השירים ב) כתפוח בעצי היער וגו'. ופאה חולקיהון דישראל מכל עמין עובדי כוכבים ומזלות, דהא כל שאר עמין אתיהיבו לרברבן ממנן, בשלטנותא עלייהו. וישראל קדישין, ופאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי, דלא יחב

לון קודשא בריך הוא לא למלאכא, ולא לשליטא אחרא, אלא הוא אחיד לון לחולקיה, הדא הוא דכתיב כי חלק יי' עמו. וכתיב, (תהלים קלה) כי יעקב בחר לו יה. כתפוח בעצי היער, מה תפוח מתפרשא בגונו, על כל שאר אילני חקלא, כך קודשא בריך הוא מתפרש ואתרשים על כל חילין עלאין ותתאין, בגין כך (ישעיה מח) יי' צבאות שמו, אות הוא בכל חילא דלעילא.

רבי יצחק פתח, (שיר השירים ב) כתפוח בעצי היער וגו'. אשרי חלקם של ישראל מכל אמות עובדי כוכבים ומזלות, שהרי כל שאר האמות נתנו לשרים ממנים שליטים עליהם. וישראל קדושים, אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא, שלא נתן אותם הקדוש ברוך הוא לא למלאך ולא לשליט אחר, אלא הוא יחד אותם לחלקו. זהו שכתוב כי חלק ה' עמו, וכתוב (תהלים קלה) כי יעקב בחר לו יה. כתפוח בעצי היער, מה תפוח מתחלק בגוניו על כל שאר עצי השדה, כך הקדוש ברוך הוא מתחלק ונרשם על כל חילות עליונים ותחתונים, משום זה (ישעיה מח) ה' צבאות שמו, אות הוא בכל צבא של מעלה.

שלשה גונים שמתחברים בתפוח

תא חזי, קודשא בריך הוא כתפוח, דאית ביה תלת גוונים. כנסת ישראל כשושנה. מאן שושנה. אמר רבי אבא, שושנה סתם, שושנה דאתכלילת בשית טרפי, שושנה דא גוניה חנור וסומק. וכלא הוא תרין גווני, סומק וחנוור, הכי כנסת ישראל.

בא ראה, הקדוש ברוך הוא כתפוח, שיש בו שלשה גונים. כנסת ישראל כמו שושנה. איזו שושנה? אמר רבי אבא, שושנה מקפת, סתם שושנה שנכללת בששה עלים. שושנה זו גוניה לבן ואדם, והכל הוא בשני גונים – אדם ולבן. כך כנסת ישראל.

(רפ"ז): קודשא בריך הוא כתפוח, כנסת ישראל כשושנה. דהכי אמרה כנסת ישראל, (שיר השירים ח) תחת התפוח עוררתיך. תחת התפוח (דף רפ"ז ע"א) באן אתר היא. אלא אלין אבהתין דאמרן. רבי יוסי אמר, דא יובלא. רבי אבא אמר, כלא שפיר, אלא אלין אבהן דקאמרן, אלין אינון ג' גווני, דמתחברן בתפוח.

הקדוש ברוך הוא כמו תפוח, כנסת ישראל כמו שושנה. שכן אמרה כנסת ישראל, (שיר השירים ח) תחת התפוח עוררתיך. תחת התפוח – באיזה מקום זה? אלא אלו האבות שאמרנו. רבי יוסי אמר, זה יובל. רבי אבא אמר, הכל יפה, אלא

אלו האבות שאנו אומרים, אלו הם שלשה גונים שמתחברים בתפוח.

זוהר פרשת משפטים (קכ"א).

אילן, שהוא עץ החיים

וישראל אתקריאו אילנא רבא ותקיף, ומזון לכלא ביה. ביה אורייתא, דאיהי מזונא לעילא. ביה צלותא, דאיהי מזונא לתתא. (ב"א לעילא) ואפילו מלאכין לית לון מזונא, אלא בישראל. דאי לאו דישראל יתעסקון באורייתא, לא הוה נחית לון מזונא, מסטר דאורייתא, דאמתילא לעץ, הדא הוא דכתיב, (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. ולא יבא, דאיהי מצוה.

וישראל נקראו אילן גדול ותקיף ובו מזון לכל. בו תורה, שהיא מזון למעלה. בו תפלה, שהיא מזון למטה. ואפלו למלאכים אין מזון אלא בישראל. שאם ישראל לא יתעסקו בתורה, לא היה יורד להם מזון מצד של התורה שנמשלה לעץ. זהו שכתוב (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. ולפרי, שהוא מצוה.

והכי אורייתא אמתילא למיא. והני לאשא. ולא הוה נחית מיא מלעילא, וחמה דאיהי אשא, לא הוה נחית (ס"א מלעילא) לבשלא פירות האילן. אלא, בגין ישראל. ובגין דא אתמר בישראל, (שיר השירים ב) התאנה חנטה פגיה, אלן מארי מצות. והגפנים סמדר

נִתְּנוּ רֵיחַ, כִּד פִּתְחִין בְּתִיּוּבָתָא, וּמִיד אֲתָמֵר בִּישְׂרָאֵל, קוּמִי לָךְ
רַעֲיָתִי יִפְתִּי וּלְכִי לָךְ, מִן גְּלוּתָא.

וְכָךְ הַתּוֹרָה נִמְשָׁלָה לְמִים, וְאֵלֶּה לְאֵשׁ, וְלֹא הָיוּ
יּוֹרְדִים מִים מִלְּמַעְלָה, וְחֲמָה שֶׁהִיא אֵשׁ, לֹא
הָיְתָה יּוֹרֶדֶת (מִלְּמַעְלָה) לְבִשֵּׁל אֶת פִּירוֹת הָאֵילָן,
אֲלֹא בִשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר בִּישְׂרָאֵל,
(שִׁיר ב) הִתְאַנָּה חֲנָטָה פְּגִיָּה. אֵלֹו בַּעֲלֵי מִצְוֹת.
וְהַגִּפְנִים סִמְדָר נִתְּנוּ רֵיחַ, כְּשִׁפּוֹת־חַיִּים בְּתִשּׁוּבָה,
וּמִיד נֶאֱמַר בִּישְׂרָאֵל, קוּמִי לָךְ רַעֲיָתִי יִפְתִּי וּלְכִי
לָךְ, מִן הַגְּלוּת.

וּבְגִין דָּא בְּאֵילָן, דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, בְּאוֹרְיִיתָא, בְּאֵלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין
בָּהּ, אֲזִלִּין בְּתַר חֲנָטָה, וּמַעֲשִׂין לִיהּ, דְּשָׂרְיָא יו"ד עֲלִיָּהּ,
דְּאִיהִי חֲכַמָּה, א' מִי' וּבָהּ מִתְּכַנְּשִׁין ה"ה, דְּאֵינוֹן פִּירוֹת הָאֵילָן.
וּמֵאֵן אֵילָן. ו'. אֲבָל שָׂאָר עֲמָא, אַחֲרָ לְקִיטָתוֹ מִן גְּלוּתָא, עֲשׂוּרוֹ.
אֵינוֹן צְדִיקִים דְּאֲתָמֵר בְּהוֹן, (וַיִּקְרָא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן
פְּרִי עֵץ הָדָר. הָדָר בְּעוֹבְדֵיהוֹן, דְּאֲחִידָאן בְּמֵאֲרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת,
וְאַחֲרָ חֲנָטָה אֲזִלִּין לְגַבִּיָּהּ (נ"א וּלְגַבִּי זִרְעִים דְּתַבּוּאָה וְאַחֲרָ חֲנָטָה אֲזִלִּין לְגַבִּיָּהּ)
בְּאֵילָן.

וּמִשּׁוּם זֶה בְּאֵילָן, שֶׁהוּא עֵץ הַחַיִּים, בַּתּוֹרָה,
בְּאֵלֹו שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ הוֹלְכִים אַחֲרָ חֲנָטָה
וּמַעֲשִׂרִים אוֹתוֹ, שְׁשׁוּרָה עֲלֵיהֶם יו"ד, שֶׁהִיא
חֲכַמָּה, א' מִי', וּבָהּ מִתְּכַנְּסִים ה"ה, שֶׁהֵם פִּירוֹת

הָאֵילָן. וּמָהוּ הָאֵילָן? ו'. אֲבָל שְׂאֵר הָעֵם, אַחֲרֵי
 לְקִיטָּתוֹ מִן הַגָּלוּת – עֲשׂוּרוֹ, אוֹתָם צְדִיקִים
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
 פְּרִי עֵץ הָדָר. הָדָר בְּמַעֲשֵׂיהֶם, שְׂאֵחוּזִים בְּבַעֲלֵי
 תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְאַחֲרֵי לְקִיטָּה הוֹלְכִים לְגַבִּיהֶם
 (ולגבי זרעים של תבואה. ואחר חנטה הולכים אליהם) בְּאֵילָן.

אֶתְרוֹג הוּא דְיוֹקָן הַלֵּב שֶׁאֲחוּזוֹ לְמַעַלָּה וְאֲחוּזוֹ לְמַטָּה

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ בְּמִסְכַּת קְדוּשִׁין, וְקָא מְשַׁמַּע לָן דְּאֶתְרוֹג כְּיָרֵק,
 מַה יָּרֵק דִּרְכוֹ לִיגְדֹל עַל כָּל מַיִם, וּבִשְׁעַת לְקִיטָּתוֹ עֲשׂוּרוֹ. אוֹף
 אֶתְרוֹג גַּמִּי דִּרְכוֹ לִיגְדֹל וְכוּ' וּמִסְטָרָא דְחֻכְמָה, אֵין מַיִם אֶלָּא
 תּוֹרָה. וּבְאַתֵּר אַחֲרָא לְעִילָא, וְהָא דִתְנִן, אֶתְרוֹג שְׁוֵה לְאֵילָן
 בְּשִׁלְשָׁה דִּרְכִּים, הָא אֶתְרוֹג, אַחֲדִיד ב' סְטָרִין, וְאֶתְרוֹג אִיהוּ
 דְיוֹקְנָא דְלִבָּא, דְּאַחֲדִיד לְעִילָא וְאַחֲדִיד לְתַתָּא. אַחֲדִיד לְעִילָא, הַלֵּב
 רוֹאֶה. אַחֲדִיד לְתַתָּא, בְּדַעַת. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, הַלֵּב יוֹדַע. דַּעַת
 אִיהִי אֵילָנָא, תּוֹרָה אֵיבָא דִּילִיָּה. עֵינִין דְּאֵינֻן פְּקוּדִין, דְּבִהוֹן
 הַלֵּב רוֹאֶה. (ע"כ רעיא מהימנא).

וּמִשּׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ בְּמִסְכַּת קְדוּשִׁין, בָּא
 לְהַשְׁמִיעֵנוּ שֶׁאֶתְרוֹג כְּיָרֵק. מַה יָּרֵק דִּרְכוֹ לִיגְדֹל
 עַל כָּל מַיִם וּבִשְׁעַת לְקִיטָּתוֹ עֲשׂוּרוֹ, אֵף אֶתְרוֹג
 גַּם דִּרְכוֹ לִיגְדֹל וְכוּ' וּמִצֵּד שֶׁל הַחֻכְמָה, אֵין מַיִם
 אֶלָּא תּוֹרָה. וּבְמִקּוֹם אַחֲרֵי לְמַעַלָּה, וְזֶה שֶׁשְּׁנִינּוּ,

אֶתְרוּג שׁוּה לְאִילָן בְּשִׁלְשָׁה דְּרָכִים, הָרִי אֶתְרוּג
 אוֹחוֹ שְׁנֵי עֲדָדִים, וְאֶתְרוּג הוּא דְיוֹקָן הַלֵּב שְׁאָחוֹז
 לַמַּעֲלָה וְאָחוֹז לַמַּטָּה. אָחוֹז לַמַּעֲלָה – הַלֵּב
 רוֹאֶה. אָחוֹז לַמַּטָּה – בִּדְעַת, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹה, הַלֵּב
 יוֹדֵעַ. דַּעַת הִיא אֵילָן, הַתּוֹרָה הַפְּרִי שֶׁלּוֹ. הָעֵינַיִם
 שֶׁהֵן הַמִּצְוֹת שֶׁבָּהֶן – הַלֵּב רוֹאֶה. (ע"כ רעיא מהימנא) ♦

זוהר פרשת שמות (ט"ו):

הַמִּרְכָּבָה שְׂיוֹצֵאת מֵהֶגֶן נִסְתָּרָת מִכָּל עֲדָדִיהָ

אָמַר לִיה ר' עֲקִיבָא, אִי הָכִי, הָיָה לִיה לְמִימַר, לְאַגּוּז יִרְדָּתִי, מֵהוּ
 אֶל גִּנַּת אֶגּוּז יִרְדָּתִי. אָמַר לִיה, מִשּׁוּם דְּהִיא שְׁבַחָא דְאַגּוּזָא. מָה
 אֶגּוּזָא, טְמִירָא וְסְתִימָא מִכָּל סְטְרוֹי, כֵּךְ רְתִיכָא דְנִפְקָא מִגִּנַּתָא,
 סְתִימָא מִכָּל סְטְרוֹי. מָה אֵינוֹן אַרְבַּע קְרִישִׁין דִּי בְּאַגּוּזָא, מִתְחַבְּרִין
 בְּהֵאִי גִיסָא, וּמִתְפָּרְשִׁין מֵהֵאִי גִיסָא. כֵּךְ רְתִיכָא, מִתְחַבְּרִין
 בְּאַחַדְיוֹתָא בְּחֻדְוֹתָא בְּשְׁלִימוֹתָא, וּמִתְפָּרֵשׁ כָּל חַד בְּעֵבְרוֹי, עַל
 מָה דְאַתְמָנִי הָדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית ב') הוּא הַסּוֹבֵב אֶת כָּל אֶרֶץ
 הַחַיִּילָה הוּא הַהוּלֵךְ קִדְמַת אֲשׁוּר, וְכֵן כּוּלָם.

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אִם כֵּן, הָיָה לוֹ לֹאמַר
 לְאַגּוּז יִרְדָּתִי, מֵה זֶה אֶל גִּנַּת אֶגּוּז יִרְדָּתִי? אָמַר
 לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁזֶהוּ שְׁבַחוֹ שֶׁל הָאַגּוּז. מָה אֶגּוּז
 נִסְתָּר וְטְמִיר מִכָּל עֲדָדָיו – כֵּךְ הַמִּרְכָּבָה
 שְׂיוֹצֵאת מֵהֶגֶן נִסְתָּרָת מִכָּל עֲדָדִיהָ. וּמָה אוֹתָם

אַרְבַּעַה קְרָשִׁים שְׂבָאָגוֹז מִתְחַבְּרִים בְּעַד זֶה
וְנִפְרָדִים בְּעַד זֶה – כִּךְ בְּמִרְכָּבָה מִתְחַבְּרִים
בְּאַחַדוֹת בְּחֻדוֹה וּשְׁלֵמוֹת, וְנִפְרָד כָּל אֶחָד לְעִבְרוֹ
עַל מֶה שֶׁהִתְמַנָּה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (בראשית ב) הוּא
הַסֵּבֵב אֶת כָּל אֶרֶץ הַחַיִּילָה, הוּא הַהִלּוֹךְ קִדְמַת
אֲשׁוּר, וְכֵן כָּלָם.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הָאִי לְכַלּוּכָא דְהִיא בְּקִלְפֻי דְאַגּוּזָא, לְמַאי
רְמִיזָא. אָמַר לִיה, אָף עַל גַּב דְּאוֹרִייתָא לֹא גָלִי לִיה, בְּהָאִי גָלִי.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הַלְכִּלוּךְ הַזֶּה שְׂבָקְלַפַּת הָאָגוֹז
לְמָה הוּא רוֹמֵז? אָמַר לוֹ, אָף עַל גַּב שֶׁהִתּוֹרָה
לֹא גָלְתָה אוֹתוֹ – בָּזָה מִתְגַּלָּה.

תָּא חֲזִי, (ס"א שְׁקָדִים), מְנַהוֹן מְרִירָן, וּמְנַהוֹן מְתִיקָן, וּרְמִיזָא אֵת לֹן,
אֵת מְאָרִי דְדִינָא קְשִׁיא, וְאֵת מְאָרִי דְשִׁירוּתָא, אָבֵל כָּל רְמִיזָא
דְּגָלִי בְּאוֹרִייתָא חֲזִינָן דְדִינָא הוּי, וְהָכִי הוּא לִירְמִיָּהוּ, אַחֲזוּ לִיה
בְּדִינָא, דְכָתִיב, (ירמיה א') מִקֵּל שָׁקֵד אָנִי רוּאָה. מַאי שָׁקֵד. שְׁקָדִים
מִמֶּשׁ. וְכֵן בְּמִטָּה אַהֲרָן, (במדבר י"ז) וַיִּגְמֹל שְׁקָדִים. וּמִן תִּיבּוּתָא
מִמֶּשׁ, אֲשֶׁתְּמַע, דְּהוּא דִינָא קְשִׁיא. דְכָתִיב, (דניאל ט') וַיִּשְׁקֹד ה' עַל
הָרָעָה. וְכֵן (ירמיה א') שׁוֹקֵד אָנִי עַל דְּבָרִי, וְכֵן כּוֹלָם. אָמַר לִיה ר'
עֲקִיבָא, מִשְׁמַע כָּל מַה דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִילָף מְנִיָּה
חֲכָמָתָא סְגִיָּאָה, דְכָתִיב, (משלי ט"ז) כָּל פֶּעַל ה' לִמְעַנָּהוּ. ר' אֶלְעָזָר
אָמַר מִהֲכָא, דְכָתִיב, (בראשית א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
וַהֲנֶה טוֹב מְאֹד. מַהוּ מְאֹד. לְמִילָף מְנִיָּה חֲכָמָתָא עֲלָאָה.

בא ראה, (שקדים) מיהם מרים ומיהם מתוקים, ורמוז
 יש להם: יש בעלי דין קשה, ויש בעלי ראשית,
 אבל כל רמוז שגלה בתורה ראינו שהוא דין,
 וכך הוא לירמיה הראו לו בדיון, שכתוב (ירמיה א)
 מקל שקד אני ראה. מה זה שקד? שקדים ממש.
 וכן במטה אהרן, (במדבר ז) ויגמל שקדים. וכן
 התבה ממש נשמע שהוא דין קשה, שכתוב (דניאל
 ט) וישקד ה' על הרעה, וכן שקד אני על דברי,
 וכן כלם. אמר לו רבי עקיבא, משמע כל מה
 שעשה הקדוש ברוך הוא, ללמוד ממנו חכמה
 רבה, שכתוב (משלי טז) כל פעל ה' למענהו. רבי
 אלעזר אמר מכאן, שכתוב (בראשית א) וירא אלהים
 את כל אשר עשה והנה טוב מאד. מה זה מאד?
 ללמוד ממנו חכמה עליונה.

זוהר פרשת פנחס (רט"ו):

קב חרובים מערב שבת לערב שבת

ואוף הכי רבי אלעזר בן פדת, דהוה דחיקא ליה שעתא, דלא
 הוה ליה אלא קב חרובין מערב שבת לערב שבת, כמו לרבי
 חנינא. אמאי האי, בתר דהות בת קול נפקת ואומרת, כל העולם
 כלו אינו ניזון אלא בשביל חנינא בני.

וְגַם כִּי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פִּדְתָּה, שֶׁהִיטָה דְחֻקָּה לוֹ
הַשָּׁעָה, שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חֲרוּבִים מִעֶרֶב
שַׁבַּת לְעֶרֶב שַׁבָּת, כְּמוֹ לְרַבִּי חֲנִינָא. לָמָּה זֶה?
לְאַחַר שִׁיעָאָה בֵּית קוֹל וְאוֹמֶרֶת: כָּל הָעוֹלָם כֵּלֹּ
אֵינוֹ נִזּוֹן אֶלָּא בְּשִׁבִּיל חֲנִינָא בְּנִי.

אֶלָּא אֵיהּ גָּרִים קוֹדֶם, דְּחֻרְבַּ ק"ב מִן י', דְּאֵיהּ יב"ק. אוֹף הָכִי
לֹא הָוָה לֵיהּ אֶלָּא קַב חֲרוּבִין. דָּאֵת י' אֵיהּ יְחֻד, וּמִנִּיה אֲתִיָּא
נִבְיָעוּ לָאֵת ב', דְּאֵיהּ בִּרְכָה, וְאֵיהּ קֹדֶשׁ, וּמִנִּיה אֲתִקְדָּשׁ ק',
דְּאֵיהּ קְדוּשִׁיהּ. וְרַבִּי פִדְתָּה גָּרִים לְמַהוּי חֲרוּבִין דִּילִיה ק"ב,
דְּאֵינוֹן ק"דוּשָׁה בִּרְכָה, אוֹף הָכִי לֹא הָוָה לֵיהּ אֶלָּא קַב חֲרוּבִין,
אוֹף הָכִי אֵיזֹב בֶּן יְבָמָה הָוָה, וּבְגִין דָּא אֲתַעֲנָשׁ, עַל מַה דְּאִירַע
לוֹ כְּבָר.

אֶלָּא הוּא גָּרִם קֹדֶם שֶׁחֲחִירִיב ק"ב מִן י', שֶׁהוּא
יב"ק. גַּם כִּי לֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חֲרוּבִים,
שְׂאוֹת י' הֵיא יְחֻד, וּמִמֶּנָּה בָּאָה נִבְיָעָה לָאוֹת
ב', שֶׁהֵיא בִּרְכָה, וְהֵיא קֹדֶשׁ, וּמִמֶּנָּה מִתְקַדָּשׁ ק',
שֶׁהֵיא קֹדֶשׁ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פִּדְתָּה גָּרִם לְהִיּוֹת
חֲרוּבִים שְׁלוֹ ק"ב, שֶׁהֵם ק"דוּשָׁה בִּרְכָה. גַּם כִּי
לֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חֲרוּבִים. גַּם כִּי אֵיזֹב בֶּן
יְבָמָה הָיָה, וּמִשּׁוּם זֶה נֶעְנָשׁ עַל מַה שֶּׁכְּבָר אִירַע
לוֹ.

וְאִינוֹן דְּלֹא יָדְעֵי הָזֵא דָּא, אֲמַרֵי בְנֵי חַיִּי וּמְזוֹנֵי לָאוּ בְּזֻכּוֹתָא
תְּלִיא מְלֵתָא, אֶלָּא בְּמִזְלָא תְּלִיא מְלֵתָא. וְהָא חֲזִינָא לְאַבְרָהָם
דְּחֻזָּא בְּמִזְלֵיהּ, דְּלֹא הָוֵה עֲתִיד לְמַהּוֹי לֵיהּ בְּרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֲפִיק לֵיהּ לְבָרָא, כְּדַכְתִּיב (בראשית טו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחֻצָּה
וַיֹּאמֶר הֶבֶט וְגו'. וְאַקְמוּהּ, דְּאָמַר לֵיהּ צָא מֵאַצְטַגְנִינוּת שְׁלָךְ,
וְהַעֲלֵהוּ לְמַעְלָה מִהַכֹּכְבִּים, וְאָמַר לוֹ הֶבֶט נָא הַשְׁמִימָה וּסְפּוֹר
הַכֹּכְבִּים. עַד הָכָא מַלִּין דְּרַבְּנֵן, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא לֹון בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר.

וְהֵם שְׁלֹא יָדְעוּ סוּד זֶה, אָמְרוּ, בְּנִים חַיִּים
וּמְזוֹנֹת לֹא בְּזֻכּוֹת תְּלִוי הַדְּבַר, אֶלָּא בְּמִזְלֵ תְּלִוי
הַדְּבַר. הֲרִי רָאִינוּ אֶת אַבְרָהָם שֶׁרָאָה בְּמִזְלוֹ
שְׁלֹא הִיָּה עֲתִיד לְהִיּוֹת לוֹ בֵּן, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא הוֹצִיאוֹ הַחֻצָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם טו) וַיּוֹצֵא
אוֹתוֹ הַחֻצָּה וַיֹּאמֶר הֶבֶט וְגו'. וּפְרָשׁוּהָ שֶׁאָמַר לוֹ:
צָא מֵאַצְטַגְנִינוּת שְׁלָךְ, וְהַעֲלֵהוּ לְמַעְלָה
מִהַכֹּכְבִּים, וְאָמַר לוֹ: הֶבֶט נָא הַשְׁמִימָה וּסְפּוֹר
הַכֹּכְבִּים. עַד כָּאן דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ, וְצָרִיךְ לְפָרֵשׁ
אוֹתָם בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר.

(זוהר פרשת תרומה (קנ"ד).

בענין קדושת השולחן

זֶה הַשְּׁלָחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יי' דְּאַתְעֵטֵר (ס"א דאתעטר) קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. שְׁלָחַן דְּבַר נֶשׁ, קִימָא לְדַכְּאָה לֵיהּ לְבַר נֶשׁ, מְכַל חוּבוֹי.

זכאה איהו, מאן דאלין תרין קיימין על פתוריה. מלי דאורייתא.
וחולקא למסכנין, מההוא שלחן.

זה השלחן אשר לפני ה', שמתעטר (שמזדמן) לפני
הקדוש ברוך הוא. שלחנו של אדם עומד לטהר
את האדם מכל חטאיו. אשרי הוא מי שאלה
השנים עומדים על שלחנו – דברי תורה, וחלק
לעניים. מאותו שלחן.

מסדר יהיה תמיד השלחן הזה בברכות עליונות, ושמן ומשחה
עליונה הקדוש ברוך הוא ישרה עליו

כד סלקין ההוא פתורא מקמיה דבר גש, תרין מלאכין קדישין
אזדמנן תמן, חד מימינא, וחד משמאלא. חד אמר דא איהו
שלחן דמלכא קדישא, דפלגיא קא מסדר קמיה, מסדר יהא
תדיר פתורא דא, בברכאן עלאין, ומשחא ורבו עלאה, קודשא
ברוך הוא ישרי עלוי. וחד אמר, דא איהו שלחן דמלכא קדישא,
דפלגיא קא מסדר קמיה, דא פתורא די עלאי ותתאי יברכון
ליה, מסדר יהא האי פתורא קמי עתיק יומין, בהאי עלמא,
ובעלמא דאתי.

בשמועלים אותו שלחן מלפני אותו אדם, שני
מלאכים קדושים מזדמנים לשם, אחד מימין
ואחד משמאל. אחד אומר: זהו שלחן של המלך
הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, מסדר יהיה תמיד

הַשְּׁלַחַן הַזֶּה בְּבִרְכוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, וְשֶׁמֶן וּמִשְׁחָה
עֲלִיּוֹנָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׂרָה עָלָיו. וְאַחַד
אוֹמֵר: זֶהוּ הַשְּׁלַחַן שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ שֶׁפְּלוֹנִי
מְסַדֵּר לִפְנָיו, זֶה שֶׁלַּחַן שֶׁעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
יְבָרְכוּ אוֹתוֹ, מְסַדֵּר יִהְיֶה שֶׁלַּחַן זֶה לִפְנֵי עֲתִיק
הַיָּמִים בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי אָבָא, כִּד הָוָה סִלְקִין פְּתוּרָא מְקַמִּיה, הָוָה חָפִי לִיה, וְהָוָה
אָמַר סִלְקוּ הָאֵי פְתוּרָא בְּצַנִּיעוּ, דְּלֹא יֵהָא בְּכִסּוּפָא קָמִי שְׁלוּחֵי
מֶלֶכָא. שֶׁלַּחַן דְּבֵר גִּשׁ זָכִי לִיה לְעֵלְמָא דְּאֵתִי, וְזָכִי לִיה לְמִזּוֹנָא
דְּהָאֵי עֵלְמָא, וְזָכִי לִיה לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְטַב קָמִי עֲתִיק יוֹמִין, וְזָכִי
לִיה לְאַתּוּסְפָּא חֵילָא וּרְבּוּ בְּאַתֵּר דְּאַצְטְרִיךְ. וְכָאָה אִיהוּ חוֹלְקִיה
דְּהָהוּא בֵּר גִּשׁ, בְּהָאֵי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי.

רַבִּי אָבָא, בְּשִׁחִיו מַעֲלִים אֶת הַשְּׁלַחַן מִלִּפְנֵיו,
הֵיךְ מְכַסֶּה אוֹתוֹ וְהֵיךְ אוֹמֵר: סִלְקוּ שֶׁלַּחַן זֶה
בְּצַנִּיעוֹת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּבוֹשָׁה לִפְנֵי שְׁלוּחֵי הַמֶּלֶךְ.
הַשְּׁלַחַן שֶׁאָדָם זֹכֶה לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא, וְזֹכֶה לוֹ
לְמִזּוֹן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִזֹּכָה אוֹתוֹ לְהוֹדֵעַ
לְטוֹב לִפְנֵי עֲתִיק הַיָּמִים, וּמִזֹּכָה אוֹתוֹ לְהַתּוֹסֵף
כַּח וְגָדֵל בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ. אֲשֶׁרִיו חֵלְקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ
אָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

כתבי האר"י ז"ל

פרי עץ זיית

דרוש למהרח"ו ז"ל, על סוד ט"ו באב, וט"ו בשבט

סוד ט"ו בשבט וט"ו באב בא"ק ואבי"ע דיסוד

כבר כתבנו סדר המועדות, בחג הפסח עד ט"ו בשבט, נצח. פורים, יסוד. חנוכה, הוד. ולפי שפרשנו במקום אחר, חנוכה בנצח, ופורים בהוד, יצדק מאוד ט"ו באב ביסוד, ויגיד עליו ריעו בט"ו בשבט, שהוא מלוי הלבנה, מלא כל הארץ, ודאי שמבין שניהם תתחנף עלים של פירות אילן כדלקמן. והנה ט"ו באב, בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים. כמבואר סוף תענית, וסוד הזיוגים יונקת מבינה, סוד יוח"ב, כמ"ש הנושא אשה לשם שמים, עונותיו נמחלין לו. וסוד כרמים, כטעם כי כרם י"י צבאות בית ישראל, כי כרם גימט' י' הויו"ת. ועוד פי' בעיגול, כמו כרם ביבנה, שכולם רואין זאת לתוספת צניעות, ונסמכו מלתא של אותו יום, הואיל שבו הותר שבט בנימין לבא בקהל, והותרו השבטים לבא זה בזה, ובו ביטלו המבטל עלית הרגל, וכל הנטיעות של אותו יום, פסקה ערלה שלהם לזמן מועט, שהוא ב' שנים ומחצה דווקא, והוא שיעור תיקון הזמן שנחלקו ב"ש וב"ה פרק קמא דעירובין אם נוח לאדם שנברא וכו', עיין שם הפסוק ערלת לב, ובו כלו מתי מדבר. ובו ניתנו הרוגי ביתר לקבורה. ובו תבר מגל, שכל אותו יום כורתין עצים

למערכה ותו לא, לפיכך הרבוה בתפילות באותו יום, ומביאין קרבן עצים למערכה, כמ"ש בתענית, אלו הם ז' מעלות טובות של אותו יום, המכונה ליסוד, שהוא ז' בכ"מ.

סוד בחור שא עיניך וראה, בסוד אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי

ותנן התם באמרם, פי' בעל הכרמים, הנעשין שושבינן לזרע קודש, בסוד בחור שא עיניך וראה, בסוד אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי, עזרי בסוד עזר כנגדו, ובנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים ושוחקות, שהוא שבח גדול אליהם בכל זמן. ואף לגירסא אחרת דתנינן תמן ואומרת, אין הכונה זה בלי ספק מאמרם, אלא על זקנות שבהם, שהיו אומרות כך, היינו את הילדות לצוותא ולצניעותא. לא יקשה אמרן ובלבד שתעטרני בזהובים, כי כן דרך הנשים שתאמרנה כך הזקנות לשם הילדות כדי לחבבן בעיניהם:

ובלבד שתעטרנו בזהובים

וטעם ד' משפחות – יפות, עשירות, מיוחסות, בינונית, שנינו שם בברייתא, הן הנה היו מכוונות לד' אותיות שבשם, כשתסדרן לכולם שכינה ביניהן, הללו אומרין אין אשה אלא לנוי, הן ה' אחרונה, שחורה אני ונאווה, והללו אומרים תנו עיניכם במשפחה, שאין אשה אלא לבנים, סוד ו' שבשם. והללו משתבחות בעושר, סוד ה' ראשונה, בינה. ועניות תולין עיניהם למרום, ליו"ד שבשם, חכמה עלאה, ואומר קחו מקחכם לשם שמים, שהוא גימטריא חכמה בכללות עשר, הרי י"פ ע"ג,

והלמד שמושית אינו מן המנין, ובלבד שתעטרנו בזהובים, פי' לקנות בהם תכשיטין אחר הנשואין, דכולם בחכמה עשית:

באיזה מדה טובה תנוח דעתך

ובהכי דייק שפיר מה אתה בורר ולמי אתה בורר, פי' באיזה מדה טובה תנוח דעתך, וזו היא סמיכות פסוקים שבאו במשנה, כי הפסוקים שבאו בסוף משנה הם הסתכלות האנשים בשכחות של בנות, ופסוק דצאנה וראנה, היא התבוננות הבנות בעושר דגברא. ואף ביה"כ תשמחנה בנות במחול, שהוא עצמו יום סליחה, ובו הזמנה לזווג על יום ח' דחג, ובו ניתנו לוחות שניות, סימן יפה נולדים שיהיה זרע ברך ה', מקרא שאין לו הכרע אשר ברכו י"י, ושהוא ברוך י"י בטרם תצא מרחם, ולפיכך במשנה נקרא יום התונה למ"ת בלוחות שניות, וט"ו באב יום שמחה לבנין בהמ"ק שבשילה, שבו הותרו השבטים לבא זה בזה, ובמקדש ירושלים תבר מגל, ועליית הרגל שהוא שמחה רבה, ודי בזה:

אלו אותיות שם כח שמערת הים נוחה מפניה

ודע, כי אותיות אהו"י, הם חיות גדול למועדי הוי"ה, אהו"י גופא שם קדוש, היוצא מן אהי"ה הוי"ה, באותיות שהן פשוטות בלי שום כפל, ואלו אותיות שם כח שמערת הים נוחה מפניה, אם תכתוב חותם זה על תורן הספינה, לאותו צד שהרוח נושבות. ומספרן כ"ב, שכל אותיות התורה נחות ע"י, שאין לשום אות הברה שתנוח בה בכח הנקודות, אלא בשיתוף אחד מאותיות אהו"י בסתר או בגלוי. וכן ר"ת "בראשית" ברא "אלהים" את

"השמים וזאת הארץ, שהוא פסוק ראשון בתורה גי' כ"ב, שלא נברא שמים וארץ, אלא בשביל כ"ב אתון דאורייתא:

זכר לשמיטה הקודמת אליו

וכבר גרם גלות מיעוט לאותיות אהו"י, א' נגרע מן כסא, וה' מן השם הגדול, כדכתיב על כס י"ה, י' נגרע מקרתא רבתא דירושלים, ובזכות מועדים ישוב הכל לאיתנו, א' בתשרי שהוא ר"ה, כונן למשפט כסאו. ו' בסיון. ה' חמשה ימים בין יה"כ לסוכות, והי' עצמה של יה"כ, ובצירוף י"ה הוא חג המצות, דכולא עלמא מיהת יה"כ הוא בסוד בינה, לפיכך תוקעין זכר ליובל, וקודם לכן מרננין ז"פ י"י הוא אלהים, זכר לשמיטה הקודמת אליו, והם גי' תוצאות חיים, ר"ל י"י הוא האלהים גי' קכ"ט. וז"פ קכ"ט תתק"ג, גי' תוצאות, להכניע ג"ץ שהיא ין' פשוטה, ט' מאות, היוצאת מתחת הפטיש, דכתיב ביה למות תוצאות. ורמז במספר אותיות ע"ה, וזה תיקונם שלא יזיק:

מכאן ואילך נזכה למצות סוכה

מכאן ואילך נזכה למצות סוכה, כ"ז בסוד ענני כבוד בזכות אהרן, במספר ז"פ ה' הוא האלהים, והם היו ז' כנודע, ובזה גשם נדבות תניף אלהים, לצורך תבואת גר"ן, והם במספר מכוון בנ' דמנצפ"ך, והכל בזכות הברית של ערבות מואב, כדכתיב ביה י"י אלהיך כורת עמך היום, והוא רל"ב ת"ד ע"ח. וכן ראשי בשמים במספר שו"ה, בת אשר, גי' תוצאות, והיא שכרה מברכת הזקן, שהצילה מתתק"ג מיני מיתות שנבראו בעולם, ונהפכו לה לתוצאות חיים. וכן ארור אתה מכל, גימ'

אכן כאדם תמותון, שנתלה חובה על ידיכן, אחר ע' שנים
במספר אכן, תמותון, כמנין תתק"ב מיתות שבעולם, ומיתה
הנשיקה שמשלמת חשבון תוצאות לא קחשיב, דלא אתערב
במניניהון. וכאחד השרים תפולו, שהוא סמא"ל, מיוחד בשרים,
שנטרד ממדרגתו. ואם תחבר עמהן מ"ה וב"ן גי' אלף, וז"ם
האלף לך שלמה:

ספר

זוהר ט"ו בשבט

חלק ג'

ליקוט קצר מהבעש"ט הקדוש ותלמידיו

והוא ליקוט: מקדושי עליון ארזי הלבנון, שרפי מעלה, מספרים הקדושים, ומקיפים כללים יסודיים ועיקריים יסודיים וגודל קדושתה ומעלתה.

קדושת לוי

(אבות)

ט"ו בשבט הוא הכנה למתן תורה

ענין מה שכתוב בכתבי האר"י ז"ל על מחלוקת דר' אליעזר ור' יהושע חד אמר בניסן נברא העולם וחד אמר בתשרי נברא העולם. וכתב האר"י ז"ל שאלו ואלו דברי אלהים חיים, היינו שבניסן היה במחשבה, פירוש שבניסן היה צריך הסתכלות על המחשבה על מה נברא העולם, היינו בשביל ישראל שנקראו ראשית ומחמת זאת הוא משפיע כביכול לכנסת ישראל תמיד כל הברכות וכל הטובות, כי בשבילם נברא העולם, והיינו שבניסן היה במחשבה:

מחמשה עשר בשבט עד ראש חודש ניסן כאשר היו מקדשים על פי הראיה מ"ה ימים, וכן מחמשה עשר באב עד ראש השנה מ"ה ימים. הכלל, כי ר' אליעזר ור' יהושע, חד סבר בניסן נברא עולם, וחד סבר בתשרי נברא עולם. והנה התוספות בראש השנה (כו. ד"ה

כמאן) מפרש האדם נברא בכ"ה באלול. ונמצא מט"ו באב עד כ"ה אלול ארבעים יום נגד יצירת הוולד. וכן למאן דאמר בניסן נברא עולם, האדם נברא בכ"ה באדר. נמצא מט"ו בשבט עד כ"ה אדר ארבעים יום נגד יצירת הוולד. ובאמת אנן פסקינן כשני המאן דאמרים. וזה שאנו עושין יומא דפגרא בט"ו באב וט"ו בשבט, ונמצא ט"ו בשבט הוא הכנה לפסח ופסח הוא הכנה למתן תורה, נמצא ט"ו בשבט הוא הכנה למתן תורה, והא ראייה גם כן שהתורה ניתנה בסיון, ומשה רבינו ע"ה אמר משנה תורה בשבט ככתוב בעשתי עשר חודש, הרי ראייה שחודש שבט הוא הכנה למתן תורה:

עתידי הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים. (תענית לא.) כי מחול הוא התנגדות שזה הוא נגד זה כן כשהקדוש ברוך הוא גוזר גזירה וצדיק מבטל הגזירה רעה לטובה וזהו כביכול נגד הבורא. וזהו מחול לצדיקים, כעין מחול כנ"ל:

מאור וש"מ

(פרשת בשלח)

חנינא בני איננו מבקש כלל תענוגי העולם הזה רק מפתפק עצמו בקב חרובין לזה כל העולם ניוונים בזכותו

רמזי ט"ו בשבט:

בגמרא (ראש השנה ב.) בט"ו בשבט ראש השנה לאילנות. יש לרמוז בזה על פי משנת ספר יצירה (פרק ה) המליך אות צדי"ק בלעיטה וקשר לו כתר וכו' וצר בהם דלי בעולם ושבט בשנה והמסס בנפש זכר ונקבה. ולפרש מאמר זה נראה כי הנה המדה העיקרית אשר יתואר האדם בה בשם צדיק הוא למשול על תאוותיו ולהתגבר נפש השכלית לבל ימשך אחר תאוות החומריות לבקש מעדנים לנפשו למלאות כרסו מהם, רק אכילתו בהשכל לצורך קיום גופו שיהיה

נכון לעבודת בוראו וכמאמר הכתוב (משלי יג, כה) צדיק אוכל לשובע נפשו, שמתוך שאכילתו בהשכל וחכמה רק לקיום נפשו לעבוד את ה' הוא נקרא צדיק. ואיש כזה הוא ממשיך שפע וחיות לכל העולמות, ולכן אמרו חז"ל (תענית כד ע"ב) בכל יום בת קול יוצאת ואומרת כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, וביארנו בו שיש לומר שבזכות זה שחנינא בני איננו מבקש כלל תענוגי העולם הזה רק מסתפק עצמו בקב חרובין לזה כל העולם ניזונים בזכותו. ואדם כזה הוא דוגמת דלי שהוא כלי ששואבין בו מים מן הבאר, כמו כן הצדיק ההוא הוא דולה שפע ממקור מים חיים שהם המוחין עילאין וממשיך אותם על העולמות כולם, וכל הברואים מדומם צומח חי מדבר כולם מקבלין שפע וחיות על ידי זה:

והנה מטבע האדם שבימות החורף המאכל ערב לו ותאות האכילה מתגבר יותר מבימות החמה שמחמת החמימות איננו מתהנה כל כך באכילתו. אמנם בעת שהקור מתגבר מאד גם כן לא יערב לו לאכול ולשתות מחמת חוזק הקרירות. אכן בחודש שבט שחוזק הקור מתמעט קצת אזי ינעם לאדם באכילתו יותר מבשאר ימות השנה, ועל כן אז בחודש שבט העת היותר נכון למשול על תאותו שלא למלאות תאותו במאכלים. ועל ידי זה שמקדש עצמו במותר לו ושובר תאותו ומגביר השכל על החומר על ידי זה הוא ממשיך בעת הזאת חיות חדש לכל הנבראים מדומם צומח חי מדבר, ובאילנות ניכר זאת שמאז והלאה מקבלין כח ללבלב ולהתנוצץ:

והנה האוכל לשובע נפשו ומכלכל מעשהו במשפט לבל ימלא בטנו כפי מרבית תאותו רק מה שצריך לו בהכרח לצורך קיום גופו, אז מאשר אין מעיו מלאים ביותר והם מורידים המאכל בנחת וההמסס טוחן המאכל כראוי ומתעכל כאשר יאות והכח הדוחה הוא דוחה הפסולת לחוץ ואינם עולים אדים מעופשים למוחו, ולכן מוחו צלול ודעתו ישרה ומעשיו בנחת ועל ידי זה הוא אהוב למעלה ונחמד למטה שיכול להשוות דעתו עם כולם. אכן באם האדם נוטה אחרי

תאוות הבהמיות וממלא כריסו מחמת תאוותו, ועל ידי זה מחמת רוב המאכל אין ההמסם יכול לטחנו כראוי והמאכל מתעפש ומעלה אדים ועישונים אל מוחו, ועל ידי זה מוחו מתבלבל ואין לו דעה ישרה ומיושבת ואינו יכול להשוות דעתו עם הבריות:

וזה יש לרמוז במשנת ספר יצירה המליך אות צדיק בלעיטה, לעיטה הוא אכילה כמו הלעיטני נא (בראשית כה, ל), וביאורו שה' יתברך צר עולמו שיהיה הצדיק יכול להמליך את עצמו על הלעיטה למשול עליה לבל יתמשך אחר התאוה. וקשר לו כתר וצרפן זה בזה (רצה לומר שתהיה אכילתו מצורפת בצדק שיאכל כדי שיהיה נכון בכוחו לעבוד בוראו) וצר מהם דלי בעולם כנזכר שהצדיק הוא דוגמת דלי מחמת שדולה שפע ממקור העליון ומשקה כל העולמות וכל הברואים דומם צומח חי מדבר. ושבט בשנה, שבשבט על ידי זה שאז הוא הזמן גורם לריבוי התאוה והצדיק מתגבר עליה הוא מוריד חיות חדש ותענוג לכל הברואים. והמסם בנפש זכר ונקבה כנ"ל שעל ידי שהצדיק עושה מעשהו ביושר ואכילתו היא במשפט יש כח בהמסם לעשות פעולתו ולטחון כראוי:

שבט עם השלש אותיות עולה שי"ד רומז לשם שד"י שהוא השם של שמירה

ובזה יתבאר גם כן הפסוק מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך (שם מט, כ). כי הנה איתא בספרי קודש השנים עשר חודשי השנה הם כנגד השנים עשר צירופי הוי"ה וכנגד שנים עשר שבטי יה. והחודש שבט וצירוף שלו הם כנגד אשר. ואפשר לרמוז שלזה החודש שבט עולה לנגד אשר, שאשר נוטריקון ראש שנות אילנות שהוא בט"ו בשבט שהתנוצצות האילנות בשבט הם על ידי שהצדיק ממשיך להדומם צומח חי מדבר אז חיות חדש ותענוג חדש. וזהו מאשר שמנה לחמו, שמן רומז להחכמה ורומז שעל ידי שאכילתו שהוא לחמו בהשכל וחכמה, על ידי זה יתן מעדני מלך, פירוש שממשיך עידון ותענוג ממלך מלכי המלכים לכל הנבראים שכולם מקבלין על ידו חיות חדש ותענוג. ויש לרמוז זה גם כן בפסוק ברוך מבנים אשר

(דברים לג, כד), ידוע שבני חיי ומזוני במזלא תליא מילתא שהוא מזל עליון מקור חכמה, ועל ידי שהצדיק הוא מדבק עצמו בהחכמה יש בו כח להמשיך ברכה שהיא ברכת בני חיי וכו'. יהי רצוי אחיו רמז כנ"ל שיוכל להשוות דעתו עם כל אדם ויהיה אהוב ומרוצה להם כנ"ל. וטובל בשמן רגלו, רצה לומר שהוא דבוק בחכמה עילאה וממשיך משם שפע לכל העולמות:

עוד יש לרמז במשנה הנ"ל, שתיבת צדיק במילואו ככתוב כאן עולה ר"ד, ותיבת שבט עם הכולל עולה שי"ב, ונמצא ר"ד עם שי"ב עולה י"ה רא"ש. ותיבת שבט עם תיבת דלי עולה שנה, וזהו רמז שבט"ו בשבט ראש השנה. ותיבת שבט עם הכולל שעולה שי"ב הוא גימטריא של שנים עשר צירופי הוי"ה רמז שמתעורר בו השנים עשר צירופי הוי"ת של רחמים. גם תיבת שבט עם השלש אותיות עולה שי"ד רמז לשם שד"י שהוא השם של שמירה מפני החיצונים שלא יתאחזו בישראל, שבעת שהוא ראש השנה הוא משפט לאלהים ועל כן צריכים שמירה עם בני ישראל שלא יתאחזו בהם החיצונים חס ושלום, ודי למבין:

אוהב ישראל

(ראש חדש שבט וט"ו בו)

אתר לעילא לעילא לאתר דלא ידיע ולא אשתמודע

בעשתי עשר חודש באחד לחודש גו' התורה באר היטב (דברים א, ג). להבין ולהשכיל טעם למה דוקא בחודש זה התחיל לבאר את התורה. י"ל דהנה ידוע דשם ס"ג הק' הוא בחינת נשמה לכל העולמות העליונים הק'. והמילוי משם ס"ג הוא ל"ז היינו ג' יודין א'. וא"ו. הוא מספר הבל הק' המחיה כל עלמין. ומאחד בשבט עד ז' אדר שהוא זמן העלאת משרע"ה השמימה. הוא ל"ז ימים, ומאחד בשבט התחיל משרע"ה לייחד ולקשר את עצמו נשמתו בהעולמות

העליונים הק'. ובההבל הק' המחיה כל עלמין עילאין קדישין. עד אשר בא לבחי' ואתר לעילא לעילא לאתר דלא ידיע ולא אשתמודע ואז אסתלק רעיא מהימנא קדישא. והבן:

והנה הקדמונים ז"ל דרשו בזה הפסוק באר היטב. שמשמע"ה כתב וביאר התוה"ק בשבעים לשון כמנין היט"ב בריבוע כזה. ה'. ה"י. הי"ט. היט"ב, עולה הכל במספר שבעים. ולכאורה יפלא למה עשה משרע"ה תמורה כביכול בתוה"ק ולהחליפה ולהעתיקה על לשונות אחרים הלא כתיב בקדש (ויקרא כז, י) ולא יחליפנו ולא ימיר אותנו, והגם כי עיקר שם תמורה אינו אלא שאומר זו תחת זו עכ"ז לאיזה כוונה עשה שום נידנוד תמורה. ומה גם שלא מצינו שצוה אותו הש"י על זה. וגם למה עשה דבר זה בר"ה שבט בדוקא. והכל צריך טעם ושימת לב לדבר:

ובהעיר לב י"ל, כי בדיעה מיושבת ובכוונה גדולה עשה זה משרע"ה רבן של כל הנביאים. דהנה י"ב חדשי השנה. הם נגד י"ב צירופי הוי"ה הק' כנודע מספה"ק. וכל צירוף יוצא מפסוק מר"ת או מס"ת. וכל צירוף הק' שהיו"ד קודמת לה'. וכן הוא"ו קודם לה'. אז החסדים והרחמים גוברים בחודש ההוא. ואם ח"ו להיפך שהשני ההי"ן קודמין אל י"ו. אזי תגבורת הדינין ר"ל. וכמבואר בתוה"ק. והצירוף של חודש טבת. יוצא מפסוק (תהלים לד, ד) של גדלו לה' את"י ונרוממ"ה שמ"ו יחדי"ו. מהס"ת. ואז ההי"ן קודמין אל י"ו. ולכך אז תגבורת הדינין ר"ל. וכמבואר בזוה"ק בסוד ותצפנהו שלשה ירחים (שמות ב, ו). וצירוף של חודש שבט יוצא מפסוק (ויקרא כז, לג) ואם ה"מר י"מירנו ו"היה ה"וא ותמורתנו יהיה קודש. מהר"ת. ומחמשה עשר בשבט מתחיל להאיר. ו"ה. כסדרן. ומאז אין תגבורת הדינין. והנה השבעים אומות וע' לשון עיקר חיותן הוא בסוד הניצוצין קדישין שנפלו משורשן הרמה בקודש ונבלעין בהם ומזה הוא חיותן. ועיקר חיותן ואחיזתם הוא באותיות התורה שנזכרו שמותיהם כמו פלשתים וכפתורים ויון ואדום ודומיהם. וכשאנו עם ה' קורין בפרשיות התורה ומזכירים שמותיהם בזה אנו משפיעים להם שפע חיותם. ועיקר

אחיזתם ומקור שרשיהן הוא בסוד תמורות האותיות וכנודע והנ"ק מחמת שנפלו משורשם בקודש נעשו קליפות. ולכך רצה משרע"ה להעלות אותן הנ"ק למקורן ושורשן ולהמתיקן כדי שלא יוכלו להרע לזרע ישראל ולכוונה זו העתיק את התורה בע' לשון. להעלות אותן הניצוצין לעיקר אותיות התורה ולהמתיקן בשורשן כדי שיהיה הוא ותמורתו קודש. בסוד המתקת הדינין בפרט סוד קודש שהוא עילאה קדישא בסוד (ירמיה ב, ג) קודש ישראל לה' ראשית תבואתו כל אוכליו יאשמו:

מחצי החודש שהוא ט"ו בשבט מתחילין ימי רחמים

ולחבין ולדעת מהיכן למד מרע"ה ע' לשון של שבעים אומות היינו שנתן לו הש"י לב חכם ונבון לדעת את התורה כולה ומצפוניה וסתריה וכל רז לא אנים ליה. וגם המקור של כל אות ואות מתוה"ק. ושם ראה בעין שכלו את מקורם של כל אומה ואומה מהע' אומות. ומשם הבין ג"כ בשכלו הזך את כתבם ולשונם. מדינה ומדינה ככתבה. ועם ועם כלשוננו. שמצינו ביוסף הצדיק ע"ה (סוטה לו:) ששלח הקב"ה את גבריא' ולימד אותו כל הע' לשון היינו ג"כ שגילה לו את המקור של כל אומה ואומה בתוה"ק מהיכן הוא מקור חיותן. ומשם הבין ג"כ את כתבם ולשונם. וז"ש חז"ל (שם) כשלמד יוסף הע' לשון. הוסיף לו הקב"ה ה' על שמו. כמו שנאמר (תהלים פא, ו) עדות ביהוסף שמו ר"ל שגילה לו רזי תורה שהוא בסוד ה'. לפי שיש בה חמשה ספרים. וגם היא נדרשת ע"י ה' מוצאות הפה ומשם הבין בשכלו הקדוש גם הלשון של כל אומה ואומה. ולפי שרצה משה רבינו עליו השלום להכניס הכנעה בלב השבעים שרים העליונים שידעו מעשי ה' הגדולים שבתוה"ק ואשר בידו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו ובלעדו אין אלהים. לזה פירשה בע' לשון. והן הם הצירופים של האלפ"י ביתו"ת. וחלופי אותיות ותמורת אותיות לכל אומה כפי ענינה ומקורה. אך היה מתיירא משרע"ה שלא יהא יניקה ח"ו להחיצונים מאור קדושת התוה"ק על שפירש לפניהם תמורת האותיות של תוה"ק לכך כוון

במחשבתו המהורה והקדושה את השם הק' הו"ה היוצא מהפסוק של ואם ה"מר י"מירנו ו"היה ה"וא כדי שיהא למחסה ולמסתור אל הק' שלא יצא לחוץ ח"ו. רק אדרבה להוציא מהם כל ניצוצי הקדושה כמ"ש הכתוב ואם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קודש כנ"ל. עוד נ"ל טעם אחר. כי ידוע שמחדש חשוון מתחילים הימים להיות קצרים שמורים על בחי' דין ולכן גם הצירופים של ג' חדשים הללו מתחילין שלא בסדרן. אבל חודש שבט אינו כן כי מחצי החודש שהוא ט"ו בשבט מתחילין ימי רחמים כידוע. ולכן חצי ראשון של הצירוף משם הו"ה הק' הוא בהיפך היינו ה"י. חצי השני הוא בסדר היינו ו"ה. להורות כי אז מתחילין ימי הרצון והרחמים וישועה תהיה לנו ע"י משיח צדקנו שיבא בב"א. ולכך עשה זה הדבר באחד בשבט דוקא כי אז הוא זה הצירוף שמאיר ובא לזה החודש יוצא מהפסוק ואם ה"מר י"מירנו ו"היה ה"וא ותמורתו יהיה קודש ולהשאר כל ענפי הקדושה בהתוה"ק. והבן כ"ז היטב:

**כי האדם עץ השדה, היינו כמו שיש באילן שרשין וענפין וטרפין
ופירות כמו כן ישנו ג"כ באיש הישראלי ע"י מעשיו הטובים**

ענין ט"ו בשבט צריך להבין ולדעת למה אז דוקא ר"ה לאילן כדברי ב"ה ולדברי ב"ש באחד בשבט (ר"ה ב.). גם להבין הלשון ר"ה לאילן מהראוי היה לומר ר"ה לאילנות ובהעיר לב ושום שכל י"ל דהנה כתיב (דברים כ, יט) כי האדם עץ השדה, היינו כמו שיש באילן שרשין וענפין וטרפין ופירות כמו כן ישנו ג"כ באיש הישראלי ע"י מעשיו הטובים, ומאין נמשך זה להאדם משורש שרשי נשמות ישראל שהוא האילן הק' אילנא דחיי אשר תחותיה תטלל חיות ברא ועופי שמיא, והוא אילן המתברך שכל נטיעותיו יהיו כמוהו. ואיל"ן הוא מספר הו"ה אדנ"י בסוד צדיק כתמר יפרח מה תמר עולה דבר ונוק' אף צדיק עולה דבר ונוק' והנה אחז"ל בגמרא (ר"ה יא.) פלוגתא דר"א ור"י חד אמר בניסן נברא העולם וחד אמר בתשרי נברא העולם ואלו ואלו דברי אלהים ושניהם אמת. כי בתשרי עלה אז במחשבה לפניו ית' וית' להאציל ולברוא את העולם וכמו שיסד הפייט בר"ה

היום הרת עולם לשון הריון כביכול. וכמ"ש בספה"ק. והבריאה בפועל היה בניסן. והנה מחמשה עשר בשבט עד ר"ח ניסן שבו היה בריאת האדם הוא מ"ה יום נגד שם מ"ה הק' דאיהו בחי' מקורא ושרשא דאילנא. ומאחד בשבט עד ט"ו בו. הוא ט"ו יום נגד שם י"ה ששני אותיות י"ה הם בסוד מוחין עילאין קדישין ובסוד מלא דנחית מעתיקא קדישא לאילנא קדישא ולכל העולמות והם בבחי' שרף האילן כביכול. ולכך ביאר אז משרע"ה בא' בשבט את תוה"ק באר היטב בשבעין אנפין כי מהמוחין עילאין קדישין דאינון י"ה. נמשך הארות קדושות להתוה"ק ועיקר החנטה של נשמות ישראל תלוי ברוב גשמי שנה. ולכן אין מעשרין משנה זו על שנה אחרת כי בכל שנה ושנה נתחדש חידושין דאורייתא בהארות והשפעות קדושות שונות זו מזו לפי המצטרך לשנה ההוא. כי הבורא בהוב"ש מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית ע"י חידושי התורה והלכות שנתחדש בכל יום כי באורייתא ברא קוב"ה עלמא וכנ"ל בפרשת תולדות. ובפרט בראשית השנה על כלל השנה ולכן אין מעשרין משנה זו על שנה זו והבן זה. ופירות האילן הם מצות ומע"ט שהאדם עושה וצריך להתחדש בכל שנה ושנה להתחזק ביתר שאת ועוז אך ביראת ה' כל היום. ומעתה נבין הטעם מהפלוגתא של ב"ש וב"ה. כי שניהם אמת צדקו יחדיו רק דברי ב"ש הם בסוד עלמין עילאין קדישין דלית מחשבה תפיסא בהו כלל שהם י"ה. חכמה ובינה. ולז"א בא' בשבט ר"ה לאילן כי הוא בחי' מלא עילאה ושרף האילן ושם מוכיח על זה. כי שמאי הוא לשון שומא. כי אין שום השגה בהם רק בבחי' שומא כי לא באו להתגלות כנודע ודברי ב"ה הם מהעולמות אשר באו קצת להתגלות ואשר ניתן לנו רשות לדבר בהם. לצורך הנהגות העוה"ז. ולכך לענין דינא והנהגות העוה"ז הלכה כב"ה. והלל הוא מלשון הארה כמו (ישעיה יד. יב) הילל בן שחר. והמשכיל יבין כל זה היטב:

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

(מאמרי חודש שבט מאמר ב')

בט"ו בשבט יש להתפלל על אתרוג כשר יפה ומהודר

(א) מתניתין [ר"ה ב.] באחד בשבט ראש השנה לאילן בדברי בית שמאי ובית הלל אומרים בט"ו בו, ע"כ. הנה אומרו בדברי בית שמאי בכ"ף, על פי הפשט יש לומר דהנה בגמרא [שם ז ע"ב] הביאו ברייתות דיש עוד כמה ראשי שנים, ט"ז בניסן ראש השנה לעומר, וחג השבועות ראש השנה לשתי הלחם, ומתריך שם כמה תירוצים מה שהתנא דידן לא קחשיב, ולחד תירוצא דתנא דידן לא קחשיב רק ארבעה ראשי שנים שהן בראשי חדשים, ומקשי אחד בשבט כבית שמאי, ומתריך דהכי קאמר, ג' לדברי הכל והרביעי פלוגתא דבית שמאי ובית הלל, ולפי זה הוא בדקדוק נכון, מתחיל התנא ארבעה ראשי שנים הם (בארבעה ראשי חדשים) ומונה אותן אחת לאחת, עד שמגיע אל אחד בשבט (אמר) כדברי בית שמאי, זה הוא רק אליבא דבית שמאי, משא"כ לבית הלל אינן רק שלשה ראשי שנים בראשי חדשים, והוא נכון על פי הפשט לפי התירוץ הזה בגמרא, ויתבאר אי"ה דרכים אחרים:

(ב) ר"ה לאילן, לא אמר לאילנות כמו באינך, יש לרמז מה שקבלנו מרבותינו להתפלל בט"ו בשבט על אתרוג כשר יפה ומהודר שיזמין הש"י בעת המצטרך למצוה, כי הנה זה היום אשר עולה השרף באילנות [רש"י ר"ה יד ע"ב ד"ה הואיל], והוא כפי הזכות של כל אחד מישראל, הנה מה טוב ומה נעים שיתפלל האדם ביום ההוא ראשית יסוד הצמיחה, שיזדמן לו הש"י לעת המצטרך את הפרי עץ הדר, והנה תפלתו תעשה פירות, וזהו שרמזו התנא באומרו לשון יחיד לאילן, להורות על האילן המיוחד המבואר בתורה למצוה:

(ג) עיין מה שכתבתי במאמר חדשי תמוז ואב, מאמר בתולה במחול סימן ב' ג' ותבין ענין ט"ו בשבט, וכאשר תתבונן שם תבין גם כן

טעם למה אמר התנא בלשון יחיד איל"ן בגימטריא הוי"ה אדנ"י יחודא שלים:

ד) תשכיל ותתבונן במאמרי חדש סיון מאמר א' סימן ו' ז' בענין ההוא גר שבא לשמאי (שהוא מסטרא דגבורה ויראה) ואמר למדני כל התורה כולה על רגל אחד [ושבת לא], דחפו באמת הבנין שבידו (אצל שמאי שהיה מסטרא דגבורה ויראה היה בידו אמת הבנין, דהבנאי מתחילתו מצייר כל הבנין כולו כאחד במחשבתו וזה אינו דבר המתקיים, ואחר כך בונה על ידי צמצומים שונים באמת הבנין היום כך ולמחר כך עד שנגמר הבנין וזהו דבר המתקיים, הבן), והלל קרבו להתוא גר, כי הלל מסטרא דחסד אהבה, הנה למדו ענין אהבה דעלך סני וכו' הוא מצות ואהבת לרעך כמוך וכו' [ויקרא יט יח], עיין שם במאמר הנ"ל ותבין כי נלאיתי לכפול הדברים באריכות, והנה חידוש הלכנה בחדשה נקודה, ומוספת במדריגה יום אחר יום עד שתעמוד על מילואה בט"ו, הנה ענין החידוש מהתחלת החודש ומוספת בכל יום הוא דמיון התורה, שהאדם מעצמו יוסיף בכל יום יותר שכל מושכל עד יוציא מכח אל הפועל מה שהוא בכח שכל נשמתו, ומילוי הלכנה הוא דמיון התורה שהאדם מתבונן עד אשר לא יצא לאויר העולם שמלמדין אותו כל התורה כולה [נדה ל ע"ב], עיין שם במאמר הנ"ל ענין תורת חסד ותורה מפי הגבורה, עיין מה שכתבתי לעיל במאמר א' בענין מזל דלי שהוא מזלן של ישראל, והוא משועבד למים זו תורה, על כן הוא ראש השנה לאילנות, כי האדם עין השדה [דברים כ יט], ומעתה תשכיל, באחד בשבט הוא כדברי בית שמאי שהם מסטרא דגבורות, ובט"ו בו הוא דברי בית הלל שהם מסטרא דחסד אהבה, על כן אמר כדברי בכ"ף, הבן הרמיזות הללו:

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

(מאמרי חדשי תמוז אב מאמר בתולה במחול)

ידובר מענין ט"ו באב שהוא יום טוב לישראל, ובו בנות ישראל יוצאות וכו', ונקרא המאמר בתולה במחול:

א) אמרו רז"ל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים שבהן בנות ישראל יוצאות וכו', טרם בואי לומר מענין ט"ו באב לא אכחיד אמרי קדוש קדוש ישראל אדו"מ הרב הקדוש מו"ה אברהם יהושע העשיל מ"כ במעזיבוז וצוק"ל, אמר ברמז דברי רז"ל הנ"ל לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב, דהנה אמרו רז"ל עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים וכו' [תענית לא.], ענין המחול הוא, החולך במחול הולך סביב סביב בהיקף ואין שם מעלה ומטה ראש וסוף, כן לא יהיה לצדיקים לעתיד קנאה ושנאה לומר זה גבוה למעלה מזה, (ובענין המזלות שכל אחד עולה למעלה דרך אחוריו ופניו נגד אחורי חבירו שלמטה ממנו ונדמה לכל אחד שהוא עולה ראשונה, נ"ל), והוא הוא יום טוב לישראל כשאין ביניהם קנאה ושנאה ותחרות, וזהו הרמז לא היו ימים טובים לישראל כט"ו בא"ב, רמז כי אות ה"ט"ו באל"ף בי"ת הוא אות ס' שהוא עגול סביב ואין בו ראש וסוף, והוא בחינת המחול, והוא היום טוב הגדול לישראל, הנה כך שמעתי סתם ורשמתי למזכרת:

ב) ענין היום טוב ההוא, הנה לכל הטעמים שנאמרו בגמרא [תענית ל ע"ב] יקשה לנו למה דייקא אז יוצאות בנות ישראל לחול בכרמים ואומרות בחור שא נא עיניך וכו', תנא מי שאין לו אשה נפנה לשם, ויקשה לנו למה תקנו ביום הלזה להתעסק ולהשתדל בחיתונים ולא במועדים ורגלים המבוארים בתורה לשמחה:

[הגהה – בשלמא יום הכפורים יש לומר שהוא יום שניתנו בו לוחות האחרונות [תענית ל ע"ב], והנה הלוחות הם קידושין מהקב"ה לכנסת ישראל וכמשארז"ל ששיבר משה את הלוחות הראשונות כדי שלא יהיו

נידונין בארוסה רק כפנויה [שמו"ר פמ"ג א'], והסכים הקב"ה ואמר לו יישר כחך ששברת [שבת פז]:

ועפ"ז אמרתי שהוא אשר רמז לו הש"י בשעת הזעם ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם [שמות לב י], ואי אפשר לומר אשר דבר אלקינו יהיה ח"ו לבטלה, אבל הוא אלקים אמת ודבריו אמת, דהנה כבר כתבנו בספרנו אגרא דכלה בפסוק ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו וכו' [שמות כה ב], נדרש על זה במדרש [שמו"ר פל"ג ה'] נבחר שם מעושר רב וכו' [משלי כב א] עיי"ש מ"ש שם וכאן לקצר באתי רק הצריך לענינו, והוא עפ"י מ"ש מרן האריז"ל על ידי הקידושין נותן החתן אל הכלה אור המקיף ועל ידי הנישואין ביחוד וחיבור נותן לה אור פנימי [שער המצות פ' תצא], והנה בשם ישראל"ל רמזים גם שניהם, דהנה אותיות הקצוות שהם מקיפים לשארי האותיות הם אותיות ל"י, הם הנהוגים לומר בקידושין עפ"י הדין ידים מוכיחות לומר הרי את מקודשת ל"י (עיי' במגלה עמוקות [פר' בלק] אותיות ל"י מרמזין ליחוד קב"ה וכןסת ישראל, אות ל' גבוה מכל האותיות מרמז על גבוה מעל גבוה שומר ישראל, ואות י' קטנה מכל האותיות מרמזת על כנסת ישראל כי אתם המעט וכו' [דברים ז ז]), והנה האותיות ל"י המה מקיפים בתיבת ישראל"ל, רמז רמז לאור מקיף הניתן מן החתן להכלה על ידי הקידושין, ואותיות אש"ר באמצע תיבת ישראל"ל רמז אל החיבור בשעת נישואין יחודא שלים דכר ונוקבא כביכול, הנה כן יסד המלך באדם רמ"ח איברין דדכורא ורנ"ב איברין דנוקבא ובהוספת המפתח שאמר ר' עקיבא בבכורות [מה] הם רנ"ג איברין, על כן אם המלכות באת אל בועז אל הגר"ן להעמיד מלכות בית דוד, וכן המזבח נבנה בגר"ן, והנה רמ"ח רנ"ג בחיבור בגימ' אש"ר, הוא סוד הנישואין בחיבת ביאה נאמר שמאלו תחת לראש"י [שה"ש ב ז], (והנה תיבת אש"ר המה בתיבת ישראל"ל אתון פנימיים דאז נותן החתן לכלה אור פנימי), והנה בשעת מתן תורה שהיה רק אירוסין וקידושין (דעיקר הנישואין יהיה לעתיד ב"ב דעליה נאמר כי בועליך עושיך וכו' [ישעיה נד ה]), הנה נאמר ואתם תהיו ל"י ממלכת כהנים וגוי קדו"ש [שמות יט ז], היינו קידושין בחינת ל"י שהוא אותיות מקיפים שבישראל, אלה הדברים אשר

תדבר (לעתיד בבחינת אש"ר, נישואין ממש בחיבור הרמוז בתיבת אש"ר אור פנימי, הם אתוון פנימיים שבישראל רמז לאור פנימי, וזהו שסיים) אל בני ישראל"ל אשר יש בזה השם ל"י אש"ר, וזהו המתפרש ג"כ בנדבכת המשכן בנין בית חתנות כביכול, דבר אל בני ישראל"ל (דייקא) ויקחו ל"י תרומה (ל"י דייקא) מאת כל איש אש"ר ידבנו לבו וכו' (אש"ר דייקא), הבן הדבר, הוא הנדרש על זה במדרש, טוב שם מעושר רב, היינו מה טוב ומה נעים שם ישראל"ל רמז בזה השם אירוסין ונישואין פנימי ומקיף ל"י (מקיף) אש"ר (פנימי), הוא ששיבח הש"י את משה בשבירת הלוחות שהם הקידושין ואמר לו יישר כחך ששברת, כי כן נרמז בדבריו ית"ש בשעת הזעם ועתה הניחה ל"י, רצ"ל תנח מידך את הל"י היינו הקידושין המה הלוחות ויחר אפי בהם (היינו בלוחות שהם הקידושין) ואכלם (שיהיו אותיות פורחות למקומן) וממילא לא יוכלו הלוחות להתקיים, והבן הדבר:

וממילא רווחא לן שמעתתא הא דנחגו בנות ישראל לצאת במחול ביום הכפורים ומי שאין לו אשה יפנה לשם, כי הוא יום שניתנו בו לוחות האחרונות לקדש שוב כנסת ישראל לדודה בחינת ל"י, היינו ארבעים יום האחרונים, שלשים ימים של אלול ועשרה ימים מראש השנה עד יום הכפורים, וביום הכפורים נתרצה הש"י לישראל בשמחה וניתנו בו לוחות אחרונות לקידושין כל ימי עולם, על כן הוקבע אותו היום לחיתונים לשדך הבנות בנות ישראל, הבן הדבר, אבל מה שנהגו כן בט"ו באב צריך ישוב וטעם, (ע"כ הג"ה):

והנה לפי הטעמים שהוזכרו בגמרא יום שחתרו השבטים לבוא זה בזה, ויום שהותר שבט בנימין, הנה יש לומר דלבעבור זה מהיום שהוא הוקבע לדורות להתעסק בחיתונים ביום הזה, אבל גם על זה מהראוי לתת לב למה דוקא ביום הזה אירעו המעשים הללו שחתרו השבטים והותר בנימין להתחתן, ובודאי לא במקרה נפל הדבר הזה דוקא ביום הזה ט"ו באב:

ואומר לך את הנלענ"ד, דהנה בכ"ה באלול התחלת בריאת העולם, והתחלת בריאת העולם היה בבחינת תואר מלכות בכדי להקרא מלך כי אין מלך בלא עם, והנה מלכות סוף מעשה במחשבה תחלה, וישראל עלו במחשבה תחלה, (בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית [רש"י בראשית א' א'] אשר המה ימליכוהו והמה יתחתנו ויתחברו למלך הכבוד ע"י התורה שנקראת ראשית), והנה אמרו רז"ל ארבעים יום קודם יצירת הוולד מכריזין ברקיע בת פלוני לפלוני [פסוק ב.] וכדוגמא הלזו ארבעים יום קודם כ"ה אלול הוא זמן שלפנינו ט"ו באב ישראל עלו במחשבה להתחתן במלך הכבוד, על כן יום שהותרו שבטים להתחתן זה בזה וגם יום שהותר שבט בנימין להתחתן היה דוקא ביום הזה (כי הזמן גורם מבראשית, הבן), וכמו כן תקנו בכל שנה בנות ישראל יוצאות במחול משחקים ומי שאין לו אשה יפנה לשם ונתהווה החיתון לעורר היחוד הקדוש אשר ישראל עלו במחשבה, ועל ידי עליית מחשבתם כביכול נתהווה בריאת עולם, ויהי רצון שלא יאמר פינו דבר שלא כרצונו:

[הגהה - והנה בריאת אדם בראש השנה הרי מ"ה ימים קודם היה כביכול עליית המחשבה, מ"ה בגימ' אד"ם, והנה רק ישראל עלו במחשבה, זהו שאמרו אתם קרוין אדם ואין וכו' [יבמות סא.]:

ג) וכן הוא הענין בט"ו בשבט שעושין אותו יום טוב והוא ראש השנה לאילנות [ר"ה ב.] (הנה הוא ג"כ ארבעים יום קודם כ"ה אדר), נרמז כי האדם עין השדה [דברים כ יט], וכבר ידעת פלוגתת ר' אליעזר ור' יהושע [ר"ה י ע"ב] ר' אליעזר ס"ל בתשרי נברא העולם ור' יהושע ס"ל בניסן (ותרוויהו קשומ לדברי מרן האריז"ל [פרע"ה שער ר"ה פ"ד] זה במעשה וזה במחשבה), והנה אנן פסקינן כר' אליעזר במנין שנות העולם, ואנחנו אומרים בראש השנה (תפלת מוסף) זה היום תחלת מעשיך [ר"ה ב.], ולכאורה למה נצא מן הכלל המסור בדינו ר' אליעזר ור' יהושע הלכה כר' יהושע, ובפרט דר' אליעזר שמותי הוא [שבת קל ע"ב], ולדרכינו יונת, דהנה אבותינו ראו שמן השמים נתהווה יום שהותרו השבטים להתחתן זה בזה וכן יום שהותר שבט בנימין הכל נתהווה ואירע בט"ו באב ולא בט"ו בשבט, מזה היה להם הוכחה דמן

השמים מסכימים לפסוק בזה הלכה כר' אליעזר (הגם דתרוויחו קשומ וכמו"ש לעיל, ואעפ"כ גם בט"ז בשבט (שעולה השרף באילנות) קבעוהו לקצת שמחת יום טוב וקבעוהו ראש השנה לאילנות כיון דגם דברי ר' יהושע אמיתיים), הבן:

(ד) אמרו רז"ל על אותן בנות ישראל שהיו יוצאות לחול בכרמים שהיו יוצאות בכלי לבן שאולין שלא לבייש את מי שאין לו, עיי"ש ותענית כו ע"ב, הנה טעמם נכון על מה שיצאו בשאולין דייקא, אבל על מה שיצאו בכלי לבן דייקא אינו בנותן טעם, ובפרט שתכשיטי בגדי אשה היא דוקא בגדי צבעונין [פסחים קט]. וכמו"ש המלבישכם שני עם עדנים [ש"ב א כד], ועוד קשה מהו הצורך להשמיענו במה היו יוצאות למחול, ונ"ל עפ"י מה שפירשנו בפסוק לכו נא ונוכחה יאמר י"י אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וכו' נישעיה א יח, דקשה אין נא אלא לשון בקשה למה מבקש הש"י דרך בקשה לבא עמנו לויכוח במשפט, ועוד קשה, התובע אם יבקש מהנתבע לירד עמו לדין הוא מפני שהתובע סובר בדעתו שבודאי יזכה עמו בדין, אבל כשהתובע יודע שלא יזכה בדין או שגמר בדעתו למחול להנתבע למה יבקש ממנו שירד עמו לדין, והנה בכאן אומר הש"י אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו והנה רוצה לוותר הכל, אם כן למה יאמר לכו נא (בבקשה) ונוכחה:

ויתפרש הדבר עפ"י דברי הרב הקדוש הרמ"ע מפאנו זצוק"ל שהקשה הלא קיי"ל כל האומר הקב"ה וותרן הוא וכו', וקיי"ל במשפט הקדוש לאל איום מי שרובו זכיות ומיעוט עונות נקרא צדיק ויצא בדימוס, מחצה על מחצה הש"י כובש נושא מעביר ראשון ראשון ור"ה יג, וקשה הלא אפילו במיעוט עונות נקרא ויתור כיון שמוותרין לו עונות שבידו, ותירץ הרב הקדוש הנ"ל, שאינו נקרא ויתור רק כשמוותרין שלא כמשפטי התורה, אבל מה שנמצא כך במשפטי התורה בעולם הזה לא נקרא ויתור, והנה נמצא במשפטי התורה אחרי רבים להטות [שמות כג ב], א"כ גם למעלה במשפט הקדוש כשהרוב זכיות הולכין אחריהן, (וכן במחצה על מחצה נקרא ספק

בכאן ופסקינן ספק נפשות להקל [ויזמא פג.], אם כן גם בבית דין של מעלה עושין מצדקי לפטור) ולא מיקרי ויתור:

אבל קשה במה שאנו אומרים אנו מלאי עון (לגמרי ואעפ"כ) אתה מלא רחמים, ואם כן זה בודאי ויתור, אבל יצדק הדבר ג"כ עפ"י דברי הרב הקדוש הנ"ל, שפירש הא דקאמר הש"י אם יהיו חטאיכם כשנים וכו', הוא על דרך מה דקיי"ל עני ועשיר באים לדין אומרים לעשיר לבוש כמוהו או הלבישהו כמותך [שבועות לא.], והנה אנחנו על ידי העונות אנו מלוכשים לבושים אדומים כשנים וכתולע (מורה על הדין כידוע) והיוצר כל הוא אלקינו כביכול נאמר ביה לבושה כתלג חיור [דניאל ז ט.], על כן אומר הש"י לכו נא ונוכחה וכו' נעמדה להתוכח בדין, ואז אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וכו' כי אי אפשר לומר ח"ו להש"י לבוש כמוהו, על כן עפ"י התורה הוא הלבישהו כמותך ואז יוסרו מאתנו הלבושי שנים שהם עונות עפ"י התורה ואין כאן ויתור, עכ"ד, ולפי"ז יונה תיבת נא לשון בקשה, דהנה החפץ חסד המרחם על עמו ביום דין וחפץ להצדיקם אפילו ח"ו הם מלאי עון, אבל אי אפשר לוותר בדבר שהוא שלא כתורה כי מלך במשפט יעמיד ארץ [משלי כט ד], מה עושה המלך המשפט ברצותו להמציא להם עזר ותרופה עפ"י משפטי התורה שזה לא נקרא ויתור, הנה מבקש מהם בבקשה באומרו לכו נא (בבקשה מכם בני) ונוכחה (היינו לא אחיה לכם לדין רק לבעל דין עמכם, ונעמדה כביכול יחד למשפט לפני הבי"ד של מעלה אז יהיה לי באפשר לעזור לכם עפ"י משפטי התורה) אם יהיו חטאיכם וכו' ואם יאדימו כתולע וכו' (כי עפ"י משפטי התורה כביכול אני מחויב להלבישכם במלבושים לבנים כמוני אשר לבושי כתלג חיור ויוסרו מעליכם כל עונותיכם ואלביש אתכם מחלצות):

וזהו שפירשנו בהפטרה דנחמה פרשת עקב קרוב מצדיקי מי יריב אתי נעמדה יחד מי בעל משפטי יגש אלי [ישעיה נ ח.], דקשה דמתחלה אמר אשר מצדיקי הוא קרוב לי ושוב לא יבא שום איש לריב אתי, ואח"כ שוב אמר מי בעל משפטי יגש אלי הרי יש שוב בעל משפט, ועפ"י הנ"ל יונה, אומרת כנסת ישראל קרוב מצדיקי (היינו המצדיק אותי) היינו הש"י הוא קרוב לי כי אנחנו בניו העמוסים

מני בטן, וכיון שהוא קרובי, מי (הוא מהמסטינים אשר יבא) יריב אתי (לפני הש"י שיהיה הוא ית"ש הדיין, הרי הוא ית"ש קרוב ואינו מהראוי עפ"י התורה להיות דיין לקרוב, אבל זאת יעשה הוא ית"ש לנו) נעמדה יחד (ויהיה הוא ית"ש תובע לעמוד עמנו לדין, ממילא) מי בעל משפטי יגש אלי (היינו הוא ית"ש שהוא בעל משפטי יגש אלי בדומה לי ויעשינו שוה כמוהו במלבושים לבנים כתלג חור, ואז יושלך ממילא כל חטאתינו במצולות ים והוא עפ"י התורה ואין כאן ויתור), הבן הדבר:

וזהו שביארנו בנוסח ההודאה דחנוכה ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם, דלכאורה מהו לשון עמדת, ולדרכינו יונה, להיות הדור שהוא לא היו בידם מצות ומעשים טובים כ"כ והיו בידם עונות רבים ולא היה באפשרי להושיע להם עפ"י משפטי התורה, מה עשה הש"י, עמד כביכול מלהיות דיין כי משפט הדיינים בישיבה ומשפט הבעל דין בעמידה [שו"ע חו"מ סי' י"ז], וזהו שאמר עמדת להם וכו', עמדת להם בשיווי אליהם בדומה והלבשת אותם מחלצות:

וזהו שיש לפרש ג"כ בהפטרה דנחמה פרשת נצבים מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה זה הדור בלבשו וכו' אני מדבר בצדקה רב להושיע, מדוע אדום ללבושיך וכו' פורה דרכתי לבדי וכו' ויז נצחם על בגדי וכו' [ישעיה סג א]. דקשה אם כנסת ישראל יכירו את הרב להושיע מה זו שאלה מי זה בא מאדום, ואם אינם מכירים מה זה שאלה מדוע אדום ללבושך אפשר זה דרכו כל היום, ועוד הלא הם דברים סותרים, אמר חמוץ בגדים היינו אדומים, ותיכף אמר זה הדור בלבשו:

ולדברינו הנ"ל יתכן דהנה הבנים העמוסים מני בטן יודעים את רבונם אשר זה דרכו כל היום להיות לבושיה כתלג חיזור ועי"ז נצמח תמיד ישועה לעם קרובו בהעביר מהם הלבושים אדומים כתולעת שני בזמן המשפט, והנה ישראל עם קרובו בראותם אז בזמן הגאולה בחזיון או במראה כביכול אשר הוא ית"ש חמוץ בגדים (אדומים) ואין מלבושיו לבנים, שאול ישאלו מי הוא זה הבא מאדום והוא חמוץ בגדים זה הדור בלבשו, הלא זה הוא אשר זה

דרכו כל היום להיות הדור בלבושו בכדי שעל ידו יצמח ישועה לבניו, והנה ישיב להם הוא ית"ש אני הוא המדבר בצדקה רב להושיע, שאני מרבה להושיע ברב או במעט זכויות (כי ע"י מה שאני הדור בלבושי, כשאני בא למשפט עמכם אני עושה עפ"י התורה להלבישכם לבנים כמוני וסרו עונותיכם), והנה שבים השואלים ישראל עם קרובו ושואלים אם כן מדוע אדם ללבושיך וכו', ומשיב להם הש"י זה הוא כעת מטעם אחר, פורה דרכתי וכו' ויז נצחם על בגדי וכו' אבל בעצם לבושי הוא כתלג חיוור:

והוא הנרצה בנוסח לומר בשמחת תורה דובר צדקות הושיעה נא הדור בלבושו הצליחה נא ותיק וחסיד עננו ביום קראנו, דובר צדקות על שם אני מדבר בצדקה, הדור בלבושו על שם רב להושיע הוא ע"י שהוא הדור בלבושו כתלג חיוור, והוא ותיק וחסיד, ותיק פירש"י [ברכות כו.] המדקדק במצות לעשותו כתורה, וחסיד הוא העושה לפנים משורת הדין [רש"י ר"ה יז ע"ב ד"ה חסיד], הנה הוא ית"ש חסיד להתנהג עמנו במדת החסד לפנים משורת הדין, אבל אי אפשר לוותר כנ"ל, והוא כביכול משתדל בחסדו לעשות כתורה וכמצותיה, הנה הוא ותיק וחסיד, הבן הדבר:

ומעתה בין תבין את אשר לפניך אם בעל נפש אתה, יום ט"ו באב הוא התחלת הארה מן ימי המשפט אשר הווים בכל שנה בעת בריאת העולם היינו מראש השנה עד יום הכפורים, והנה יום ט"ו באב הוא התחלת המחשבה מן ישראל שעלו במחשבה להתחתן במלך הכבוד, שהוא יום הנועד ארבעים ימים קודם יצירת הוולד כמו"ש לעיל [אות כ'] שמכריזין בת פלוני לפלוני, והנה יום ההוא הוא התחלה אשר הש"י רוצה וחפץ להצדיק עם זו יצירתי לי [ישעיה מג כא], ואפילו אין בידם זכות ח"ו ואי אפשר להיות ויתור כי נקרא מלך המשפט, הנה עשה יעשה המשפט עפ"י התורה יעמוד עמהם לבעל דין, וכביכול יחוייב עפ"י התורה להסיר מהם הלבושי תולעת שני (שהם אדומים נעשו מן העונות) וילביש אותם במלבושים לבנים כביכול כמלבושיו אשר הם כתלג חיוור, הנה תיכף בהתחלה ביום זה ט"ו

באב בנות ישראל יוצאות למחול (והוא כפשוטו, וג"כ הוא לשון מחילה) בכלי לבן שאולים, והטעם שלא לבייש את מי שאין לו, הנה הטעם הזה הוא על כלי לבן ועל שאולים, להורות על כנסת ישראל בימי המשפט אפילו אין בידיהם זכות ואין להם בגדי לבן הנעשים מהמצות, יוצאים בדימוס בכלי לבן שאולים שהש"י מלבישם בבגדי לבן משלו להלבישם כמותו במשפט הקדוש כדת של תורה:

ומעתה יאירו עינינו בדברי זוהר פרשת תרומה דף קל"ה ע"א בפסוק וזאת התרומה אשר תקחו מאתם [שמות כה ג] זהב ברזא דיומא דראש השנה דאיהו יומא דזהב יומא דדינא וכו' (זהב סומקא מדת הדין), וכסף דא יום הכפורים דמתלבנן חוביהון דישראל כתלגא וכו' (כסף לבן כשלג מורה על מדת החדס גוון לובן), ונחשת יומא דקרבתין דחג דאינון רתיכי דעמין ואינון איקרון רזא דהרי נחשת וכו', ותכלת דא פסח שולטנא דרזא דמהימנותא רזא דגוונא תיכלא וכו', וארגמן דא שבועות רזא דארגוונא דתורה שבכתב וכו', ותולעת שני דא איהו ט"ו באב דבנות ישראל הוי נפקו במאני מילת כד"א [איכה ד ה] האמונים עלי תולע עכ"ל, הנה בכולם טעמים מובן בזהר, אבל טעם שנקרא ט"ו באב תולעת שני אינו מובן, ומה שאמרו בזהר משום דבנות ישראל נפקו בכלי מילת, הנה היו יוצאים בכלי לבן כמבואר בגמרא ולמה יקרא להיום ההוא תולעת שני הוא צבע אדום, ולדרכינו הנ"ל יובן הדבר בטוב טעם, יכונה להיום תולעת שני על שם שבנות ישראל יוצאות בכלי לבן, להורות אשר הש"י מתחדס עמנו ביום המשפט אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ואם יאדימו כתולע כצמר יהיו, והוא הנרצה ביום הזה יוצאין במחול ובוטחין בהש"י אשר יעשה מן תולעת ושני שלג וצמר בגדי לבן לכבוד ולתפארת לכנסת ישראל, על כן נקרא יום זה תולעת שני, ודי בזה הערה למבין דבר מתוך דבר:

(ה) שם [תענית כו ע"ב], ומה היו אומרות בחור שא נא עיניך וכו', מהראוי ג"כ להתבונן למה לנו לידע מה אומרות הנשים במחול, וגם למה אמרו בחור שא וכו' הלא כל מי שאין לו אשה יפנה לשם

ואפילו לא היה בחור, וגם אומרם שא נא עיניך, ונראה לבאר עפ"י מ"ש לעיל בדרושי בין המצרים [מאמר ב' אות ג'] שאלו הכ"ב ימים בין המצרים הם י"ג מן תמוז וט' מן אב, כי בתמוז היה המעשה דלוחות ואז הוצרך משה להזכיר י"ג מדות של רחמים, ובט' באב היה המעשה דלשון הרע דמרגלים אז הזכיר משה הט' מדות בפ' שלח [במדבר יד יח] ועד היום הכ"ב מדות הללו מגינים על ישראל רק שהם נעלמים בכ"ב ימים הללו בבחינת חסדים מכוסים, ושם דברנו רמז הפסוק מאת י"י היתה זא"ת [תהלים קיח כג] [ר"ת תיקוני זעיר אריך] היא נפלאה בעינינו, רצ"ל המה מכוסים ומופלאים באלו הב' חדשים תמוז אב הנקראים עינים, תמוז עין ימין אב עין שמאל, וכעת בעוה"ר נאמר על אלו הב' חדשים עיני עיני יורדה מים [איכה א טז] [דמעות המלוחים הרומזים על הדין], ולעתיד נאמר בהפטרות הנחמה בפרשת תבוא שאי סביב עיניך וכו' [ישעיה מט יח], אשר הש"י יצו חסדו לכנסת ישראל שתשא את העינים סביב, כי כל זמן שהדמעות בעינים הנה מרוב הדמעות בעינים אי אפשר לראות סביב רק בדוחק במקום המעמד, מה שאין כן כשהעינים יפים ומאירים הנה רואים סביב סביב, וזהו שאמר הנביא בשם הש"י שאי סביב עיניך, היינו הב' חדשים תמוז אב שהם עינים, [וזהו שאמרו רז"ל כלה שעיניה יפות אין כל גופה צריך בדיקה [תענית כד.]], וכבר ידעת שהי"ג תיקוני דיקנא דאריך הם בחינת זקן והט' תיקונים דזעיר הם בחינת בחור, והנה בבחינת התיקון יתעלה בחינת זעיר (בחור) להיות י"ג תיקונים כתיקוני אריך, [וזהו סוד אז תשמח בתולה במחול בחורים וזקנים יחדיו והפכתי אבלם לששון וכו' [ירמיה, לא יב]], וזהו שאומרות הבתולות היוצאות למחול בט"ו באב, בחור דייקא שא נא עיניך וכו', וקצרתי כי יראתי לדבר ורמזתי למשכילים, והשם הטוב יכפר בעדינו, ויהי רצון שלא יאמר פינו דבר שלא כרצונו. (בחיבורא קדמאה נודמן לנו הענין הזה בסימן ג"ל סימנא מילתא ג"ל עינ"י ואביטת וכו'):

ו) בסבא משפטים דף ק"ד ע"א, בכה כמלקדמין ואמר מארי דעלמא דילמא יימרון משריין עילאין דאנא סבא ובכי כינוקא, עכ"ל, מהראוי

להתבונן מהו החשש שיאמרו כך משריין עילאין, והנראה לפרש, דהנה ענין בכיות התינוק כתב החסיד בחובת הלבבות שהוא מועיל להתך הליחות הרעות החזקות שבמוח התינוק ומתבטלים על ידי הורדת הדמעות עיי"ש, ואית בכיה מחמת השפעה רבה בבוא לאדם שמחה ובשורה טובה ירדו דמעות לתוך עיניו והוא בבחינת ונוזלים מן לבנון [שה"ש ד טו] מן הארת המוחין כי רבה (ל"ב נתיבות חכמה נו"ן שערי בינה תרווייהו ל"ב נו"ן), ואותן הדמעות הם כשמן הטוב היורד על הזקן [תהלים קלג ב] (י"ג מדות של רחמים), ומן הארת השפע מן מדות הרחמים באת הבכיה של שמחה (וזה הוא ג"כ שאמר הסבא שם דף ק"א ע"ב כמה שפיראן דמעין על דקנך כמה דהוה שפיר משחא סבא כד הוה נחית על דיקנא דסבא טבא דאהרן עכ"ל), וזה הוא לדעתי מה שאמר הסבא דילמא יימרון משריין עילאין דאנא סבא, והבכיה שלי מהראוי להיות בבחינת יורד על הזקן התעוררות י"ג מדות של רחמים, ובכי כינוקא הבוכה להתך הליחות לבטל הדינים החזקים בהורדת המים מלוחים:

והן היום בגלותינו בימי בין המצרים בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה [איכה א ב], הדמעות הן מן הדינים החזקים למתקם כענין בכיות התינוק להתך הליחות החזקות, ואחר עבור ימי בין המצרים הנה מתעוררים ימי הרצון ומתגלים הי"ג מדות של רחמים (בימי אלול) לרחם עלינו, הנה התעוררות הבכיה בימים ההם היא מהתעוררות הרחמים י"ג מדות, וזהו אז תשמח בתולה במחול בחורים וזקנים יחדיו [ירמיה לא יב], בעת אשר יוצאת הבתולה במחול היינו בט"ו באב אז בחורים וזקנים יחדיו, כי אין הבכיה רק בבחינת ינוקא רק להמתיק הדינים אבל הוא ג"כ להתעוררות הרחמים והרצון, ובפרט בחדש אלול מזלו בתולה אז תשמח בתולה במחול כשימחול השי"ת עונותיהם של ישראל, כתבנו כן בשם אחד קדוש מדבר במאמר אלול:

(ז) גמרא סוף תענית [ל ע"ב] פיסקא אמר ר' שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל בט"ו באב וכיום הכפורים, בשלמא יום הכפורים משום דאית ביה סליחה ומחילה יום שניתנו בו לוחות

האחרונות אלא ט"ו באב מאי היא, אמר ר' יהודה אמר שמואל יום שהותרו שבטים לבא זה בזה (וכתבו התוס' [ד"ה יום שהותרו] פירוש דהיינו יום טוב עכ"ל) מאי דרוש וכו' אמר רב יוסף אמר רב נחמן יום שהותר שבט בנימין לבוא בקהל וכו', אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן יום שכלו בו מתי מדבר דאמר מר עד שלא כלו מתי מדבר לא היה דבור עם משה וכו' (רש"י בד"ה דאמר מר וכו' לפיכך יום טוב הוא עכ"ל) עולא אמר יום שביטל הושע בן אלה פרוסדיות שהושיב ירבעם וכו' ר' מתנה אמר יום שניתנו הרוגי ביתר לקבורה ואמר ר' מתנה אותו היום שניתנו הרוגי ביתר לקבורה תקנו ביבנה הטוב והמטיב וכו' רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יום שפסקו מלכרות עצים למערכה תניא ר' אליעזר הגדול אומר מט"ו באב ואילך תשש כחה של חמה ולא היו כורתין וכו' אמר רב מנשיא וקרו ליה יום תבר מגל (תוס' בד"ה יום תבר מגל, פירוש שמונעין וכו' כדאמר במדות שהכהנים בעלי מומין הם מנקרים העצים וכו') מכאן ואילך דמוסיף (לילות על הימים לעסוק בתורה, רש"י) יוסיף (חיים על חייו, רש"י) ע"כ דברי הגמ':

הנה מה שיש לדקדק בשיטה הלזו הוא, א' המקשה ששאל ט"ו באב מאי הוא למה הוצרך לומר בשלמא יום הכפורים וכו', כיון שהוא דבר ידוע לא הוה ליה למימר רק ט"ו באב מאי הוא, ב' אומרו יום הכפורים משום דאית ביה סליחה ומחילה והנה זהו דבר הנהוג בכל שנה למה הוצרך שוב למימר יום שניתנו בו לוחות האחרונות שהוא מאי דהוה, ג' מאי שכתבו התוס' יום שהותרו וכו' פירוש דהיינו יום טוב אין לזה ביאור וכבר צווחו בזה קמאי דקמאי, ד' מהראוי להבין דכפי הנראה דהנך אמוראי לא פליגי וכולהו מודו דכל הנך מילי מעלייתא היו ביום הזה ומהו הענין שכל אחד אומר שהשמחה היה בשביל זה וזה אומר בשביל זה, ה' אומרו רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן יום שכלו בו מתי מדבר דאמר מר עד שלא כלו מתי מדבר לא היה דבור וכו', הנה קשה למה הוצרך לומר דאמר מר וכו', הרי בלא זה יש לומר שעשו היום הזה ליום טוב על שכלו בו מתי מדבר הוכשרו ישראל לבוא לארץ ישראל, ו' מה שפירש"י לפיכך יום טוב הוא, הוא לפלא:

והנראה דקושיית המקשה על מה שאמר התנא לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכפורים, הנה קרא התנא לאלו הימים יום טוב מה שלא נמצא כן בכל הימים הכתובים במגלת תענית (דלא קראום יו"ט) רק דלא למספד ודלא לאיתענאה, רק בח' ימי חנוכה אמרו שם במגילת תענית קבעום ועשאום ימים טובים, הנה הוסיפו בש"ס [שבת כא ע"ב] תיבות בהלל והודאה לחורות מה שקראום ימים טובים לא לענין איסור מלאכה רק לענין הלל והודאה דכתיב טוב להודות ליי' [תהלים צב ב] הודו ליי' כי טוב [שם קלו א] וכן קבעו בברכת שמונה עשרה הטוב שמך ולך נאה להודות, הנה לבעבור זה קראום ימים טובים, אבל ט"ו באב למה נקרא יום טוב הרי אין בו איסור מלאכה ואין בו הלל והודאה, וגם על יום הכפורים קשה דהגם שנאסר במלאכה וכתיב וירא מנוחה כי טוב [בראשית מט טו] עכ"ז מאי אולמיה משארי ימים טובים מה שאמרו בלשונם לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכפורים דמשמע שיש בהם צד טיבותא ביתר שאת:

וזהו שהקשו בלשונם, בשלמא יום הכפורים נוכל לתרץ שקראוהו בפרטות יו"ט יותר מכל המועדים משום דאית ביה טיבותא יתירתא דאית ביה סליחה ומחילה (וכתיב כי אתה יי' טוב וסלח [תהלים פו ה], כן נראה לכאורה, אבל אין זה נכון כ"כ, דהאי טוב נאמר על הש"י, והנכון כאשר אבאר לך), יום שניתנו בו לוחות האחרונות דכתיב ביה [דברים ה טז] למען ייטב לך [אם כן ב' הטעמים הם דבר אחד, הואיל דניתנו בו לוחות האחרונות הוקבע ליום סליחה כמו שפירש"י] על כן נקרא יום הכפורים בפרטיות יום טוב, אלא ט"ו באב למה נקרא יום טוב, אמר רב יהודה אמר שמואל יום שהותרו שבטים ליקח נשים זה מזה (וכתיב לא טוב היות האדם לבדו [בראשית ב יח]) וכתיב מצא אשה מצא טוב [משלי יח כב] על כן נקרא יום טוב, וזהו שכתבו התוס' פירוש דהיינו יום טוב, וכן הוא הטעם של רב יוסף יום שהותר שבט בנימין וכו' ג"כ כנ"ל, אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן יום שכלו בו מתי מדבר (והנה עדיין לא נדע למה נקרא בשביל זה יום טוב, על כן הביא לראיה) דאמר מר עד שלא כלו מתי

מדבר לא היה הדיבור עם משה, והנה אמרו רז"ל ותרא אותו כי טוב הוא [שמות ב ב] ראתה שהוא הגון לנביאות [שמו"ר פ"א כ'], אם כן דיבור הנבואיי נקרא טוב, על כן נקרא יום טוב ששב דיבור הנבואיי, וזהו שפירש"י דאמר מר וכו' לפיכך יום טוב הוא, הבן. עולא אמר יום שביטל הושע בן אלה פרוסדיות וכו', והנה כתיב באביה בן ירבעם שהספידו אותו כל קהל ישראל יען נמצא בו דבר טוב, ודרשו חז"ל [מו"ק כח ע"ב] (וכן פירש"י) שביטל משמרתו ועלה לרגל, הנה נקרא הדבר הזה טוב, על כן נקרא היום ההוא יום טוב, רב מתנה אמר יום שניתנו הרוגי ביתר וכו', ואמר רב מתנה שתקנו אז הטוב והמטיב על כן נקרא היום ההוא יום טוב, רבה ורב יוסף וכו' יום שפסקו מלכרות עצים למערכה וכו' תשש כחה של חמה וכו' וקרו ליה יום תבר מגל, וכתבו התוס' פירוש שמונעין וכו' כדאמר במדות [פ"ב מ"ה] שהכהנים בעלי מומין הם מנקרין העצים וכו' (נ"ל דבריהם, דהנה במום כתיב כל מום רע [דברים טו כא], והנה ביום שפוסקין הבעלי מומין מלאכתם נקרא יום טוב, אבל יותר נראה לי שסמך על לחלן שאמר) מכאן ואילך דמוסיף (לילות על הימים לעסוק בתורה, וכתיב בתורה כי לקח טוב נתתי לכם תורתי וכו' [משלי ד ב]) יוסיף חיים על חייו, וכתיב אצל החיים למען ייטב לך והארכת ימים [דברים כב ז], על כן יום ההוא יום טוב, הבן כי הדברים חמודים:

פרי צדיק

(ט"ו בשבט – אות ד)

מנחה ישראל למעום ביום זה מפירות האילן להכנים קדושה בכל האבילות

בט"ו בשבט ראש השנה לאילן (כמו שאמרו ריש ראש השנה) ופירש"י לענין מעשר שאין מעשרין פירות האילן שחנמו קודם שבט על שחנמו לאחר כך וכן אין תורמין כמו שכתב רש"י בגמרא (יד).

ומטעם זה מנהג ישראל לאכול מפירות אילן בט"ו בשבט. וכבר שאלנו דענין תרומות ומעשרות נוהג רק בארץ ישראל ומה שייכות ט"ו בשבט לפירות אילן. ב' גם בזמן הזה אף פירות ארץ ישראל והאילנות רובן של עכו"ם. ג' גם חנטת פירות בחוץ לארץ הוא אחר הפסח ולא שייך טעם דיצאו רוב גשמי שנה. ד' מה טעם שאוכלין פירות האילן שגדלו בשנה העברה דהחנוטים בשבט אינם בני אכילה. אך הענין דבזוהר הקדוש (בשלח סב ב) איתא ואתתקף אילנא קדישא בתריסר תחומין בארבע סטרי עלמא וכן איתא (שם סו סע"ב) דתנינן תריסר תחומין כו', סליקו באילנא קדישא רבא ותקיף וכן איתא (סד ב) אילנא אית לקב"ה והוא אילנא רברבא ותקיפא וביה אשתכח מזונא לכלא כו', ויש לומר דכבר דקדקו מה שאמרו ראש השנה לאילן ולא תני לאילנות כמו לירקות וכבר אמרנו שבשעה שברא השם יתברך האדם והניחו בגן עדן היה קיום החיים שלו בפירות האילן דאף חטא מין אילן היה כמו שאמרו (ברכות מ.) ואז כשנברא להיות קיום החיים שלו באכילה היה רק בדברי תורה על דרך מה שנאמר לכו לחמו בלחמי נהמא דאורייתא דבכתב (כמו שאמרו זח"ג רעא ב) ועץ החיים, היינו תורה שבכתב וכמו שאמרו ריש תנא דבי אליהו רבה ואין עץ החיים אלא תורה וזהו אילנא קדישא. ואם לא היה הקלקול היה שאר פירות עולם הזה רק למאכל בהמה וחייה. ואמר ואתתקף אילנא קדישא בתריסר תחומין י"ב גבולי אלכסון ד' רוחות הקרנות למעלה וכן למטה וכן לצדדין והם קדושת י"ב שבטים. ואמר זה על מה שנאמר ושם שתי עשרה עינות מים ועל דרך מה שאמרו (בבא קמא יז.) אין מים אלא תורה. וכבר אמרנו במה שנאמר ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת וגו', שפנימיות כל האילנות היה כלול משניהם ואם היה טועם מעץ החיים היה מרגיש בכל אכילתיו מעץ החיים וכשטעם מעץ הדעת הרגיש כן בכל אכילתיו וזה שאמר בתיקוני זוהר דכלא קשוט ומאן דאמר חטא ומאן דאמר תאנה ולא הוו חולקין במילוליהו (ונת' מא' ב) והיינו שהרגיש מעץ הדעת בכל המינים. ותורה שבעל פה הוא עץ הדעת מסטרא דטוב ועץ הדעת טוב הוא אילנא רברבא ותקיפא שהתורה

שבעל פה הוא הרב חכמה לתקן הרב כעס וזה שנאמר בזוהר
 הקדוש (שם סד ב) מאי ויחנו שם על המים אלא בההוא זמנא שליטא
 ישראל על אינון מיא דאינון תחות ענפין דאילנא דאקרון המים
 הזדונים, והיינו ויחנו שהיה להם נייחא וחניה על הים דמה שנמשלו
 דברי תורה למים, היינו תורה שבעל פה וכמו שנדרש (תענית ז.) מה
 שנאמר לכו למים ומה שנאמר התיו מים על תלמידים שהוא בתורה
 שבעל פה. ובתורה שבעל פה שייך מניחין מקום גבוה והולכים
 למקום נמוך אך בעץ הדעת טוב יש ערבוב מהרע ויכול יצר הרע
 לכנוס. ועל זה כתיב והיה אם שמוע וגו', ונתתי מטר ארצכם בעתו
 וכשהשם יתברך נותן המטר אין דבר רע בא על ידו. ושם הפרשה
 מדבר באין עושין רצונו של מקום כדמוקי לה בגמרא (ברכות לה ע"ב)
 דבעושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי אחרים ואמרנו
 דרצונו של מקום היה שיהיה האדם פנוי רק לתורה. רק אחר
 הקלקול שנתקלל בזעת אפיד וגו', מצות ה' לנוח רק בשבת דבימי
 המעשה נצרך לעסוק בעניני עולם הזה (ונת' לך מא' ג עיין שם) ומכל
 מקום כשעושין כמצותו של מקום כתיב ונתתי מטר וגו', שהשם
 יתברך הנותן מטר ואין רע בא על ידו. וכתיב בעתו בעת ו' עת דא
 כנסת ישראל (כמו שאמרו זח"א קטז רע"ב) בעת ו' שמופיע על ידי ו'
 היו"ד מיו"ד עלאה וקוצו של יוד למדת כנסת ישראל. וכתיב ואכלת
 ושבעת שיוכל לאכול ולשבוע רק השמרו לכם פן יפתה וגו', שלא
 יכנוס היצר הרע כיון שיש ערבוב. אך זהו רק בארץ ישראל דאיתא
 (תענית י.) ארץ ישראל משקה אותה הקב"ה בעצמו שנאמר הנותן
 מטר על פני ארץ. וזה ענין מה שאמר בשבט ראש השנה לאילן
 לתקן אילנא קדישא דאית לקב"ה, והיינו מי שזוכה שיהיה אכילתו
 מסטרא דעץ החיים והוא מי שזוכה על ידי קדושת שבת להיות
 נגאל מיד כמו לעתיד. וכשאכילתו מסטרא דעץ הדעת לתקן על כל
 פנים שיהיה מסטרא דטוב ולא יהיה בו ערבוב מרע וזה שאמר
 בגמרא בטעמא הואיל ויצאו רוב גשמי שנה, והיינו בארץ ישראל
 דשם משקה אותה הקב"ה בעצמו וכנ"ל. וכתיב ונתתי מטר ארצכם
 בעתו ועל ידי זה יכולים לתקן שיהיה האכילה מסטרא דטוב. ומי

שזוכה יכול לזכות שיהיה אכילתו מסטרא דעיץ החיים. ועל כן אף בחוץ לארץ אף שהגשמים והנמט פירות אחר פסח מכל מקום בא מתמצית שיורי שנשאר בעבים אחר שתייתה כמו שכתב רש"י (תענית שם) והוא ממה שנתן השם יתברך בשבט (ונתבאר מא' ג) ועל כן הזמן בשבט לתקן כל האכילות שיהיה מסטרא דטוב. תלמידי חכמים דמשתדלי באורייתא זוכין שיהיה תמיד אכילתן בקדושה. וכל ישראל על כל פנים אוכלין בשבת אכילה בקדושה וזוכין שיהיה האכילה מסטרא דטוב ולא יהיה ערבוב רע חם וחלילה ועל כן מנהג ישראל למעום ביום זה מפירות האילן להכניס קדושה בכל האכילות:

ספר
זוהר ט"ו בשבט
חלק ד'
סדר תפילות לט"ו בשבט

תפלה ממרנא הרי"ח הטוב רבינו יוסף חיים מבאגדאד
 זיע"א בעלהבן איש חי לט"ו בשבט

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מְזִרְעֵ זֶרַע עֵץ
 פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינֹו אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ וַיְהִי כֵן:
 וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מְזִרְעֵ זֶרַע לְמִינֵיהֶו וְעֵץ עֹשֶׂה
 פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ לְמִינֵיהֶו וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב:

אנא ה' הושיעה נא היום הזה לאילן הוא ראש השנה.
 אנא ה' הצליחה נא היום הזה לאילן הוא ראש השנה.
 אנא ה' הרוויחה נא היום הזה לאילן הוא ראש השנה.
 אנא ה' הטיבה נא היום הזה לאילן הוא ראש השנה.
 אנא ה' ברך נא היום הזה לאילן הוא ראש השנה.

אל נא פצה שנה זו משמיר ושית, וברך עץ שמן וזית.
אל נא במטר רוזה חרבוני ישימון, וברך גפן ותאנה
ורימון.
אל נא רומם עצרת עוללי טיפוחים, וברך אגוז ותמר
ותפוחים.
אל נא צדקך מעמך בל יפסק, וברך חרוב וקורסטמל
ואפרסק.
אל נא חלץ קהלת אשר אליך תערוג, וברך התות
והאגוז והאתרוג.

וַיְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְקֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּבָרֵךְ
כָּל אֵילָנוֹת הָאֶתְרוֹג לְהוֹצִיא פְּרוֹתֵיהֶם בְּעֵתָם וַיּוֹצִיאוּ
אֶתְרוֹגִים טוֹבִים יָפִים וּמְהֻדָּרִים וְנִקְיִים מִכָּל מוֹם וְלֹא
יַעֲלֶה בָּהֶם שׁוֹם חֲזָזִית, וַיְהִיו שְׁלֵמִים וְלֹא יִהְיֶה בָּהֶם
שׁוֹם חֶסְרוֹן וְאֶפְלוֹ עֲקִיצַת קוֹץ, וַיְהִיו מְצוּיִים לָנוּ וּלְכָל
יִשְׂרָאֵל אֲחֵינוּ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם, לְקַיֵּם בָּהֶם מִצְוֹת
נְטִילָה עִם הַלּוּלָב בְּחַג הַסִּכּוֹת שֶׁיֵּבֵא עֲלֵינוּ לְחַיִּים
טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם כְּאֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה
עֲבָדְךָ וּלְקַחְתָּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת
תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת וְעֵרְבֵי נָחַל.

וַיְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְקֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּעֲזְרֵנוּ
וְתַסְיְעֵנוּ לְקַיָּים מִצְוָה זוֹ שֶׁל נְטִילַת לֹחֶלֶב וְהֹדֶם וְעֶרְבָה
וְאַתְרוֹג בְּתַקְנָהּ בְּזִמְנָהּ בַּחֹג הַסְּפּוֹת שְׂיָבֵא עֲלֵינוּ לְחַיִּים
טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב, וְתִזְמִין לָנוּ אֶתְרוֹג
יָפֶה וּמִהֲדָר וְנָקִי וְשָׁלֵם וְכָשֵׁר בְּהִלְכָתוֹ.

וַיְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְקֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּבְרֹךְ
כָּל מִינֵי הָאֵילָנוֹת וַיּוֹצִיאוּ פְּרוּתֵיהֶם בְּרַבּוּי, שְׂמָנִים
וְטוֹבִים, וְתַבְרֹךְ כָּל הַגִּפְנִים שִׁיּוּצִיא עֲנָבִים הַרְבֵּה
שְׂמָנִים וְטוֹבִים, כִּדִּי שִׂיחָיָה הַיֵּין הַיּוֹצֵא מֵהֶם מְצוּי לְרַב
לְכָל עַמּוֹד יִשְׂרָאֵל לְקַיָּים בּוֹ מִצְוֹת קְדוֹשׁ וּמִצְוֹת הַבְּדֻלָּה
בְּשִׁבְתוֹת וּבִיָּמִים טוֹבִים, וַיִּתְקַיֵּם בָּנוּ וּבְכָל יִשְׂרָאֵל
אֲחֵינוּ מִקְרָא שְׂכָתוֹב: לֵךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֹד וּשְׂתֵה
בְּלֵב טוֹב יִינֶךָ כִּי כָּבֵד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ, בְּאֵתִי
לִגְנִי אֶחָתִי כָּלָה, אֶרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי, אֲכַלְתִּי יַעְרִי
עִם דְּבָשִׁי, שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֲלָבִי, אֲכַלּוּ רַעִים שְׁתוּ
וְשָׁכְרוּ דוֹדִים. יִהְיוּ לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ ה'
צוּרִי וְגֹאֲלִי.

תפילה להצלחת הבנים

רבונו של עולם, זַכֵּנוּ שִׁיְהִיו בְּנֵינוּ מְאִירִים בַּתּוֹרָה, וִיְהִיו בְּרִיאִים בְּגוֹפָם וּשְׁכָלָם, בְּעָלֵי מַדּוֹת טוֹבוֹת, עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמּוֹה. וְתֵן לָהֶם חַיִּים אֲרָפִים וְטוֹבִים, וִיְהִיו מִמְּלָאִים בַּתּוֹרָה וּבַחֲכָמָה וּבִירְאַת שָׁמַיִם, וִיְהִיו אֲהוּבִים לְמַעַלְה וְנֶחֱמָדִים לְמַטָּה, וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם שׁוֹם שְׂיָכוֹת עִם הָאִינְטֶרְנֶט וְהַמְכַשִּׁירִים הַטֵּמְאִים, וְלֹא יִסְתַּכְּלוּ בָהֶם כָּלֹל וְעֶקֶר, וְתַצִּילֵם מֵעֵין הָרָע וּמֵיֶצֶר הָרָע וּמִכָּל מִינֵי פְרַעְגִּיּוֹת וּמִהָאִינְטֶרְנֶט וְהַמְכַשִּׁירִים הַטֵּמְאִים. וִיְהִיו לָהֶם חוֹשִׁים בְּרִיאִים לַעֲבוֹדָתְךָ. וְזַכֵּנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וְאֵת אִשְׁתִּי (לֹא־שֶׁה: בְּעָלִי) שֶׁתִּמְלֹא מִסֶּפֶר יְמֵינוּ בְּאַרְיֻכוֹת יָמִים וְשָׁנִים בְּטוֹב וּבִנְעִימִים וְאַהֲבָה וְשָׁלוֹם, וְנִזְכֶּה לְגִדּוֹל כָּל אֶחָד מִבְּנֵי וְכָל אַחַת מִבְּנוֹתֵי לְתוֹרָה וּלְחָפָה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים.

וְתַזְמִין לְכָל אֶחָד מִבְּנֵי אֶת בֵּית זְוִיגוֹ וּלְכָל אַחַת מִבְּנוֹתֵי אֶת בֵּן זְוִיגָה, וְלֹא יִדְחוּ מִפְּנֵי אַחֲרִים חֵם וְשָׁלוֹם. וּבִרְךָ מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ לְתֵן לָהֶם מַהֵר וּמִתָּן בְּעֵין יָפָה, וְנוֹכַל לְקַיֵּם מֶה שֶׁאֲנוּ מִבְּטִיחִים לְתֵן לָהֶם בְּלִי נֶדָר, וְלֹא־שִׁיאָם עִם זְוִיגָם בִּימֵי הַנְּעוּרִים בְּנִחַת וּבְרוּחַ וּבְשִׁמְחָה, וּמֵהֶם יֵצְאוּ פְרוֹת טוֹבִים וּבָנִים צְדִיקִים זֹכִים וּמְזֻכָּרִים לְכָל יִשְׂרָאֵל. וִיְהִיו בְּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ חַיִּים וְקַיָּמִים בַּעֲבוֹדָתְךָ

וּבְתוֹרַתְךָ וּבִירְאָתְךָ וּלְאַרְךָ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבִים. וַיִּתְּרֻבוּ
צְאֲצְאֵיהֶם עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם שׁוּם
שִׁיכוּת עִם הָאִינְטֶרְנֶט וְהַמְכַשִּׁירִים הַטֵּמְאִים, וְלֹא
יִסְתַּכְּלוּ בָהֶם כָּלָל וְעָקֵר. וְלֹא יִתְחַלֵּל שִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל
יְדֵינוּ, וְלֹא עַל יְדֵי זֶרְעֵנוּ חֵם וְשָׁלוֹם. וּמִלֵּא כָּל מִשְׁאָלוֹת
לִבֵּנוּ לְטוֹבָה בְּבִרְיָאוֹת בְּהַצְלָחָה וְכָל טוֹב. וַיִּתְּגַדֵּל כְּבוֹד
שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְכְבוֹד תוֹרַתְךָ עַל יְדֵנוּ וְעַל יְדֵי זֶרְעֵנוּ וְזָרַע
זֶרְעֵנוּ, אֲמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. יִהְיוּ לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהַגִּיוֹן לִבִּי
לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי.

תפילת השל"ה

אֲתָה הוּא ה' אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁלֹּא בִּרְאָת הָעוֹלָם, וְאֲתָה הוּא
אֱלֹהֵינוּ מִשְׁבַּרְאָת הָעוֹלָם, וּמִעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֲתָה קָל.
וּבִרְאָת עוֹלָמְךָ בִּגְיוֹן לְאַשְׁתַּמּוּדַע אֱלֹהוּתְךָ בְּאַמְצָעוֹת
תוֹרַתְךָ הַקְדוּשָׁה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרָכָה.
"בִּרְאשִׁית", בְּשִׁבִּיל תוֹרָה וּבְשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם עִמָּךְ
וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר בְּחֶרֶת בָּהֶם מִכָּל הָאֲמוֹת, וְנָתַתָּ לָהֶם
תוֹרַתְךָ הַקְדוּשָׁה, וְקִרְבָּתָם לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. וְעַל קִיּוּם
הָעוֹלָם וְעַל קִיּוּם הַתּוֹרָה בָּא לָנוּ מִמָּךְ ה' אֱלֹהֵינוּ שְׁנֵי
צוּוּיִים. כְּתַבְתָּ בְּתוֹרַתְךָ "פָּרוּ וּרְבוּ", וְכַתַּבְתָּ בְּתוֹרַתְךָ

"וּלְמַדְתֶּם אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם", וְהַכּוֹנֶה בְּשִׁתִּיהֶן אַחַת, כִּי לֹא לְתַהוּ בְּרֵאתָ כִּי אִם לְשִׁבַּת, וְלִכְבוֹדָךְ בְּרֵאתָ, יִצְרָתָ אֶף עֲשִׂיתָ, כְּדֵי שְׁנֵהֲיָה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאִינוּ וְצִאֲצֵאֵי כָּל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ.

וּבְכֵן אָבּוּא אֵלֶיךָ ה' מְלַךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, וְאֶפִּיל תַּחֲנֹנְתִי, וְעֵינַי לְךָ תְּלוּיּוֹת עַד שֶׁתַּחֲנִנִי וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתִי לְהַזְמִין לִי בָּנִים וּבָנוֹת, וְגַם הֵם יִפְרוּ וְיִרְבוּ הֵם וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת לְתַכְלִית שְׁהֵם וְאֲנִי וְאֲנַחְנוּ כָּלנוּ יַעֲסֻקוּ בְּתוֹרָתְךָ הַקְדוּשָׁה לְלַמֵּד וְלִלְמַד לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה, וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. (ראוי להוסיף: וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם שׁוֹם שִׁיבוֹת עִם הָאִינְטֶרְנֶט וְהַמְכַשִּׁירִים הַטֵּמְאִים, וְלֹא יִסְתַּכְּלוּ בָּהֶם כָּלֵל וְעֶקֶר). אָבִינוּ אָב הֶרְחֵמֵנוּ, תֵּן לְכָלנוּ חַיִּים אֲרָכִים וּבְרוּכִים, מִי כָמוֹךָ אָב הֶרְחֵמִים זִכְרֵי יִצְחָק לְחַיִּים בְּרַחֲמִים, זְכַרְנוּ לְחַיִּים נְצַחִים כָּמוֹ שֶׁתַּפִּלֵּל אַבְרָהָם אָבִינוּ "לוֹ יִחְיֶה לְפָנֶיךָ", וּפִרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה, "בִּירְאָתְךָ". כִּי עַל כֵּן, בָּאתִי לְבַקֵּשׁ וּלְחַנּוּן מִלְּפָנֶיךָ שִׁיְהֵא זִרְעִי וְזִרְעַ זִרְעֵי עַד עוֹלָם זִרְעַ כָּשֵׁר, וְאֵל יִמָּצֵא בִּי וּבְזִרְעִי וּבְזִרְעַ זִרְעֵי עַד עוֹלָם שׁוֹם פָּסוּל וְשִׁמְךָ (ראוי להוסיף: וְלֹא יִמָּצֵא בִּי וּבְזִרְעִי

וּבְזָרַע זֶרְעִי עַד עוֹלָם שׁוּם שִׁיכוֹת עִם הָאִינְטֶרְנֶט
 וְהַמְכַשִּׁירִים הַטְּמָאִים כָּלֹל וְעֶקֶר), אֵךְ שָׁלוֹם וְאַמֶּת
 וְטוֹב וַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וּבְעֵינֵי אָדָם, וַיְהִיו בְּעַלֵּי תוֹרָה,
 מְאִירֵי מִקְרָא, מְאִירֵי מִשְׁנָה, מְאִירֵי תַלְמוּד, מְאִירֵי רִזָּא,
 מְאִירֵי מִצְוָה, מְאִירֵי גּוֹמְלֵי חֲסָדִים, מְאִירֵי מִדּוֹת
 הַרוֹמְיּוֹת, וַיַּעֲבֹדוּ בְּאַהֲבָה וּבִירָאָה פְּנִימִית, וְלֹא יִרְאָה
 חִיצוֹנִית. וְתֵן לְכָל גּוֹיָה וּגְוִיָּה מֵהֶם דֵּי מַחֲסוּרָה בְּכָבוֹד,
 וְתֵן לָהֶם בְּרִיאוֹת וְכָבוֹד וְכֹחַ, וְתֵן לָהֶם קוֹמָה וַיְפִי וְחַן
 וְחֶסֶד, וַיְהִיָּה אֲהָבָה וְאַחֻזָּה וְשָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְתִזְמִין לָהֶם
 זְוֹנִים הַגּוֹנִים מִזֶּרַע תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מִזֶּרַע צַדִּיקִים, וְגַם
 הֵם זְוֹנִים יִהְיוּ בְּמוֹתָם כָּכָל אֲשֶׁר הִתְפַּלֵּלְתִּי עֲלֵיהֶם, כִּי
 זָכְרוֹן אֶחָד עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן. אַתָּה ה' יוֹדֵעַ כָּל
 תַּעֲלוּמוֹת, וּלְפָנֶיךָ נִגְלוּ מִצְפוּנֵי לְבִי, כִּי כּוֹנֵנִי בְּכָל אֶלֶּה
 לְמַעַן שְׁמֹךְ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ וְלַמַּעַן תוֹרַתְךָ הַקְדוֹשָׁה.
 עַל כֵּן עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי בְּעִבּוֹר הָאֲבוֹת הַקְדוֹשִׁים אֲבֹרָהִם
 יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, וּבְגִלְגָּלִם תּוֹשִׁיעַ בָּנִים לְהִיּוֹת הָעֲנָפִים
 דּוֹמִים לְשִׁרְשָׁם, וּבְעִבּוֹר דָּוִד עֲבָדְךָ רָגַל רַבִּיעִי
 בְּמִרְכָּבָה, הַמְשׁוֹרֵר בְּרוּחַ קֹדֶשְׁךָ.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁרִי כָּל יְרָא ה' הֵהֱלִיךְ בְּדַרְכָּיו. יִגִּיעַ
 בְּפִיךָ כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרִיךָ וְטוֹב לָךְ. אֲשַׁתְּךָ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה
 בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ בְּנִיךָ כְּשֶׁתִּלִּי זִיתִּים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ. הִנֵּה

כִּי בֶן יְבִרְךָ גָּבֵר יֵרָא ה'. יְבָרְכֶךָ ה' מְצִיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב
 יְרוּשָׁלַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְרֵאָה בָנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל
 יִשְׂרָאֵל.

אָנָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, יְקִים בָּנוּ הַפְּסוּק. וְאַנִּי זֹאת בְּרִיתִי
 אוֹתָם אָמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּפִיךָ
 לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַעַךָ וּמִפִּי זֶרַעַךָ אָמַר ה'
 מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי
 לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תפלה על בנים מתהלים 'משפט צדק' מהרה"ק מזאלשין
 זצ"ל (עם הוספות)

נכוֹן לֵאמֹרוּ בְּכָל עֵת רִצּוֹן, וּבִפְרֹט בִּשְׁעַת הַדְּלָקָה
 הַנִּרְוֹת בַּעֲשׂ"ק, וּבַחֲנוּכָה, וּבַהֲפֹרֶשֶׁת חֵלֶה, וְכו' (וְעִיקַר
 רַחֲמָנָא לֵיבֵא בְּעֵי שִׁיאֲמַר בְּכוּוֹנָה וּבִלְבַּב נִשְׁבֵּר, וְהַבֵּא
 לְטַהֵר מִסִּיעִין אוֹתוֹ).

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לְהוֹלִיד בָּנִים זְכָרִים לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד
 תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה לְשִׁמְחָה, כְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב, וְיִהְיוּ בְּרִיאִים
 בְּגוֹפָם וּבְשִׁכְלָם, בְּעָלֵי מַדּוֹת טוֹבוֹת, בִּישָׁנִים, רַחֲמָנִים,
 גּוֹמְלֵי חֲסִדִּים, מִתְמִידִים עַד מְאֹד בְּלִמּוּד תּוֹרַתְךָ,

וּמֵאֲמִינִים בָּלֵב שָׁלֵם בְּכָל תּוֹרַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ
הַשְּׁלוֹם וּנְבִיאִים הַקְּדוֹשִׁים וְחַכְמֵי אֱמֶת, וּבְכָל הַחֻקִּים
וְאִמּוּנוֹת אֱמִתִּיּוֹת תּוֹרַתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וּבְכָל מִצְוֹת דְּרַבָּנָן.
וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם שׁוֹם שְׂיָכוֹת עִם הָאֵינְטֶרְנֶט וְהַמְכַשִּׁירִים
הַטְּמָאִים, וְלֹא יִסְתַּכְּלוּ בָּהֶם כָּלֹל וְעֶקֶר, וְלֹא יִבְעֲטוּ בְּנֵי
וּבְנוֹתֵי וַחֲתָנֵי וְכִלּוֹתֵי בְּקוֹל הוֹרִים וּמוֹרִים אֲלֵא מְכַבְּדִים
אוֹתָם וִירָאִים מֵהֶם, וִיִּהְיֶה לָהֶם אֲזֵנִים שׁוֹמְעוֹת תּוֹכְחוֹת
מוֹסֵר, וּבִקְרֵב חֻכְמִים יְלִינוּ, וְהָיָה לָהֶם לֵב רָחֵב וְשֹׁכֵל
טוֹב וְזִכְרָה טוֹבָה וְקִיָּמָה לְשִׁמּוֹר הַתּוֹרָה לְעִבּוּדָתָהּ.
וִיִּהְיוּ חוֹשִׁים וּבְרִיאִים וְחֲזָקִים בְּכָל רַמ"ח אֲגָדִים
וְשֵׁס"ה גִּידִים וִיִּהְיוּ מְעֻטָּרִים בְּכֹתֵר תּוֹרָה לְזִכּוֹת הַרְבֵּים
לְשֵׁם שָׁמַיִם וְלֹא בְּגִאּוּהַ וּגְסוֹת רוּחַ חֵם וְשְׁלוֹם וְלֹא
יִצְטָרְכוּ לִידֵי מַתְנַת בָּשָׂר וָדָם וְלֹא הִלּוּאָתָם וְלֹא יִשְׁלֹט
בָּהֶם יֵצֶר הָרָע וְלֹא עֵין הָרָע כְּמוֹ יוֹסֵף הַצַּדִּיק עָלָיו
הַשְּׁלוֹם שֶׁלֹּא שָׁלַט בּוֹ עֵין הָרָע. וְתִצְּלִל מִכָּל חֲלָאִים
וּנְגָעִים וּמִכָּל מִינֵי פְרַעְגִּיּוֹת הַמַּתְרַגְּשׁוֹת לָבוֹא לְעוֹלָם,
וְתִצְּלִל מֵהָאֵינְטֶרְנֶט וְהַמְכַשִּׁירִים הַטְּמָאִים. וִיִּהְיוּ מוֹרֵי
הוֹרָאוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּדִינֵי תּוֹרַתָּהּ הַקְּדוֹשָׁה וְיִלְמְדוּ תּוֹרָה
עִם רַבִּים לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלֹא יִכְשְׁלוּ הֵם בְּהוֹרָאתָהּ, וְלֹא
יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל מִדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר. וּמִדְּבַר שֶׁקֶר יִרְחִיקוּ וְלֹא
יִמָּצֵא בָּהֶם שׁוֹם מוֹם וְלֹא מִדָּה רָעָה, וִיִּהְיוּ מֵאוֹתָם
שִׁפְתוֹב בָּהֶם מִי יְגוֹר בְּאַהֲלָךְ מִי יִשְׁכֵּן בְּהַר קֹדֶשֶׁךְ,

הוֹלֵךְ תָּמִים וּפּוֹעֵל צֶדֶק וְדוֹבֵר אֱמֶת בְּלִבּוֹ, נִבְּזָה
 בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֵת יְרֵאִי ה' יִכְבֹּד נִשְׁבַּע לְהַרְעֵה וְלֹא יִמִּיר.
 גַּם יִשְׁמְרוּ אֶת אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ וְכו' (אֲנִי רַחוּם וְחַנּוּן
 זִכְנִי לִקְיָם מִה שִׁצּוֹנִיתִנִי בְּתוֹרַתְךָ הַקְדוּשָׁה וְלִמְדָתָם
 אַתֶּם אֶת בְּנֵיכֶם) וְעֲזָרְנוּ עַל דַּעַת כְּבוֹד שְׁמֶךָ לְלַמֵּד
 עִמָּם תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב וְתּוֹרָה שֶׁבַּעַל פֶּה וּלְהַדְרִיךְ אוֹתָם
 לְעִבּוּדְךָ בְּלֵב שְׂמֵחַ וּבְחֶשֶׁק גָּדוֹל לֹא בַּעֲצָלוּת, וַיְהִיו
 דְּבָרֵי נִשְׁמָעִים לָהֶם לְעִבּוּדְךָ, וְאִמְצָא חֵן וְחֶסֶד
 בְּעֵינֶיהֶם שִׁיִּצִּיתוּ אוֹתִי כָּכָל אֲשֶׁר אֶצְוֶה עֲלֵיהֶם לְרִצּוֹנְךָ
 הַטּוֹב, וַיִּקְיָם בִּי אֲשֶׁר שְׁמָתִי בְּפִיךָ לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ
 וּמִפִּי זִרְעֶךָ וּמִפִּי זֶרַע זִרְעֶךָ אָמַר ה' מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם,
 יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵי וְאֱלֹקֵי אֲבוֹתִי, שְׂאוּלִיד בָּנִים
 וּבָנוֹת וְלֹא יָמוּת שׁוּם אֶחָד מִבְּנֵי וְלֹא שׁוּם אֶחָד מִבָּנוֹתִי
 בַּחַיִּי, וְאִזְכָּה לְהַשִּׂיא אֶת בָּנוֹתִי לְאֲנָשִׁים צַדִּיקִים
 וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, וְתִזְמִין לְכָל בֶּן מִבְּנֵי יִחִיו אֶת בֵּית זִוְגוֹ
 בֵּית תַּלְמִיד חָכָם וְזֶרַע כָּשֵׁר וְלֹא יִקְדִּימָם אַחֵר בְּרַחֲמִים,
 וְהֵם לֹא יִדְחוּ מִפְּנֵי אַחֲרִים, וְתִשְׁכַּן בֵּינֵיהֶם אֱהָבָה
 וְאַחֻוָּה וְרַעוּת וְשָׁלוֹם וְשִׁלּוּהָ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם
 יֵאָרִיכוּ יָמִים וְשָׁנוֹתֵיהֶם בְּטוֹב וּבִנְעִימִים, וְלֹא יִהְיֶה בָּם
 עָקָר וְעִקְרָה וּמִשְׁכָּלָה, וַיִּמְצָא חֵן וְחֶסֶד וְשָׁכַל טוֹב
 בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאָדָם. וּבָנוֹתִי יִהְיוּ בַּעֲלוֹת חֵן וְחֶסֶד,
 צְנוּעוֹת וְצַדִּיקָנוֹת וְחֹסִידוֹת, מְעֻטָּרוֹת בְּמַדּוֹת טוֹבוֹת,

וּמֵהֶם יֵצְאוּ פְרוֹת טוֹבוֹת בְּנִים צַדִּיקִים תִּלְמִידֵי חֲכָמִים
זוֹכִים וּמְזֻכָּרִים הָרַבִּים:

אֲנִי ה' רַחוּם וְחַנוּן זַכָּי לְזוֹן אוֹתָם בְּרוּחַ בְּכָבוֹד בְּלִי
חֲרָפָה וּבְזִיוֹן, וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תִּזְכֶּנִי וְאֵת אִשְׁתִּי
(לֹאשֶׁה: בְּעָלִי) שְׁתַּמְלֵא מִסֵּפֶר יָמֵינוּ עַד מְלֹאת שְׁבָעִים
שָׁנָה, וְיִהְיֶה אַחְוָה וְאַהֲבָה בֵּינֵינוּ בְּלִי שׁוּם פְּרוֹד לְבָבוֹת,
וְיִזְכֶּה לְגָדֹל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּנֵי וְכָל אֶחָת וְאֶחָת
מִבְּנוֹתֵי לְתוֹרָה וּלְחֶפֶז וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וּלְכָל טוֹב
וְנִעְיָמִים, יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ ה' צוּרֵי
וְגֹאֲלֵי עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֹךְ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן
תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשָׁתֶךָ. ה' צְבָאוֹת עֲמָנוּ מְשֻׁגָּב לָנוּ
אֱלֹקֵי יַעֲקֹב סֶלָה. ה' צְבָאוֹת אֲשֶׁרִי אָדָם בּוֹטָח בָּךְ. ה'
הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בַּיּוֹם קִרְאָנוּ. ה' עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה'
יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: